

**Παγκόσμια Μεσσιανική Εκκλησία
Πολιτιστικός Σύλλογος Μοκίτι Οκάντα
Κέντρο Τζορέι Ελλάδα**

ΜΕΙΣΟΥ-ΣΑΜΑ

Η ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ

**© copyright: Mokiti Okada Association - Sekai Kyusei Kyo
Πολιτιστικός και Καλλιτεχνικός Σύλλογος Μοκίτι Οκάντα
Κέντρο Τζορέι Ελλάδα**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίδα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΧΡΟΝΙΑ	7
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΑΣ	13
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ	21
ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΤΟΥ ΖΩΗ	28
Η ΚΑΜΠΗ	35
ΦΥΣΙΚΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	44
ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ	50
ΣΥΛΛΕΚΤΗΣ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ	60
ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΕΧΝΗΣ ΤΟΥ ΧΑΚΟΝΕ	65
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ	72
ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ	90

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Όταν ο Μοκίτι Οκάντα, γνωστότερος ως Μείσου-Σάμα (Κύριος του Φωτός), πέθανε το 1955 σε ηλικία 73 ετών, άφησε πίσω του μια κληρονομιά για ολόκληρη την ανθρωπότητα. Μέσα από τα λόγια και τις πράξεις του, έδωσε στην ανθρωπότητα νέες αντιλήψεις σε πολλούς τομείς. Αντιλήψεις που έχουν εμπλουτίσει τη ζωή εκατοντάδων χιλιάδων ανθρώπων. Σήμερα, οι δύο οργανώσεις που συνεχίζουν το έργο του Μείσου-Σάμα, η Σεκάι Κιουσέι Κιό (Παγκόσμια Μεσσιανική Εκκλησία) και η M.O.A. (Mokiti Okada Association), όπως και οι οργανώσεις για την προώθηση της Φυσικής Γεωργίας (Κόριν και Ζουϊούν), αριθμούν εκατομμύρια μέλη και υποστηρικτές που υπηρετούν σε δεκάδες χώρες. Ο Μείσου-Σάμα είναι, χωρίς αμφιβολία, μια μορφή μεγάλης σημασίας για την ιστορία της προσπάθειας της ανθρωπότητας να δημιουργήσει έναν καλύτερο κόσμο.

Ποιος όμως, ήταν ο Μείσου-Σάμα; Ποια γεγονότα της ζωής του οδήγησαν στην ίδρυση των κινήσεων που ανθούν τώρα σε ολόκληρο τον κόσμο; Και το σπουδαιότερο, τι μήνυμα είχε για την ανθρωπότητα ώστε να μπορέσει να εμπνεύσει τόσους πολλούς να συνεχίσουν το έργο του, δεκαετίες μετά το θάνατό του;

Εύκολα μπορούμε να απαντήσουμε στα δύο πρώτα ερωτήματα. Οι απαντήσεις βρίσκονται στις σελίδες της σύντομης βιογραφίας του, στις επιτυχίες και τις αποτυχίες, στις χαρές και τις λύπες της ζωής του Μείσου-Σάμα.

Η απάντηση όμως στο τρίτο ερώτημα είναι κάπως περίπλοκη, γιατί προϋποθέτει κάποια επαφή με την όλη φιλοσοφία του.

Το μήνυμα του Μείσου-Σάμα είναι βασικά αισιόδοξο. Πίστευε ότι τα ανθρώπινα πλάσματα έχουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν την αντίληψη και την κατανόησή τους και ότι μέσα από αυτή την ανάπτυξη θα μπορούσε να δημιουργηθεί μια νέα μορφή κοινωνίας. Η νέα αυτή κοινωνία θα ήταν μια κοινωνία στην οποία θα κυριαρχούσαν η αλήθεια, η αρετή και η ομορφιά με αποτέλεσμα την υγεία, την ευημερία και την ειρήνη.

Έχοντας καταλάβει ότι η ειρήνη δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί με πολιτικά μόνο μέσα, ο Μείσου-Σάμα άρχισε να ψάχνει τρόπους να αφυπνίσει την ανθρωπότητα σε ατομική βάση, να διερευνήσει την αντίληψη της επίγνωσης και την εκτίμηση της ομορφιάς και της αξίας που κάθε κουλτούρα έχει να προσφέρει στον υπόλοιπο κόσμο. Ονειρευόταν μια διεθνή ένωση ανθρώπων καλής θέλησης που θα προχωρούσαν πέρα από τα εθνικά, φυλετικά και θρησκευτικά σύνορα και θα δούλευαν, όλοι μαζί, για να προάγουν την ομορφιά και την γνώση. Το όνειρο αυτό διατηρήθηκε ζωντανό από τους πολλούς φίλους και υποστηρικτές της Σεκάι Κιουσέι Κιό και της ΜΟΑ.

Η εκτίμηση της ομορφιάς είναι ένα θέμα που επαναλαμβάνεται σταθερά σε ολόκληρη τη φιλοσοφία του Μείσου-Σάμα. Πίστευε ότι τα όμορφα πράγματα, είτε είναι ζωγραφική, μουσική, λογοτεχνικά έργα, κήποι είτε αρχιτεκτονική, είναι ενεργές δυνάμεις που μπορούν να έχουν θετική επίδραση πάνω στα ανθρώπινα όντα. Εκτιμώντας την ομορφιά, οι άνθρωποι μπορούν, έτσι απλά, να γίνουν καλύτεροι. «*Το όμορφο περιβάλλον συμβάλλει στη δημιουργία όμορφων σκέψεων*». Έτσι το έθεσε ο Μείσου-Σάμα σε μία από τις μελέτες του.

Μαζί με αυτό το συγκεκριμένο θέμα υπάρχει άλλο ένα που διατρέχει ολόκληρη τη φιλοσοφία του Μείσου-Σάμα. Τα

ανθρώπινα όντα έχουν τη δύναμη να κάνουν κάτι για την κοινωνία στην οποία ζουν. Ο Μείσου-Σάμα συχνά εξέφραζε τις σκέψεις του σε μορφή *ουάκα* (ποιήματα με τριάντα μία συλλαβές). Σε ένα από αυτά λέει:

*Η ελευθερία της επιλογής
δίνεται στον καθένα
έτσι ο άνθρωπος μπορεί να δημιουργήσει
παράδεισο ή κόλαση
ανάλογα με τον τρόπο που σκέπτεται.*

Τα δύο αυτά φιλοσοφικά θέματα: η δύναμη της ομορφιάς να ανυψώνει την ανθρωπότητα και η δύναμη της ανθρωπότητας να αγωνίζεται για έναν καλύτερο κόσμο, έχουν μια εξέχουσα θέση στη ζωή και στις δραστηριότητες του Μείσου-Σάμα (ιδιαίτερα στα τελευταία χρόνια της ζωής του).

Στα μεταπολεμικά χρόνια, για παράδειγμα, ο Μείσου-Σάμα διέθεσε αρκετό χρόνο και προσπάθεια στη συγκέντρωση πολύτιμων έργων τέχνης και στο χτίσιμο ενός δημόσιου μουσείου τέχνης για τη στέγαση της συλλογής του που περιείχε πάνω από 3.000 έργα, αρκετούς εθνικούς θησαυρούς και σημαντικά πολιτιστικής αξίας έργα.

Το Μουσείο Τέχνης που ίδρυσε στο Χακόνε της Ιαπωνίας το 1952, βρίσκεται μέσα σε πανέμορφους κήπους. Ιδρύθηκε μετά θανάτου και ένα δεύτερο Μουσείο στο Ατάμι της Ιαπωνίας, το Μουσείο Τέχνης της Μ.Ο.Α. Είναι ένα οικοδόμημα περίπου 2.000 τετραγωνικών μέτρων που βλέπει στον Ειρηνικό Ωκεανό.

Η Μ.Ο.Α. και το Μουσείο Τέχνης του Ατάμι, έχει επιδοτήσει την έκθεση μερικών από τους θησαυρούς της συλλογής του μουσείου σε άλλες πόλεις της Ιαπωνίας, Ευρώπης και Νότιας Αμερικής. Το 1975 η Μ.Ο.Α. οργάνωσε

την πρώτη Ιαπωνο-Βραζιλιάνικη Έκθεση Τέχνης. Και ακόμη παρουσίασε στο Λος Άντζελες και στη Χονολουλού μια ειδική συλλογή Ιαπωνικής ρωπογραφίας.

Η Σχολή Ικεμπάνα Σαγκέτσου (ανθοδετική τέχνη αναζωογόνησης λουλουδιών) είναι άλλη μια δραστηριότητα στην οποία εστιάζεται η Μ.Ο.Α. Βασιζόμενη στο μοναδικό συνδυασμό φύσης και τεχνικής, η σχολή ενθαρρύνει τη χρήση λουλουδιών για να έχουμε ομορφιά στην καθημερινή μας ζωή και να δίνουμε χαρά στους άλλους. Λόγου του αυξανόμενου αριθμού των ατόμων που επιθυμούν να μάθουν αυτή την τέχνη, η σχολή μεγαλώνει γρήγορα με κέντρα σε πολλές πόλεις σε ολόκληρο τον κόσμο.

Ο Μείσου-Σάμα είδε επίσης την ανάγκη για μια πιο φυσική και υγιή μορφή γεωργίας και άρχισε να πειραματίζεται το 1936. Σήμερα υπάρχουν αγροκτήματα στην ΗΠΑ, Χαβάη, Ταϊλάνδη, Αφρική, Γαλλία και Βραζιλία όπως και στην Ιαπωνία, που βασίζονται όλα στην φιλοσοφία του και ιδρύθηκαν για να μελετηθούν και να εισαχθούν τεχνικές Φυσικής Καλλιέργειας.

Στις μέρες μας η ΜΟΑ συνεχίζει να προωθεί δραστηριότητες που χρησιμεύουν στην ανύψωση της πνευματικής συνείδησης των ανθρώπων, εξασφαλίζοντας τη σωματική τους υγεία, ανεβάζοντας το επίπεδο πνευματικής καλλιέργειας στην κοινωνία.

Υπάρχει μια τάση να τοποθετούμε τους ιδρυτές θρησκειών σε μια ειδική κατηγορία συμπεριφοράς. Επειδή σκέπτονται και γράφουν για σοβαρά θέματα, υποτίθεται πως συμπεριφέρονται με τον ίδιο τρόπο. Δεν περιμένουμε να τους ακούσουμε να ξεκαρδίζονται με αστείες ταινίες. Όμως ο Μείσου-Σάμα σίγουρα γελούσε. Ασφαλώς δεν περιμένουμε από τους πνευματικούς ηγέτες να ασχολούνται με επιχειρησιακά θέματα όπως την αναδιοργάνωση εταιριών,

πράγμα που υποχρεώθηκε να κάνει σε αρκετές περιπτώσεις ο Μοκίτι Οκάντα, πριν γίνει πνευματικός ηγέτης.

Για το λόγο αυτό, ίσως να είναι δύσκολο σε μερικούς αναγνώστες να συνδυάσουν τη σοβαρότητα του σκοπού του Μείσου-Σάμα με τα πιο πεζά γεγονότα της ζωής. Εδώ το πρόβλημα προέρχεται από τις προκαταλήψεις μας για το πώς υποτίθεται ότι συμπεριφέρονται οι πνευματικοί ηγέτες και όχι από το πώς πραγματικά φέρονται. Έχουμε συνηθίσει τόσο πολύ να σκεπτόμαστε ότι οι πνευματικοί ηγέτες είναι κάπως υπεράνω όλων των άλλων, που μας είναι δύσκολο να θυμηθούμε ότι και αυτοί είναι αναμειγμένοι στην κοινωνία. Ο Μείσου-Σάμα, για παράδειγμα, συμμετείχε απόλυτα στη σύγχρονη κοινωνία. Απολάμβανε τις ανέσεις της και πολύ συχνά υπέφερε από τις ατέλειές της.

Ίσως εκείνη που τοποθετεί τη ζωή του Μείσου-Σάμα στη σωστή της προοπτική να είναι η τρίτη κόρη του, η Ιτσούκι Οκάντα (Σαντάι-Σάμα). Σε μία από τις πραγματείες της γράφει:

«Ενώ είναι αλήθεια ότι ο πατέρας μου ήταν ένα φωτισμένο άτομο, θα ήταν λάθος να προσπαθήσουμε να τον κάνουμε υπεράνθρωπο. Θα έπαυε τότε να είναι το ανθρώπινο και συγχρόνως φωτισμένο άτομο, ο ζεστός και οικείος άνθρωπος που αγκαλιάζουμε μέσα στην καρδιά μας και νιώθουμε τόσο κοντά μας».

Είναι αλήθεια ότι είχε μια ιδιαίτερη πνευματική θέση και δεν μπορούμε να τον βάλουμε στο ίδιο επίπεδο με τους συνηθισμένους ανθρώπους. Αλλά, ήταν απλά ένα ανθρώπινο πλάσμα που είχε κλυδωνιστεί από τις καταιγίδες της ζωής από πολύ μικρή ηλικία, υποφέροντας από φτώχεια και αρρώστιες, κακοτυχίες και αποτυχίες, βιώνοντας κάθε είδους ταλαιπωρίες. Μετά από όλες αυτές τις εμπειρίες, μέσα από τις οποίες η ζωή τον προετοίμαζε για να επιτύχει την πλατειά και

βαθιά ενόραση και αντίληψη, κέρδισε μια χαλύβδωση δύναμη και μια βαθιά κατανόηση για τους άλλους. Έτσι ποτέ δεν κλονίστηκε στα πρώτα χρόνια της εργασίας του και ούτε ποτέ απογοήτευσε τους υποστηρικτές του. Υπήρξε πάντα για αυτούς μια πηγή έμπνευσης.

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΧΡΟΝΙΑ

Ο Μοκίτι Οκάντα γεννήθηκε στις 23 Δεκέμβρη 1882, σε ένα πολύ μικρό σπίτι στη Χασίμπα-Τσο της Ασακουσά, στο Τόκιο της Ιαπωνίας. Ήταν ο δεύτερος γιος (και τέταρτο παιδί) ενός εμπόρου μεταχειρισμένων αγαθών, του Κισαμπούρο Οκάντα και της συζύγου του Τόρι.

Ο Οκάντα μεγάλωσε σε μεγάλη φτώχεια, τόσο μεγάλη που το να παραμείνεις απλά ζωντανός, απαιτούσε καθημερινό αγώνα. Την εποχή της γέννησής του, η οικογένεια ζούσε σε ένα μικρό νοικιασμένο σπίτι που αποτελείτο από δύο μικροσκοπικά δωμάτια, μία κουζίνα και ένα μπάνιο. Σε ένα από τα δωμάτια, ο Κισαμπούρο έκανε τη δουλειά του απλώνοντας τα μεταχειρισμένα προϊόντα του στο πάτωμα, ώστε να μπορούν οι πελάτες του να τα επιθεωρήσουν. Στο άλλο δωμάτιο που καταλάμβανε χώρο περίπου 3τ.μ., η οικογένεια ζούσε, έτρωγε και κοιμόταν.

Όπως πολλές φτωχές οικογένειες, οι Οκάντα ζούσαν στο έλεος του καιρού. Όταν οι μέρες ήταν καλές, ο Κισαμπούρο μπορούσε να στήσει ένα καρότσι με τα πράγματά του στο δρόμο και να κερδίσει τα χρήματα για ένα μπόλ ρύζι, καθώς και το φαγητό της επόμενης μέρας. Όταν έβρεχε, η οικογένεια συχνά, δεν είχε τίποτα να φάει.

Ο Οκάντα αργότερα έγραψε για αυτό το «μεροδούλι – μεροφάι» της οικογένειάς του:

«Όταν έφτασα στην ηλικία που καταλάβαινα, ο πατέρας μου μού είπε πως οι γονείς μου έβγαιναν έξω κάθε μέρα όταν δεν έβρεχε, με ένα χειραμάξιο γεμάτο μπιμπελό και παλιά κειμήλια και πήγαιναν σε ένα κοντινό πάρκο να τα πουλήσουν. Σε αντίθετη περίπτωση, δεν μπορούσαν να αγοράσουν φαγητό για την επόμενη ημέρα. Ο πατέρας μου τραβούσε το χειραμάξιο

και η μητέρα μου το έσπρωχνε. Επειδή της έλειπε η σωστή τροφή, πήγαινε στη γυναίκα ενός Βουδιστή ιερέα σε έναν γειτονικό ναό και της ζητούσε να με ταΐσει».

Παρά την τρομερή φτώχεια, η οικογένεια Οκάντα κατάφερε να επιβιώσει, και αργότερα να ευημερήσει κιόλας, χάρη στη δύναμη και το κουράγιο των δύο γονιών. Ο πατέρας του έχει περιγραφεί σαν ένας σκληρά εργαζόμενος, τίμιος και στοργικός άνδρας, η δε μητέρα του σαν ευσεβής, σεμνή και οικονόμος (μια απαραίτητη αρετή για αυτούς που ζούσαν στα όρια της λιμοκτονίας).

Ο Οκάντα σε όλη του τη ζωή επέδειξε αυτά τα ίδια προσωπικά χαρακτηριστικά.

Η Ιαπωνία, την εποχή της γέννησης του Οκάντα, βρισκόταν στο δέκατο πέμπτο χρόνο της περιόδου Μείτζι. Ήταν μια εποχή μεγάλων κοινωνικών αναταραχών και τεχνολογικής προόδου, κάτω από το καθεστώς του οποίου οι Γιαπωνέζοι είχαν ζήσει για παρά πολλά χρόνια.

Πριν από 300 περίπου χρόνια, η οικογένεια Τοκουγκάουα είχε ενώσει την Ιαπωνία μετά από μια μεγάλη περίοδο εμφυλίου πολέμου ανάμεσα στους φεουδάρχες. Η εθνική ενότητα ωστόσο, δεν επιτεύχθηκε χωρίς κανένα αντίτιμο. Έχοντας σαν σκοπό να σταθεροποιήσουν την Ιαπωνία πολιτικά και οικονομικά, οι Τοκουγκάουα απομόνωσαν τη χώρα από τον έξω κόσμο, ειδικά από τις ενοχλητικές επιρροές των δυτικών εμπορών και ιεραποστόλων. Για τρεις αιώνες, η Ιαπωνία ακινητοποιήθηκε. Σαν αποτέλεσμα, όταν ο αρχιπλοίαρχος Πέρρυ επισκέφθηκε τη χώρα το 1853, βρήκε ένα έθνος φεουδαρχικό και συγχρόνως τεχνολογικά πρωτόγονο.

Όλα αυτά άρχισαν να αλλάζουν το 1868, με την ανατροπή της οικογένειας Τοκουγκάουα και την έναρξη της αποκατάστασης του Μείτζι. Ελάχιστες πλευρές της κοινωνίας

έμειναν αναλλοίωτες, καθώς η Ιαπωνία όρμησε δυναμικά, στο μοντέρνο κόσμο. Η φεουδαρχία καταργήθηκε επίσημα, η τάξη των πολεμιστών Σαμουράι διαλύθηκε, δημιουργήθηκε κεντρική κυβέρνηση μαζί με ένα εθνικό οικονομικό σύστημα, ο στρατός και το ναυτικό αναδιοργανώθηκαν σύμφωνα με τα δυτικά πρότυπα. Αναπτύχθηκε η βιομηχανία, που χρησιμοποιούσε δυτικές μεθόδους και μηχανήματα. Καθώς νέες ιδέες πλημμύριζαν την Ιαπωνία, τόσο από τον έξω κόσμο όσο και από τους ίδιους τους Γιαπωνέζους, ήρθε μια εποχή μεγάλης πολιτιστικής δραστηριότητας, ιδιαίτερα στους τομείς της λογοτεχνίας και των καλών τεχνών. Στο τέλος της περιόδου Μείτζι το 1912, η Ιαπωνία είχε επιτύχει ισότιμη πρόοδο με τα άλλα μεγάλα έθνη του κόσμου.

Η ταχύτητα με την οποία αυτές οι αλλαγές παρουσιάστηκαν φάνηκε τρομακτική στους περισσότερους Ιάπωνες. Για παράδειγμα, τον Ιούνιο του 1882, χρονιά που γεννήθηκε ο Οκάντα, μια αμαξοστοιχία που την έσερναν άλογα, ξεκίνησε να λειτουργεί στο Τόκιο. Ένα σύστημα πρόγνωσης του καιρού, ξεκίνησε επίσης εκείνη τη χρονιά. Το Νοέμβριο, τα πρώτα ηλεκτρικά φώτα της Ιαπωνίας άναψαν στο Τόκιο, με τα 2000 watt τους να αφήνουν έκπληκτο το τεράστιο πλήθος που είχε συγκεντρωθεί για να τα δει.

Υπάρχει φυσικά, ένας αναπόφευκτος συμβολισμός σε όλα αυτά. Ο Οκάντα, ο οποίος επρόκειτο με τις δραστηριότητές του να δημιουργήσει έναν καινούριο πολιτισμό, βρέθηκε ο ίδιος να έχει γεννηθεί σε μία καινούρια εποχή. Ο άνθρωπος, του οποίου η διαίσθηση περιστρεφόταν γύρω από την ανάγκη της μετατροπής από την υπάρχουσα μορφή της κοινωνίας σε μια μοντέρνα Αναγέννηση, γεννήθηκε ένα μήνα μετά το γεγονός που μετέτρεψε ξαφνικά το νυχτερινό σκοτάδι του Τόκιο, σε φως.

Ο Οκάντα ήταν πολύ καλός μαθητής στο δημοτικό σχολείο, πρώτος στην τάξη του σε όλα τα μαθήματα. Ωστόσο, ήταν επίσης ένα ασθενικό παιδί, αναγκασμένο να παίρνει συχνά φάρμακα και να κάθεται ήσυχο, ενώ οι συμμαθητές του έπαιζαν. Οι ασθένειες, με διάφορες μορφές, επρόκειτο να ακολουθούν τον Οκάντα, στο μεγαλύτερο διάστημα της ζωής του.

Ένας άντρας που γνώριζε τον Οκάντα σαν παιδί, θυμάται:

«Θυμάμαι πολύ ζωντανά τον Μοκίτι στην ηλικία των έξι χρόνων. Ήμουν ένα χρόνο μεγαλύτερος και έπαιζα πάντοτε μαζί του, επειδή το σπίτι του ήταν κοντά στο δικό μου. Ο Μοκίτι ήταν ένα κομψό παιδί. Εμείς, τα άτακτα αγόρια, συνηθίζαμε να κολυμπάμε στον ποταμό Σουμίντα κάθε μέρα του καλοκαιριού. Ο Μοκίτι όμως, σπάνια κολυμπούσε. Απλά μας παρακολουθούσε να κολυμπάμε και να παίζουμε στο νερό. Δεν είχε σχεδόν κανένα κοντινό φίλο, εκτός από εμένα. Όταν πηγαίναμε στο δημοτικό, έμενε στο σπίτι διαβάζοντας βιβλία ή ζωγραφίζοντας πίνακες, ενώ τα παιδιά έπαιζαν στο δρόμο. Με το που τελείωνε το σχολείο, εμείς απλώς αφήναμε τα βιβλία, τα τετράδια και τα μολύβια μας στο σπίτι και παίζαμε όλο το απόγευμα, αλλά ο Μοκίτι ήταν διαφορετικός. Πάντα διάβαζε κάποιο βιβλίο, είτε στο σπίτι είτε μπροστά σε έναν αρχαίο Ναό. Ακόμα θυμάμαι το μπλε κιμονό με τα σχέδια που φορούσε πάντα. Ήταν πράγματι ένα ήσυχο παιδί».

Ο Οκάντα τελείωσε το σχολείο το 1896, συμπληρώνοντας την 7ετή υποχρεωτική εκπαίδευση σε 6 χρόνια. Αφού η οικονομική κατάσταση της οικογένειάς του είχε βελτιωθεί, κατάφερε να εισαχθεί στη Σχολή Καλών Τεχνών, με την ειλικρινή ελπίδα να γίνει καλλιτέχνης. Μέσα σε λίγους μήνες ωστόσο, βρέθηκε να υποφέρει από μία σοβαρή ασθένεια των ματιών. Συμβουλευτήκε ένα μεγάλο

αριθμό οφθαλμιάτρων χωρίς αποτέλεσμα και απελπισμένα δοκίμασε διάφορους τρόπους θεραπείας που του σύστησαν οι φίλοι του. Αυτές οι θεραπείες όχι μόνο απέτυχαν στο να τον θεραπεύσουν, αλλά χειροτέρεψαν κιόλας την κατάστασή του. Σαν αποτέλεσμα, αναγκάστηκε να εγκαταλείψει τη Σχολή στα μέσα της χρονιάς, μαζί με τα νεανικά του όνειρα να γίνει καλλιτέχνης. Δύο χρόνια αργότερα, η κατάσταση των ματιών του βελτιώθηκε από μόνη της.

Ο κύκλος αυτός, που αποτελείτο από σοβαρές ασθένειες, αποτυχημένες θεραπείες από ειδικούς γιατρούς και συμπτωματική θεραπεία με φυσικό τρόπο, επρόκειτο να επαναληφθεί πολλές φορές κατά τη διάρκεια της ζωής του Οκάντα. Πραγματικά, αμέσως μόλις ανέρρωσε από την ασθένεια των ματιών του, αρρώστησε σοβαρά για μια ακόμα φορά.

Στην ηλικία των δεκαέξι χρόνων, έπαθε πλευρίτιδα, νοσηλεύτηκε στο νοσοκομείο και εγχειρίστηκε. Οι γιατροί θεώρησαν ότι έγινε καλά, όμως μετά από ένα χρόνο η πλευρίτιδα υποτροπίασε. Παρότι του προσφέρθηκε κάθε δυνατή ιατρική βοήθεια, η κατάστασή του επιδεινώθηκε και ένα χρόνο αργότερα έπαθε φυματίωση. Η περίπτωση του τότε, θεωρήθηκε ανίατη από τους πιο διαπρεπείς Ιάπωνες παθολόγους της εποχής.

Για μια ακόμα φορά όμως, η φυσική «θεραπεία» κατάφερε αυτό που οι γιατροί δεν μπορούσαν. Με τη συνεργασία μιας νοσοκόμας, ο Οκάντα άρχισε να ακολουθεί μια δίαιτα με λαχανικά μέσα στο νοσοκομείο και θεραπεύτηκε από τη φυματίωση σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα. Φυσικά απέδωσε τη θεραπεία του στη δίαιτα.

Ο Οκάντα είχε φτάσει τότε τα τριάντα του χρόνια, και είχε αρχίσει να νιώθει απελπισία για το μέλλον του. Η συνεχιζόμενη από την παιδική ηλικία κακή του υγεία, είχε

καταρρακώσει την αυτοπεποίθηση του σε σημείο να έχει γίνει εξαιρετικά ντροπαλός και αποθαρρυσμένος. Αργότερα αναπολώντας τη νεότητα του, έγραψε:

«Από τα δεκαπέντε ως τα τριάντα μου, ήμουν ασυνήθιστα δειλός, φοβόμουν να συναντήσω κάποιον άνθρωπο και δεν μπορούσα να αρθρώσω λέξη μπροστά σε κάποιον που θεωρούσα ανώτερό μου. Στη θέα ενός κοριτσιού, ένιωθα ζαλάδα, το πρόσωπο μου κοκκίνιζε και δεν άντεχα να την κοιτάζω ή να της μιλήσω. Όπως ήταν φυσικό, έβλεπα το μέλλον μου πολύ ζοφερό και μάλιστα φοβόμουν πως δεν θα μπορούσα να ζήσω σαν ένα πλήρως ενταγμένο μέλος της κοινωνίας. Μου φαινόταν ότι είμαι χειρότερος από τον οποιονδήποτε στον κόσμο. Κάθε στιγμή που αναπολώ το παρελθόν μου, εντυπωσιάζομαι από τη διαφορά ανάμεσα στον άνθρωπο που είμαι τώρα και αυτόν που ήμουν εκείνη την εποχή. Τα γράφω αυτά για να μπορούν να τα διαβάσουν νέοι άνθρωποι που ζουν με το φόβο στις καρδιές τους και να πάρουν κουράγιο».

Το 1905, όταν ο Οκάντα ήταν είκοσι δύο ετών, ο πατέρας του πέθανε αφήνοντας του την ευθύνη να θρέψει την οικογένειά του. Ήταν ένα μεγάλο βάρος για τους ώμους οποιουδήποτε νέου, πόσο μάλλον για έναν νεαρό που πριν λίγα χρόνια ήταν απελπισμένος για την ένταξή του στην κοινωνία. Το βάρος μερικές φορές θα φαινόταν ασήκωτο. Παρόλα αυτά, η ασθένεια του τον είχε βοηθήσει να αποκτήσει εσωτερική δύναμη. Οι προσπάθειές του να επανακτήσει την υγεία του, με τα χρόνια τον όπλισαν με πεποίθηση στην ικανότητα του να επιτύχει.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΑΣ

Η σταδιοδρομία του Μοκίτι Οκάντα σαν επιχειρηματία, που κάποια μέρα θα γινόταν ένας πολύ επιτυχημένος έμπορος χονδρικής πώλησης καλλιτεχνημάτων, άρχισε αρκετά δυσοίωνα το 1906 όταν άνοιξε ένα μικρό κατάστημα λιανικής στο Νιχουμπάσι, στο Τόκιο. Το κατάστημα, που μπόρεσε να γίνει πραγματικότητα χάρη σε μία κληρονομιά 3.500 γιέν (1.570 δολάρια την εποχή εκείνη) από τον πατέρα του, ονομάστηκε Κορίν Σο προς τιμήν του Κορίν Ογκάτα που έζησε από το 1658 έως το 1716 και ήταν ένας από τους πιο φημισμένους καλλιτέχνες της Ιαπωνίας.

Εκείνο τον καιρό η οικογένεια του Οκάντα απαρτιζόταν από τη μητέρα του και τη βοηθό του, μια νεαρή συγγενή του. Σαν στοργικός και ευσυνείδητος γιος που ήταν, κάθε πρωί ξυπνούσε πριν τη μητέρα του, καθάριζε τα δωμάτια και ετοίμαζε το πρωινό. Και ακόμα αγόραζε και πουλούσε τα εμπορεύματα ο ίδιος, παρόλο που γενικά δεν είχε ιδέα πως τα χρησιμοποιούσαν. Συχνά όταν κάποιος πελάτης ρωτούσε κάτι, αναγκάζονταν να ρωτάει τη μητέρα του. Το είχε όμως συνήθεια να ευχαριστεί ευγενικά όλους τους πελάτες, ακόμη και αυτούς που αγόραζαν μικροπράγματα.

Του ήταν αδύνατο να μην είναι τίμιος με τους πελάτες του, παρόλο που στις επιχειρήσεις, τότε όπως και τώρα, ήταν επιτρεπτή, συγχωρούνταν σε κάποιο βαθμό η έλλειψη τιμιότητας, φτάνει να μην ήταν σκανδαλώδης και να μην ζημίωνε υλικά τον πελάτη. Κάποιος συγγενής του Οκάντα, ένας άνθρωπος που ήξερε τον κόσμο και την τακτική του εμπορίου, του έλεγε ότι παραήταν τίμιος για να πετύχει στις επιχειρήσεις και ότι θα έπρεπε να μπορεί να πει ένα - δύο μικρά ψέματα όταν χρειαζόταν, αν ήθελε να πετύχει.

Προσπάθησε να το κάνει αλλά η συνείδησή του δεν του επέτρεπε κανενός είδους διπλές συναλλαγές. Η μόνη λύση που εκείνος έβλεπε ήταν να λειτουργεί την επιχείρησή του όσο πιο τίμια μπορούσε, έστω και αν αυτό σήμαινε την απώλεια κάποιας γρήγορης και εύκολης πώλησης.

Το αποτέλεσμα της απόφασης του Οκάντα να είναι απόλυτα τίμιος σε όλες τις συναλλαγές του είχε διπλό όφελος για εκείνον. Γιατί όχι μόνο μπόρεσε να διατηρήσει την αυτοεκτίμηση του, αλλά και οι πελάτες του έμαθαν γρήγορα πως ήταν ένας έμπορος που μπορούσε να του έχουν εμπιστοσύνη. Έτσι το μικρό του κατάστημα άρχισε να ευημερεί. Πολύ αργότερα έγραψε: *«Παρατηρώντας τον κόσμο είδα ότι πολλές αποτυχίες στο εμπόριο οφείλονται στα ψέματα που έλεγαν οι άνθρωποι ενώ ελάχιστες φορές οφείλονται στην τιμιότητα.»*

***Η απόλυτη τιμιότητα,
η αρετή της ειλικρίνειας
είναι πραγματικός θησαυρός,
πολύ πιο πολύτιμος
από κάθε επίγειο θησαυρό.***

Αλλά η γρήγορη επιτυχία του Οκάντα στις επιχειρήσεις σταμάτησε απότομα. Έξι μόλις μήνες μετά που άνοιξε το Κοριντό, έπεσε λιπόθυμος σε ένα δρόμο του Τόκιο, προσβλημένος από μια σοβαρή εγκεφαλική αναιμία που προκλήθηκε από την ένταση και τις ανησυχίες της επιχείρησης.

Η αρρώστια του ήταν τόσο σοβαρή που δεν του επέτρεπε να ασχολείται με τις επιχειρήσεις όπως πριν. Μετά από μια ολιγόλεπτη συζήτηση κουράζονταν τόσο, που του ήταν αδύνατο να προφέρει άλλες λέξεις.

Και να πάλι ο κύκλος της σοβαρής αρρώστιας, της μη αποτελεσματικής ιατρικής αγωγής και τελικά της θεραπείας με φυσικά μέσα. Ο Οκάντα ακολούθησε μια ιατρική αγωγή για δύο - τρεις μήνες χωρίς καμία σημαντική βελτίωση. Ύστερα, ακολουθώντας τη συμβουλή ενός φίλου του να ασκείται στο ύπαιθρο, άρχισε, όποτε το επέτρεπε ο καιρός, να περπατάει ένα μίλι την ημέρα. Αυτό αποδείχτηκε αποτελεσματική θεραπεία και έξι μήνες μετά τη λιποθυμία του, μπόρεσε να ξαναγυρίσει στις επιχειρήσεις του και να ξαναρχίσει τις κανονικές του δραστηριότητες.

Τότε ο Οκάντα είχε ακόμη την επιχείρηση μετά από έξι μήνες αρρώστιας και ανάρρωσης. Ίσως να οφείλεται στο χαρακτήρα του και στην αυστηρή πολιτική του να συναλλάσσεται πάντα τίμια με τους πελάτες του. Βέβαια, δεν μπορούμε να ξέρουμε πώς ένιωσαν οι πελάτες όταν είδαν ότι έλειπε από το μαγαζάκι του ή αν πήγαν πουθενά αλλού όταν τον βρήκαν σχεδόν ανήμπορο να μιλήσει από την αρρώστια. Είναι όμως γνωστό, ότι όταν ο Οκάντα γύρισε τελικά στο Κοριντό ξαναγύρισαν και οι πελάτες του. Η επιχείρηση του είχε σίγουρα υποστεί ένα φοβερό πλήγμα, που όμως κάθε άλλο παρά μοιραίο ήταν. Διπλασιάζοντας τις προσπάθειές του, μπόρεσε σύντομα να κάνει το κατάστημά του ακόμη πιο αποδοτικό από πριν.

Τα επόμενα δέκα χρόνια, ο Οκάντα ανέβαινε σταθερά στον κόσμο των επιχειρήσεων. Στην αρχή ήταν μικρός διαδοχικός θρίαμβος παρά μια σειρά θεαματικών ανόδων. Το 1908, άνοιξε ένα κατάστημα χονδρικής πώλησης πίσω από το σταθμό του Τόκιο με τα κέρδη του από το Κοριντό.

Το κατάστημα δούλεψε με επιτυχία σχεδόν από την αρχή και ο Οκάντα βρέθηκε να έχει όλο και μεγαλύτερη ζήτηση σαν προμηθευτής κοσμημάτων και παρόμοιων ειδών.

Η πρώτη του μεγάλη ευκαιρία στις επιχειρήσεις παρουσιάστηκε λίγο μετά το θάνατο της μητέρας του το 1912, όταν ο Οκάντα ήταν 37 χρονών. Εκείνο που έχει σημασία είναι ότι αυτή ακριβώς η πολιτική του, της απόλυτης τιμιότητας στις συναλλαγές του, είναι που του παρουσίασε αυτή την ευκαιρία.

Μια μέρα, ο προϊστάμενος του τμήματος αγορών του Μιτσουκόσι, ενός από τα μεγαλύτερα εμπορικά καταστήματα του Τόκιο, επισκέφθηκε τον Οκάντα και ζήτησε τη γνώμη του για την αγορά καλλιτεχνημάτων. Ο Οκάντα, που πρόσφερε πάντα απλόχερα την πείρα του, έδωσε στον αγοραστή λεπτομερείς πληροφορίες, όχι μόνο για τα δικά του εμπορεύματα, αλλά και για των ανταγωνιστών του. Λίγες μέρες αργότερα, ο αγοραστής τον επισκέφθηκε και πάλι, αυτή τη φορά με μια πρόταση συνεργασίας. Ο πωλητής, ο Μιτσουκόσι, του είπε ότι εντυπωσιάστηκε από την τιμιότητα του και το γεγονός ότι του σύστησε άλλα καταστήματα χονδρικής εκτός από το δικό του, και έτσι του πρότεινε να προμηθεύει το κατάστημά του με τα εμπορεύματά του. Αυτό ήταν η αρχή μιας επικερδούς εμπορικής σχέσης και για τους δύο.

Εκείνη την εποχή το κατάστημα χονδρικών του Οκάντα είχε μεγαλώσει σε σημείο που του έδωσε τη δυνατότητα να προσλάβει διευθυντή για να χειρίζεται τις καθημερινές συναλλαγές. Έτσι ο Οκάντα αφοσιώθηκε ολοκληρωτικά στη δημιουργική πλευρά της επιχείρησης, το σχεδιασμό κοσμημάτων και άλλων προσωπικών αντικειμένων που είχαν όλο και μεγαλύτερη ζήτηση. Εδώ η φυσική του αίσθηση του ωραίου, μαζί με το μεγάλο του ενδιαφέρον για τη βιομηχανία και τις καλές τέχνες, τον βοήθησε πάρα πολύ. Τα σχέδια του Οκάντα σίγουρα δεν ήταν απλά καλά, ήταν πάρα πολύ καλά

και η σειρά των προϊόντων του ήταν η πιο μοντέρνα και η πιο δημοφιλής την εποχή εκείνη.

Το 1916, δέκα μόλις χρόνια από τότε που μπήκε στην επιχείρηση των καλλιτεχνημάτων, η επιτυχία του Οκάντα φαινόταν εξασφαλισμένη. Είχε τη φήμη του πρώτης τάξεως εμπόρου χονδρικής καλλιτεχνημάτων στο εμπορικό κέντρο του Τόκιο. Ήταν ο ιδιοκτήτης μιας επιχείρησης που ανθούσε και φαινόταν να γίνεται όλο και πιο επικερδής κάθε χρόνο. Είχε ενεργητικό που ανέρχονταν σε 150.000 γιεν (περίπου 75.000 σε αμερικανικό συνάλλαγμα), σημαντική περιουσία τότε για έναν σχετικά νέο άνδρα, 35 ετών.

Τότε η Ιαπωνία περνούσε μια περίοδο μεγάλης ευημερίας, συνέπεια του Πρώτου Παγκόσμιου Πολέμου. Έχοντας μπει στον πόλεμο εναντίον της Γερμανίας και των Κεντρικών Δυνάμεων, η Ιαπωνία είχε γίνει ο κύριος προμηθευτής των Συμμάχων. Ο πλούτος έρεε μέσα στο Έθνος και τα βιομηχανικά προϊόντα έρεαν έξω. Το ευνοϊκό οικονομικό κλίμα των χρόνων του πολέμου ήταν τέτοιο, ώστε κάθε δραστήριος, καινοτόμος επιχειρηματίας που έβγαζε ένα καινούριο προϊόν ή ενεργούσε με ένα καινούριο τρόπο, ανταμείβονταν.

Ο Οκάντα ήταν ένας τέτοιος άνθρωπος. Το 1915 επινόησε μια απομίμηση διαμαντιού που την ονόμασε «Ασαχί Ντάια» που σημαίνει "Διαμάντι του Πρωινού Ήλιου". Η ιδέα για το Ασαχί Ντάια του ήρθε καθώς παρατηρούσε ένα καμπανάκι να κουνιέται με τον απαλό αέρα. Η διαδικασία, που ο Οκάντα πατένταρε σε 9 άλλες χώρες εκτός από την Ιαπωνία, ήταν να κολλάει ένα φύλλο γυάλινου καθρέπτη σε χαρτί ή ύφασμα και ύστερα να κόβει το γυαλί σε μικροσκοπικές έδρες. Το αποτέλεσμα ήταν μια επιφάνεια που έμοιαζε με την αστραφτερή λάμψη του διαμαντιού. Ο Οκάντα χρησιμοποίησε το διαμάντι Ασαχί σαν βασικό κομμάτι για τις

πρωτότυπες καρφίτσες του, τις φουρκέτες για τα μαλλιά και τις χτένες του.

Ο Κίνζο Κιμούρα, ο νεότερος γιος του γενικού διευθυντού του καταστήματος Οκάντα, έγραψε για τη ζωνρή εντύπωση που του έκαναν τα Διαμάντια Ασαχί όταν ήταν παιδί. Μια μέρα ο πατέρας του πήρε την οικογένειά του στο θέατρο. Στο διάλειμμα, ο νεαρός Κιμούρα σηκώθηκε να περιεργαστεί το θέατρο και έμεινε κατάπληκτος βλέποντας να λάμπουν εδώ και εκεί, σε όλο το ακροατήριο, τα στολίδια που είχαν στα μαλλιά τους οι κυρίες. Όταν σχολίασε τη μυστηριώδη ομορφιά ο πατέρας του είπε με περηφάνια: *«Όλα αυτά τα στολίδια για τα μαλλιά είναι διαμάντια "Πρωινός Ήλιος" κατασκευής των καταστημάτων Οκάντα»*.

Από τη στιγμή που τα Διαμάντια Ασαχί βγήκαν στο εμπόριο έγιναν από τα πιο μοντέρνα κοσμήματα της εποχής, πράγμα που οφείλονταν εν μέρει στα μοναδικά τους σχέδια και εν μέρει στο κύρος του Μιτσουκόσι που τα διαφήμιζε και τα πουλούσε.

Τελείως ξαφνικά, όπως συμβαίνει σε λίγα μόνο άτομα στον κόσμο των επιχειρήσεων, ο Οκάντα βρέθηκε στο κατώφλι μιας τεράστιας επιχειρησιακής ευκαιρίας. Νοίκιασε λοιπόν, ένα μεγάλο σπίτι, το μετέτρεψε σε εργαστήριο διόρισε ένα γενικό διευθυντή και προσέλαβε πενήντα εργάτες για να κατασκευάζουν τα Διαμάντια Ασάχι.

Υπήρχε όμως και μια σκοτεινή πλευρά σε αυτά τα χρόνια της επιτυχίας. Ο Οκάντα υπέφερε σχεδόν συνεχώς από επώδυνες και εξαντλητικές αρρώστιες, είχε προβλήματα με το στομάχι, ρευματισμούς, αμυγδαλίτιδα και σοβαρούς πονοκεφάλους, για να αναφέρουμε μερικές μόνο. Κάποτε έπαθε έναν τυφοειδή πυρετό τόσο σοβαρό, ώστε έκανε τη διαθήκη του. Αν ο Οκάντα δεν ήταν άνθρωπος με συνηθισμένες εσωτερικές δυνάμεις και αντοχή, θα του ήταν

αδύνατο να μη βουλιάξει σαν επιχειρηματίας στο σκληρό κόσμο των επιχειρήσεων του Τόκιο. Όπως είχαν τα πράγματα, επέζησε και ευημερούσε.

Οι χρόνιαι πονόδοντοι από τους οποίους υπέφερε ο Οκάντα ήταν ιδιαίτερα έντονοι. Όπως ξέρουν όλοι όσοι είχαν την ατυχία να υποφέρουν από πονόδοντο, είναι φοβερό να πονάει ένα δόντι. Του Οκάντα πονούσαν τέσσερα. Μάλιστα ο πόνος ήταν τόσο αφόρητος που αρκετές φορές σκεπτόταν να αυτοκτονήσει. Ο οδοντίατρος του, που είχε εργαστεί στις Η.Π.Α., έχασε κάθε ελπίδα όταν ο Οκάντα ξαναγύρισε στους φυσικούς τρόπους θεραπείας.

Το γεγονός ότι θεραπεύτηκε χωρίς να χρησιμοποιήσει φάρμακα έκανε βαθιά εντύπωση στον Οκάντα. Όπως έγινε με το πρόβλημα των ματιών του, τη φυματίωση, την εγκεφαλική αναιμία, με όλο εκείνο το σωρό ασθενειών που είχε, η διαδικασία της θεραπείας άρχισε μόνο μετά που εγκατέλειπε τη συμβατική ιατρική αγωγή και βασίστηκε στα διάφορα φυσικά μέσα. Του ήρθε σχεδόν σαν έμπνευση, η ιδέα ότι η λήψη χημικών ουσιών αδιακρίτως έβλαπτε, αντί να βοηθάει την υγεία.

Ο Οκάντα δεν ήταν καθόλου δογματικός στην πεποίθησή του ότι τα φάρμακα μερικές φορές κάνουν περισσότερο κακό παρά καλό. Μάλιστα, σε ένα από τα τελευταία του γραπτά συμβουλεύει τους ανθρώπους να μην καταδικάζουν τις υλικές μεθόδους θεραπείας, αφού οι μέθοδοι αυτές έχουν κάποια αξία.

Αξίζει όμως να αναφέρουμε, ότι η ανεπιτυχής αγωγή του οδοντίατρου του, σήμανε το τέλος για την οποιουδήποτε τρόπου λήψης φαρμάκου κατασκευασμένου από ανθρώπους. Όταν υπέφερε από κρυολόγημα, αμυγδαλίτιδα ή οποιαδήποτε άλλη αρρώστια, άφηνε την κατάσταση να θεραπευθεί φυσικά.

Τι ήταν όμως οι σχεδόν συνεχείς αρρώστιες που ταλαιπωρούσαν τον Οκάντα από την παιδική του ηλικία; Σίγουρα οι τρομεροί πόνοι που τον οδήγησαν στα πρόθυρα της αυτοκτονίας είχαν κάποιο βαθύτερο σκοπό. Τον είχαν βρει όπως πίστευε, για να τον κάνουν πιο δυνατό και να ξυπνήσουν μέσα του μια βαθύτερη επίγνωση της φύσης, της διαδικασίας και των νόμων της.

*Πρέπει πάντα να υπάρχει
ένας σοβαρός λόγος για την κακοτυχία
επειδή ο Νόμος της Φύσης
κυβερνά ό, τι υπάρχει
στον ουρανό όπως και στη Γη.*

Υπήρχε όμως και άλλη μια κακοτυχία που έπρεπε να αντιμετωπίσει, ο Οκάντα, μια προσωπική τραγωδία που τον έπληξε αμέσως μετά την επιτυχία του με τα Διαμάντια Ασάχι.

Το 1907 ο Οκάντα είχε παντρευτεί την Τάκα Αϊχάρα. Τότε ο Οκάντα ήταν 24 χρόνων και η Τάκα 19. Πάνω από 11 χρόνια έζησαν μια ευτυχισμένη οικογενειακή ζωή μαζί, μια ζωή από την οποία το μόνο που έλειπε ήταν η παρουσία των παιδιών. Ύστερα, το 1919, ενώ η Τάκα υπέφερε από τυφοειδή πυρετό, γέννησε πρόωρα ένα μωρό που πέθανε αμέσως μόλις γεννήθηκε. Μία εβδομάδα αργότερα πέθανε και η Τάκα σε ηλικία 31 χρονών. Η ξαφνική απώλεια της συζύγου και του παιδιού ήταν για τον Οκάντα ένα συντριπτικό πλήγμα που τον βύθισε σε βαθιά απόγνωση.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

Από καθαρά εμπορική άποψη, το έτος 1919 θα έπρεπε να ήταν ευνοϊκό για τον Οκάντα. Ήταν αξιοσέβαστος στον κόσμο του εμπορίου, κάτοχος σημαντικού κεφαλαίου και δημιουργός ενός επικερδούς και δημοφιλούς προϊόντος, του Διαμαντιού Ασαχί, για το οποίο είχε αποκλειστικά δικαιώματα ευρεσιτεχνίας. Μέσα σε δέκα χρόνια περίπου, παρόλο που βασανίζοταν σχεδόν συνεχώς από αρρώστιες, είχε ανέβει από την επιχείρηση του ενός ατόμου και του ενός «δωματίου», στην ιδιοκτησία εργοστασίου που απασχολούσε 50 εργάτες.

Με δεδομένη μια τέτοια προηγούμενη επιτυχία ο Οκάντα είχε κάθε δικαίωμα να νιώθει σίγουρος για το μέλλον. Μόνο ο πιο απαισιόδοξος θα μπορούσε να δει καταστροφή μέσα σε τέτοια ευημερία και ο Οκάντα δεν ήταν καθόλου απαισιόδοξος.

Τελικά, το 1919 χαρακτηρίστηκε από ένα πολύ υψηλό σημείο αλλά και από ένα πολύ χαμηλό σημείο στην σταδιοδρομία του Οκάντα σαν επιχειρηματίας. Τους πρώτους μήνες προφανώς δεν μπορούσε να πάει τίποτα στραβό αφού οι επιχειρησιακές του δραστηριότητες, η μια μετά την άλλη, έφερναν σημαντικά κέρδη. Αλλά μέχρι το τέλος του χρόνου ο Οκάντα βρισκόταν βουτηγμένος στα χρέη και χωρίς να φταιει ο ίδιος, είχε γίνει αντικείμενο εξονυχιστικής έρευνας από διάφορες κυβερνητικές αρχές.

Η απότομη και ξαφνική πτώση της περιουσίας του Οκάντα προκλήθηκαν από την μια από συνθήκες που ο ίδιος δεν μπορούσε να ελέγξει και από την άλλη, από την επιθυμία του να επεκτείνει τη χονδρική επιχείρησή του όσο πιο γρήγορα γινόταν. Όπως πολλοί επιχειρηματίες, στα χρόνια

της μεταπολεμικής άνθισης ξανοίχτηκε υπερβολικά και ίσως να υπερεκτίμησε την ικανότητα του να χειρίζεται κάθε είδους έκτακτη οικονομική ανάγκη. Αν ο Οκάντα ήταν λίγο πιο προσεκτικός στις οικονομικές συναλλαγές του και επιθυμούσε λίγο λιγότερο να συγκεντρώσει γρήγορα μια μεγάλη περιουσία, είναι πολύ πιθανό να είχε αποφύγει τελείως τα χρέη, την χρεοκοπία.

Αυτή η επιθυμία του για μεγάλο πλούτο είναι τόσο έξω από το χαρακτήρα του Οκάντα, ενός ανθρώπου που ελάχιστα νοιαζόταν για υλικά αγαθά ή κοινωνική θέση, ώστε χρειάζεται κάποιο είδος εξήγησης. Το κίνητρο του Οκάντα εκείνη την εποχή δεν ήταν η απληστία, ούτε και η επιθυμία για προσωπική ισχύ. Ήταν η ιδεολογία του για συνεργασία, η πεποίθηση ότι αν τα χρήματα χρησιμοποιηθούν με σύνεση μπορούν να δημιουργήσουν μια καλύτερη κοινωνία.

Από τα πρώτα χρόνια της εφηβείας του και μετά, ο Οκάντα αντιδρούσε έντονα στην κοινωνική αδικία που έβλεπε γύρω του. Οι ιστορίες στις εφημερίδες και τα περιοδικά ενίσχυαν την αντίδρασή του. Αργότερα ο Οκάντα παραδέχτηκε ότι συχνά του ήταν δύσκολο να ελέγξει τα νεανικά του συναισθήματα. «Όταν ήμουν νέος ήμουν ταραξίας με στενόμυαλες απόψεις», μας λέει.

Όπως πολλοί άνθρωποι, γινόταν έξω φρενών με τη διαφθορά και ένιωθε επιτακτική την ανάγκη να φέρει την ισορροπία. Έτσι πίστευε ότι ήταν καθήκον του να κάνει κάτι καλό για την κοινωνία. Αφού το μελέτησε καλά, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η έκδοση μιας εφημερίδας πρόσφερε την καλύτερη ευκαιρία για την καταπολέμηση των δεινών της κοινωνίας. Τότε όμως, το ξεκίνημα μιας μικρής έστω εφημερίδας, στοίχιζε περίπου ένα εκατομμύριο γιέν (μισό εκατομμύριο δολάρια την εποχή εκείνη). Ο Οκάντα ήταν

αποφασισμένος να κερδίσει αυτό το ποσό από τις επιχειρήσεις του.

Τα επιχειρησιακά του ανοίγματα άρχισαν αρκετά καλά. Επέκτεινε το κατάστημα χονδρικής και είδε τα κέρδη του να αυξάνονται σχεδόν αμέσως.

Ύστερα άρχισε να ασχολείται με τους χρηματιστές που εκείνο τον καιρό δούλευαν πολύ καλά, αποτέλεσμα του ευνοϊκού οικονομικού κλίματος στην Ιαπωνία, αμέσως μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο. Και εκεί πήγε πολύ καλά. Μετά συνεργάστηκε στενά με την Soko Bank και το ενεργητικό του αυξήθηκε γρήγορα.

Αργότερα, την Άνοιξη το 1919, η φούσκα έσκασε. Η Τράπεζα Soko κατέρρευσε παρασύροντας μαζί της πολλούς αθώους και τίμιους επιχειρηματίες όπως ο Οκάντα, που είχε συνδεθεί τόσο στενά με τις δραστηριότητές της. Η τράπεζα είχε αποκρύψει ότι είχε χρεοκοπήσει.

Η χρεοκοπία της τράπεζας έφερε τον Οκάντα σε πολύ επισφαλή οικονομική θέση. Οι πιστωτές του άρχισαν αμέσως διαβήματα για να δεσμεύσουν την περιουσία του και του έκαναν αγωγή για απάτη. Αν και δεν είχε καμία ανάμειξη στα γεγονότα που οδήγησαν στην χρεοκοπία της τράπεζας, κλήθηκε στο γραφείο του εισαγγελέα όπου του έγιναν δριμύτατες συστάσεις.

Στην προσπάθειά του να αποφύγει την τελειωτική οικονομική καταστροφή, ο Οκάντα ικέτευσε τους πιστωτές του να μειώσουν το χρέος του σε 80.000 γιέν (που αντιστοιχούσαν τότε σε 40.000 δολάρια Αμερικής), τα δύο τρίτα του ποσού που όφειλε. Του έκαναν αυτή τη χάρη και δέχτηκαν την πρόταση του να πληρώσει το μισό χρέος σε μετρητά και το υπόλοιπο μισό σε δόσεις. Αυτό το χρέος το φορτώθηκε για 22 χρόνια.

Όμως, τα οικονομικά προβλήματα του Οκάντα μόλις άρχιζαν. Δέχθηκε απανωτά οικονομικά χτυπήματα που τον γονάτισαν και μείωσαν ακόμη περισσότερο την αξιοπιστία του και τη δυνατότητά του να ξεπληρώσει τα χρέη του.

Πρώτα ήταν τομποϋκοτάζ που του επέβαλε η Ένωση Εμπόρων Λιανικής στο Τόκιο. Γνωρίζοντας πόσο άρεσαν στον κόσμο τα διαμάντια Ασαχί, και θέλοντας ίσως να εκμεταλλευτούν την αδυναμία του Οκάντα, η ένωση πρότεινε στον Οκάντα να της πουλήσει ένα δύο διαθέσιμα σχέδια. Ο Οκάντα αρνήθηκε. Για να πούμε την αλήθεια δεν είχε και πολλά περιθώρια επιλογής αφού το συμβόλαιό του με το κατάστημα Μιτσουκόσι διευκρίνιζε ότι το κατάστημα θα είχε τα αποκλειστικά δικαιώματα και στα δύο αυτά σχέδια.

Τότε οι ηγέτες της ένωσης αποφάσισαν να υποχρεώσουν τον Οκάντα να πουλήσει και οργάνωσανμποϋκοτάζ του καταστήματος της χονδρικής από τους εμπόρους λιανικής του Τόκιο. Για δύο χρόνια σχεδόν η κατάσταση βρισκόταν σε αδιέξοδο, η ένωση δεν δεχόταν να άρει τομποϋκοτάζ και ο Οκάντα δεν υποχωρούσε παρόλο που η ενέργεια της ένωσης επιδεινώνει τα ήδη κρίσιμα οικονομικά του προβλήματα. Τελικά προς το τέλος του δεύτερου χρόνου η ένωση υποχώρησε και άρχισε να συναλλάσσεται και πάλι μαζί του. Ο Οκάντα κέρδισε αυτή τη συγκεκριμένη μάχη, αλλά ήταν μια δαπανηρή νίκη. Και ακόμη είχε προβλήματα με το κατάστημα Μιτσουκόσι. Εκείνο τον καιρό, τα εμπορικά καταστήματα στις μεγάλες πόλεις της Ιαπωνίας είχαν ένα μεγάλο πλεονέκτημα απέναντι στους εμπόρους χονδρικής. Επειδή αυτοί είχαν το τελευταίο λόγο σχετικά με το ποια προϊόντα θα έπαιρναν και θα πουλούσαν, μπορούσαν να έχουν κάθε είδους απαιτήσεις από τους εμπόρους. Μερικές φορές οι απαιτήσεις τους ήταν παράλογες και σαφώς αντίθετες προς τα συμφέροντα των εμπόρων. Παρόλο αυτά,

συνήθως οι έμποροι υποχρεώνονταν να υποκύψουν αφού κάθε αντίσταση από μέρους τους μπορούσε να σημαίνει απώλειες στην επιχείρηση. Μάλιστα αυτό ακριβώς το είδος της αδικίας είναι που ήλπιζε να πολεμήσει ο Οκάντα με την εφημερίδα του.

Τελικά ο Μιτσουκόσι έθεσε κάποιες παράλογες απαιτήσεις σχετικά με την πώληση των Διαμαντιών Ασάχι. Ο Οκάντα διαμαρτυρήθηκε αμέσως, λέγοντας ότι αν ο Μιτσουκόσι δεν άλλαζε τον τρόπο που δούλευε δεν θα είχε άλλες συναλλαγές με το κατάστημά του. Ήταν μια πράξη σπάνιου θάρρους, ειδικά έχοντας υπόψη την επισφαλή οικονομική κατάσταση του Οκάντα, είχε όμως θετικά αποτελέσματα. Οι υπεύθυνοι του καταστήματος βρέθηκαν απρόσμενα σε αμυντική θέση και εγκατέλειψαν τις παράλογες απαιτήσεις τους.

Το Φεβρουάριο του 1920 σε μια απεγνωσμένη προσπάθεια να διατηρήσει την αξιοπιστία του στην αγορά μετά την πτώχευση της Τράπεζας Σόκο, ο Οκάντα αναδιοργάνωσε την επιχείρηση του στα προϊόντα των μεγάλων εταιρειών. Το κατάστημα ενισχύθηκε με ένα κεφάλαιο 2.000.000 γιέν (1.000.000 δολάρια τότε) και με αύξηση του διαθέσιμου εμπορεύματος.

Το αν αυτή η συγκεκριμένη τακτική θα κατάφερνε να αποκαταστήσει την επιχείρηση στην προηγούμενη κερδοφόρα κατάστασή της είναι συζητήσιμο. Ούτε ο Οκάντα, αλλά ούτε και κανένας άλλος είχε την ευκαιρία να το μάθει, γιατί στις 15 Μαρτίου 1920 ξαφνικός πανικός χτύπησε τον επιχειρηματικό κόσμο της Ιαπωνίας. Οι μετοχές βούλιαξαν, οι τιμές έπεσαν κατακόρυφα και πολλές μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις χρεοκόπησαν. Κατά κάποιο τρόπο η νέα μορφή επιχείρηση του Οκάντα κατάφερε να παραμείνει αξιόπιστη, αλλά το γεγονός ότι η οικονομική του κατάσταση είχε γλιστρήσει

ακόμα πιο πολύ από «εξαιρετικά σοβαρή» σε «κρίσιμη», δεν μπορούσε να κρυφτεί.

Και πάλι ο Οκάντα βάλθηκε να οργανώσει την εταιρεία του, αλλά και πάλι χτύπησε η καταστροφή. Τότε, ήταν μια καταστροφή με την μορφή μεγάλου σεισμού που ταρακούνησε το Τόκυο την 1^η Σεπτεμβρίου 1923. Ο ξαφνικός σεισμός ήταν τόσο δυνατός, που δεκάδες χιλιάδες σπιτιών και κτιρίων κατέρρευσαν σε ένα λεπτό, προκαλώντας μια σαρωτική πυρκαγιά σε ολόκληρη την πόλη και μετατρέποντας το Τόκυο σε μια πύρινη θάλασσα. Λέγεται ότι περίπου 100.000 άτομα σκοτώθηκαν σε αυτό το ολοκαύτωμα. Το κατάστημα και το απόθεμα των εμπορευμάτων του Οκάντα έγιναν στάχτη. Σε διάστημα λίγων λεπτών, η ζωτικότητα του, οι ελπίδες του να γλιτώσει από τα χρέη που τον έπνιγαν, και το όνειρό του να ιδρύσει μια εφημερίδα για να παλέψει την κοινωνική αδικία, έσβησαν.

Για πολλούς, αν όχι τους περισσότερους, μια τέτοια συμφορά θα σήμαινε ολοκληρωτική ήττα. Για τον Οκάντα, έναν άνθρωπο με αστείρευτη αισιοδοξία και στόχους, ήταν μια ακόμη πρόκληση, μια άλλη ευκαιρία να αποδείξει ότι το ανθρώπινο πνεύμα με κάποιο τρόπο επικρατεί, άσχετα με τις αντιξοότητες. Άρχισε λοιπόν, για άλλη μια φορά την αργή και θαρραλέα διαδικασία της αναδόμησης της επιχείρησής του.

Παρόλο που οι πολλές δυσκολίες και καταστροφές των τριών τελευταίων χρόνων δεν κατέβαλαν τον Οκάντα, κατάφεραν να αλλάξουν την κατεύθυνσή του. Από την εποχή της πτώχευσης της Τράπεζας Σόκο, άρχισε να ασχολείται όλο και πιο πολύ με το ρόλο που ο ίδιος θα έπαιζε για την πραγματοποίηση των κοινωνικών αλλαγών. Κάθε χρόνο που περνούσε γινόταν όλο και πιο ισχυρή η πεποίθησή του, ότι πραγματικός σκοπός της ζωής του ήταν να υπηρετήσει την ανθρωπότητα στην αναζήτησή της για ειρήνη και ευτυχία.

Το πώς θα μπορούσε καλύτερα να πετύχει αυτό το στόχο δεν ήταν καθόλου ξεκάθαρο. Όμως, αμφέβαλε όλο και περισσότερο για το αν ο κόσμος των επιχειρήσεων του πρόσφερε τον καλύτερο δρόμο. Από το 1919 προσπαθούσε να κερδίσει τα κεφάλαια που θα του έδιναν τη δυνατότητα να ξεκινήσει μια εφημερίδα. Τέσσερα χρόνια αργότερα, μετά το σεισμό του Τόκιο, ήταν περισσότερο παρά ποτέ μακριά από τον στόχο του.

Το Μάρτιο του 1928 αποφάσισε να αφήσει την επιχείρησή του στον διευθυντή του και να αφιερωθεί ολοκληρωτικά στην υπηρεσία της ανθρωπότητας.

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΤΟΥ ΖΩΗ

Αν προσπαθήσουμε να συλλάβουμε την ουσία της προσωπικότητας ενός ανθρώπου, βλέπουμε ότι το να εξετάσουμε τα πάνω και τα κάτω της επαγγελματικής του σταδιοδρομίας δεν είναι αρκετά ικανοποιητικά. Η οικονομική ιστορία μπορεί να προσφέρει μονάχα απλές ενδείξεις για το πώς αντέδρασε στην επιτυχία και την αποτυχία και δεν λείπει απολύτως τίποτα για τις λεπτομέρειες της καθημερινής του ζωής. Μερικές φορές μάλιστα, επειδή συχνά έχουμε την τάση να συμπληρώνουμε τα κενά με τα προσωπικά μας συναισθήματα και τις πιθανές αντιδράσεις μας, μια οικονομική ιστορία μπορεί να είναι απόλυτα παραπλανητική.

Έτσι και με τον Μοκίτι Οκάντα, χρησιμοποιώντας πιθανές αντιδράσεις σαν κατευθυντήριες γραμμές, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι πέρασε πολύ χρόνο σε κατάσταση έντονης κατάθλιψης νιώθοντας πίκρα για ό, τι του είχε συμβεί στο παρελθόν και φόβο για το τι μπορούσε ακόμη να του συμβεί στο μέλλον. Μπορούμε ακόμη να συμπεράνουμε ότι σαν αποτέλεσμα των επιχειρησιακών προβλημάτων που τον βρήκαν, από φταίξιμο άλλων γενικά θα ήταν δύσπιστος για τα κίνητρα των ατόμων που έρχονται σε επαφή μαζί του. Κι αυτά θα ήταν χωρίς αμφιβολία χαρακτηριστικά της προσωπικότητας των περισσότερων ανθρώπων αν είχαν περάσει όσα πέρασε ο Οκάντα.

Στην περίπτωση του Οκάντα όμως, συνέβαινε ακριβώς το αντίθετο. Εξακολουθούσε να συναλλάσσεται τίμια και ανοιχτά με τους άλλους και ήταν πάντα εξωστρεφής και ευδιάθετος, ακόμη και όταν τα επαγγελματικά του προβλήματα γίνονταν εξαιρετικά απειλητικά. Για παράδειγμα, η πτώχευση της Τράπεζας Σόκο είχε σαν αποτέλεσμα να τον

αναζητούν συχνά κυβερνητικοί εκπρόσωποι και πιστωτές του. Ούτε σε αυτή την κατάσταση δεν έπεσε το ηθικό του, αλλά έκανε πνεύμα και χιουμοριστικές παρατηρήσεις για την κατάστασή του, κάνοντας τους άλλους γύρω του να γελούν.

Πώς ήταν πραγματικά ο Οκάντα; Τα παρακάτω περιστατικά θα βοηθήσουν να καλυφθούν κάποια κενά. Όταν ο Οκάντα ήταν 38 χρονών ερωτεύτηκε μια νεαρή κοπέλα και ήθελε πάρα πολύ να την παντρευτεί.

Επειδή όμως τον έπνιξαν τα χρέη ένιωθε ότι δεν μπορούσε να της ζητήσει να τον παντρευτεί. Εξήγησε λοιπόν στην κοπέλα και την οικογένειά της τις οικονομικές του δυσκολίες όπως και το γεγονός ότι η περιουσία του είχε δεσμευθεί.

Αντίθετα από ό, τι περίμενε, ότι δηλαδή θα συμφωνούσαν πως κάτω από αυτές τις συνθήκες ο γάμος ήταν αδύνατος, οι γονείς της παρακίνησαν τον Οκάντα να παντρευτεί την κόρη τους. Θαύμασαν την τιμιότητά του όταν τους είπε κάτι που μπορεί να ντρεπόταν να αποκαλύψει.

Ο Οκάντα και η Γιοσίκο Ότα, 22 χρονών τότε, παντρεύτηκαν προς το τέλος του 1919. Ήταν ένας γάμος που θα κρατούσε ολόκληρη τη ζωή του Οκάντα.

Αμέσως μετά την πτώχευση της τράπεζας Σόκο, μια εποχή που ο Οκάντα πιέζονταν πολύ για ρευστό χρήμα, έμαθε ότι η οικιακή βοηθός του έπασχε από φυματίωση και γύρισε σπίτι της. Η οικογένειά της ήταν πολύ φτωχή και δεν μπορούσαν να τη βάλουν σε νοσοκομείο ή να της προσφέρουν την κατάλληλη φροντίδα σπίτι. Όταν έμαθε την κατάστασή της, ο Οκάντα της έστελνε τα χρήματα που χρειάζονταν για ιατρική περίθαλψη και έξοδα διαβίωσης μέχρι που έγινε καλά.

Ο Οκάντα πρόσφερε κάθε μήνα ένα σημαντικό ποσό στο Στρατό της Σωτηρίας. Ένας χριστιανός ιερέας που τον

επισκέπτονταν μερικές φορές και τον παρότρυνε να γίνει χριστιανός, τον ρώτησε γιατί ένας άνθρωπος που δεν είχε καμία σχέση με τη χριστιανική εκκλησία έκανε μηνιαίες δωρεές στο Στρατό της Σωτηρίας, ενώ όλοι οι άλλοι δωρητές ήταν χριστιανοί. Ο Οκάντα, παρόλο που αρνήθηκε να ενταχθεί στη χριστιανική εκκλησία, εξήγησε πως ήθελε να τους βοηθήσει στο έργο που έκαναν με τους αποφυλακισμένους εγκληματίες. Και πρόσθεσε ότι το θεωρούσε ηθικό του καθήκον στην κοινωνία.

*Ο μεγαλύτερος θησαυρός της ζωής
που ποτέ, ποτέ δεν διαβρώνεται
ούτε και γίνεται στάχτη
είναι το καλό που γίνεται κρυφά
για την ευημερία των άλλων.*

*Παρόλο που μιλάμε για αγάπη,
λέμε στους άλλους να έχουν έλεος,
τα λόγια μας δεν είναι τίποτα περισσότερο
από τον άνεμο που ψιθυρίζει στα πεύκα
εκτός και αν τα κάνουμε πράξεις.*

Όταν ο Οκάντα προσέλαβε τον πρώτο του υπάλληλο, η μέθοδος πληρωμής του ήταν να μοιράζεται κάποιο ποσοστό των πωλήσεων με τον υπάλληλο. Λίγο αργότερα, με την ανάπτυξη της χονδρικής πώλησης, οι πωλήσεις ανέβηκαν σε τεράστια ποσά αλλά το ποσοστό δεν άλλαξε ποτέ. Με τον καιρό, το εισόδημα των πωλητών του έγινε πολύ μεγαλύτερο. Σίγουρα κέρδιζαν πολύ περισσότερα από τους υπαλλήλους άλλων καταστημάτων. Μάλιστα μερικοί απέκτησαν τέτοια οικονομική άνεση που ήταν δύσκολο να πεις ποιος ήταν πιο πλούσιος, ο Οκάντα ή οι υπάλληλοί του. Με την

γενναιοδωρία του αυτή κέρδισε μεγάλο σεβασμό και πιστούς υπαλλήλους.

Ένας από τους πρώτους υπαλλήλους του Οκάντα, κάποιος κύριος Ναγκασίμα, δούλεψε πολλά χρόνια στον Οκάντα. Αργότερα είπε για τον εργοδότη του: «Από τη στιγμή που μπήκαμε στην υπηρεσία του ο Οκάντα έκανε σε όλους εμάς μια τελείως διαφορετική εντύπωση από αυτήν των συνηθισμένων εργοδοτών. Είχε μια αξιοπρέπεια που απαιτούσε το σεβασμό μας και όμως ήταν γεμάτος καλοσύνη. Στο άτομο του συνδύαζε τη σταθερότητα και την αγάπη. Εκτός από τον κανονικό μισθό μας έδινε και ποσοστά. Όσο πιο αποτελεσματικά δουλεύαμε τόσο περισσότερα μας πλήρωνε. Ο τρόπος διοίκησής του διέφερε σε πολλά από των άλλων καταστηματαρχών. Ήταν τουλάχιστον 10 χρόνια μπροστά από την εποχή του».

Το 1933, πέντε χρόνια μετά την απόφασή του να αφιερώσει τη ζωή του σε πνευματικές και πολιτιστικές εργασίες, ο Οκάντα και η γυναίκα του μετακόμισαν στο Ομόρι, μια κοινότητα όχι μακριά από το Τόκιο. Μαζί τους ήταν και κάποιοι νεαροί που είχαν γίνει μέλη της Εκκλησίας του και τον βοηθούσαν στο έργο του.

Κατά τη σύζυγο του Οκάντα:

«Εκείνη την εποχή ο κόσμος ελάχιστα καταλάβαινε τη δουλειά μας και έτσι το περιοδικό δεν αγοραζόταν και πολύ. Οι νεαροί είχαν πολλές δύσκολες εμπειρίες, μερικές φορές τους έδιωχναν ψυχρά και περιφρονητικά σαν να ήταν ζητιάνοι. Άλλοτε πάλι τους φοβέριζαν με τους σκύλους τους για να μην πλησιάσουν καν τις πόρτες τους.

Για να παρηγορήσει και να ενθαρρύνει αυτούς τους ανθρώπους, ο άντρας μου ίδρυσε ένα χιουμοριστικό Σύλλογο που την ονόμασε Σοουακάι (Σύλλογος του Γέλιου). Ήταν η πηγή της μεγαλύτερης χαράς τους και τους έδινε το θάρρος να

δουλεύουν όλο και περισσότερο, όλο και καλύτερα, για το καλό της ανθρωπότητας.

Πολλά εξαιρετικά έξυπνα ποιήματα γράφτηκαν από τα μέλη της εταιρείας και αυτά διαβάζονταν στις συγκεντρώσεις από ένα ειδικό αναγνώστη. Ήταν πολύ καλός και έτσι ήταν πολύ πιο ενδιαφέρον να τον ακούς να διαβάζει αυτούς τους στίχους, παρά να ακούς κάποιους διαλόγους στη σκηνή από επαγγελματίες κωμικούς. Συχνά έκανε τα μέλη να γελάνε τόσο δυνατά που πονούσαν τα πλευρά τους. Ο ίδιος ο άντρας μου γελούσε μέχρι που έτρεχαν τα μάτια του. Βλέποντάς τον να γελάει τόσο πολύ και να φυσάει τη μύτη του, οι άλλοι γελούσαν ακόμη πιο δυνατά.

Δημιουργούσε μια τόσο ευχάριστη ατμόσφαιρα που τους έκανε όλους να ξεχνάνε τις καθημερινές έννοιες και τους έδινε τη δύναμη να κάνουν τη δουλειά τους με ανανεωμένη ελπίδα και ενθουσιασμό για την κάθε καινούρια μέρα».

Η τρίτη κόρη του Οκάντα, η Ιτσούκι Οκάντα, που ήταν η Πνευματική Ηγέτιδα της Εκκλησίας από το 1962 έως το 2000, θυμάται τον πατέρα της σαν άνθρωπο δίκαιο και ασυνήθιστα ευαίσθητο στα συναισθήματα των άλλων ανθρώπων.

Όταν ήμουν παιδί, συχνά τσακωνόμουν με τους υπηρέτες και άλλους του σπιτιού και πάντα πήγαινα στον πατέρα μου για να με υποστηρίξει. Εκείνος μου έλεγε: «Εντάξει θα τους μαλώσω αργότερα». Υποψιάζομαι όμως ότι ποτέ δεν το έκανε. Απλά έλεγε σε αυτό το άτομο: «Αν σε ρωτήσει, πες ότι σε μάλωσα».

Ένα ιαπωνικό ρητό λέει: «Σε ένα καυγά φταίνε και οι δύο». Η αντιμετώπιση όμως του πατέρα μου ήταν να παρηγορήσει και τους δύο, να μην κατηγορεί κανένα. Χωρίς να ξεφεύγει από τις προσωπικές του απόψεις, χειρίζονταν τις καταστάσεις τελείως αμερόληπτα και ήρεμα. Μέσα από

τέτοια περιστατικά βλέπουμε την πολύ δίκαιη πλευρά της φύσης του πατέρα μου.

Αν και ποτέ δεν ήταν ιδιαίτερα εκδηλωτικός πατέρας, ένιωθα στα λόγια και τη στάση του, αγάπη και στοργή, κάτι που θυμάμαι τώρα και μου ζεσταίνει την καρδιά.

Τέλος, υπάρχει αυτή η εικόνα που έδωσε και η γυναίκα του Οκάντα. Μας λέει: «Δείχνει έναν άνθρωπο που του άρεσε να τον ψυχαγωγούν. Ο Οκάντα, όπως φαίνεται εδώ, θα μπορούσε να είναι ένας χαρακτηριστικός Αμερικάνος λάτρης του κινηματογράφου των δεκαετιών του τριάντα και του σαράντα.

Γύρω στις τρεις με τέσσερις το απόγευμα, όταν είχε τελειώσει τη δουλειά της ημέρας, μου τηλεφωνούσε και μου έλεγε να τον συναντήσω στο κατάστημα για να τον συνοδεύσω στο Τειγκέκι (Αυτοκρατορικό Θέατρο) ή στον κινηματογράφο Γκίνζα ή Ασακουσά. Του άρεσε τόσο πολύ ο κινηματογράφος που κατάφερνε να κλέβει χρόνο από το φορτωμένο πρόγραμμά του για να δει τις νέες ταινίες όποτε παίζονταν.

Τα ανδρόγυνα σπάνια πήγαιναν κάπου μαζί και έτσι φυσικό ήταν οι έξοδοί μας να τραβούσαν την προσοχή. Εγώ ήμουν λίγο ντροπαλή, εκείνον όμως δεν τον πείραζε καθόλου. Ήταν πιο προοδευτικός στις σκέψεις του από όσο ήταν τότε οι περισσότεροι άνθρωποι.

Είδαμε τόσες πολλές καουμπόικες ταινίες. Εγώ πάντα ξεχνούσα τι είχα δει. Εκείνος όμως θυμόταν όλες τις λεπτομέρειες. Όχι μόνο την πλοκή αλλά και τα ονόματα των ηθοποιών και των σκηνοθετών.

Στη διάρκεια των παραστάσεων καμιά φορά τον έπαιρνε ο ύπνος, παρόλα αυτά ήξερε τα πάντα για την ταινία. Πρέπει κάποιο μέρος του εγκεφάλου του να έμενε ζύπνιο, ενώ ο ίδιος κοιμόταν. Όταν το έργο ήταν ενδιαφέρον το έβλεπε με προσοχή. Νομίζω ότι παρατηρούσε προσεκτικά τα κοστούμια

στις ταινίες και σημείωνε προσεκτικά ότι θα μπορούσε να του δώσει ιδέες για τη δουλειά του.

Αν και του άρεσαν οι αμερικάνικες και οι ευρωπαϊκές ταινίες τον ευχαριστούσε να βλέπει και καθαρά κωμικές ιαπωνικές παραστάσεις. Πολλές φορές σε αστείες σκηνές, τον έβλεπα να γελάει με δάκρυα.

Συχνά άκουγε δυτική μουσική, αλλά δεν τον ενδιέφεραν τα βαριά μελαγχολικά κομμάτια. Του άρεσε ο Μεσσίας, η Κάρμεν, η Αϊντα, ο Γουλιέλμος Τέλος, ο Γαλάζιος Δούναβης και άλλα βαλς, και διάφορα εμβατήρια. Παραξενεύτηκα την πρώτη φορά που τον είδα μαζί με τον ανιψιό του να κρατάνε το ρυθμό με τα χέρια και τα πόδια.

Όταν παρουσιάζονταν ένα κονσέρτο ή όταν κάποιος θεατρικός θίασος ή κάποιο μπαλέτο ερχόταν στην Ιαπωνία, αγόραζε εισιτήρια από τους πρώτους. Του άρεσε όχι μόνο η μουσική και το δράμα, αλλά και η γενική ατμόσφαιρα του θεάτρου.»

Η ΚΑΜΠΗ

Μέχρι το 1928, όταν ήρθε η τελική ρήξη του Οκάντα με τον κόσμο των επιχειρήσεων, ασχολούνταν ήδη εντατικά με την πνευματική εργασία που έμελλε να γίνει το κυριότερο ενδιαφέρον του για το υπόλοιπο της ζωής του. Κάπου οκτώ χρόνια πριν, σίγουρα από αντίδραση στα οικονομικά προβλήματα που στοιβάζονταν γύρω του, ασπάστηκε τον Σιντοϊσμό που εκείνο τον καιρό ήταν πολύ δημοφιλής στην Ιαπωνία.

Παρόλο που τελικά ο Οκάντα εγκατέλειψε αυτή τη θρησκεία επειδή ήταν υπερβολικά δογματική, η σχέση του με τη θρησκεία Οομότο Κιό το 1920 υπήρξε σημαντικός σταθμός στη ζωή του. Αργότερα έγραψε: *«Βρέθηκα στην καμπή της μοίρας της ζωής μου όταν ήμουν 38 χρονών. Ήταν η απαρχή κάθε είδους αναταραχής με σκαμπανεβάσματα. Ήταν κατά κάποιον τρόπο, μια δεύτερη γέννηση. Από τότε, βίωσα τους μεγαλύτερους πόνους και τις μεγαλύτερες χαρές που ποτέ δεν περίμενα να νιώσω, το είδος της χαράς που ίσως δεν βιώνουν ποτέ οι περισσότεροι άνθρωποι».*

Η ανάμειξη του Οκάντα με αυτή τη θρησκεία και με τις ανθρωπιστικές δραστηριότητες γενικά, άρχισε σιγά-σιγά. Τα πρώτα χρόνια τον απασχολούσε ιδιαίτερα η αναδόμηση της επιχείρησής του και η ικανοποίηση των περισσότερο πιεστικών διεκδικήσεων των πιστωτών του. Το 1924 όμως, σημειώθηκε μια σημαντική αλλαγή, μια αλλαγή που θα διαρκούσε τα επόμενα 4 χρόνια. Άρχισε να διαβάζει πιο εντατικά και να σκέπτεται να βρει αποτελεσματικούς τρόπους για ειρήνη και ευτυχία στον κόσμο.

Σε αυτό το διάστημα άρχισε να διαμορφώνεται η τελική του φιλοσοφία. Κατάλαβε για παράδειγμα, πως το να

χρησιμοποιεί υλικά μέσα, όπως την εφημερίδα για να διορθώσει τα τρωτά της κοινωνίας ήταν μια μόνο προσέγγιση του προβλήματος. Εξίσου αποτελεσματικά και ίσως ακόμη πιο αποτελεσματικά σε ορισμένες περιπτώσεις ήταν τα πνευματικά και τα πολιτιστικά μέσα που μπορούσαν να δημιουργηθούν. Το να επισημαίνει κάποια περίπτωση κοινωνικής αδικίας σε άρθρο εφημερίδας μπορούσε πράγματι να έχει θετική επίδραση, αλλά πόσο καλύτερα θα ήταν αν οι άνθρωποι μπορούσαν με αυτοεκτίμηση να φτάσουν σε σημείο που να παύει να υφίσταται η κοινωνική αδικία.

Τα 6 χρόνια από το 1928 όταν ο Οκάντα άρχισε να δουλεύει εντατικά με τους σιντοϊστές, μέχρι το 1934 όταν αποσύρθηκε από την ενεργό δραστηριότητα, ήταν ίσως το πιο ευτυχισμένο και πιο γαλήνιο κομμάτι της μέχρι τότε ζωής του. Μοίραζε το χρόνο του ανάμεσα στη μελέτη και το διαλογισμό και δούλευε για τη διάδοση του πνευματικού μηνύματος του σιντοϊσμού. Αργότερα ο Οκάντα θυμόταν με νοσταλγία αυτή την περίοδο ηρεμίας. *«Εκείνα τα έξι χρόνια ήταν πολύ ευτυχισμένα. Οικονομικά, η ζωή μου ήταν πολύ ασταθής, αλλά ήμουν τόσο ολοκληρωτικά απορροφημένος από την πνευματική αναζήτηση που σχεδόν ξεχνούσα να ανησυχώ για την καθημερινή μου κατάσταση».*

Δεν χωράει αμφιβολία ότι η οικογενειακή του ζωή συνέτεινε σε αυτό το συναίσθημα ευτυχίας και ολοκλήρωσης. Ήταν μια ζωή που την γέμιζε η παρουσία πολλών παιδιών. Το 1920 γεννήθηκε η πρώτη του κόρη, η Μιτσίκο. Ακολούθησε ένας γιός, ο Μιχομάρο, που γεννήθηκε το 1923. Δύο κόρες ακόμη η Μίγια και η Ιτσούκι γεννημένες το 1925 και 1927 αντίστοιχα, και τέλος δύο γιοι ο Σιγκεγιόσι και ο Κουνιχίρο, το 1926 και 1932.

Σε αυτό το ευτυχισμένο περιβάλλον, το γεμάτο ζωή και γέλιο, πέρασε 6 χρόνια συνεργαζόμενος στενά με αυτή την εκκλησία.

Ο Σιντοϊσμός ήταν η παραδοσιακή θρησκεία της Ιαπωνίας. Η θρησκεία Οομότο Κιό ιδρύθηκε το 1890 από τη χήρα ενός φτωχού μαραγκού. Η τεράστια ποσότητα κειμένων της ιδρύτριας έγινε το δόγμα της ομάδας που στο μεγαλύτερο μέρος του εφαρμόζονταν κατά γράμμα από τα μέλη της.

Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα των κειμένων ήταν οι ακραίες εθνικιστικές τάσεις τους: Υπερασπίζονταν τις παραδοσιακές ιαπωνικές αξίες και απέρριπταν τις επιδράσεις ξένων πολιτισμών (κυρίως των δυτικών). Ήταν ένα χαρακτηριστικό που τότε άρεσε σε πολλούς Ιάπωνες, αφού στη δεκαετία του 1930, σαν πρώιμο του Β' Παγκοσμίου Πολέμου η Ιαπωνία γινόταν όλο και πιο εθνικιστική και μιλιταριστική.

Παρόλο που ο Οκάντα πίστευε βαθιά στα βασικά δόγματα σαν μέσο για να ωφεληθεί η κοινωνία, δεν μπορούσε να δεχθεί πολλές από τις πρακτικές της Εκκλησίας (εκείνο τον καιρό το δόγμα περνούσε μια προσωρινή φάση ακραίας προσκόλλησης στις αρχές του που οφείλονταν εν μέρει στην κυριαρχία, επικράτηση δογματικών ηγετών της Εκκλησίας τους). Ήταν μια κάπως περίεργη σχέση, από τη μια η ακραία εθνικιστική Εκκλησία που συχνά οι λειτουργίες της έφτασαν σε γελοίες ακρότητες και από την άλλη ένας ρεαλιστής, προσγειωμένος άνθρωπος που ακόμη και τότε ήταν διεθνιστής στις ιδέες του.

Από τις αναμνήσεις του Οκάντα από τις συχνές συγκρούσεις του με την ορθοδοξία της ομάδας, δεν λείπει το χιούμορ.

«Όταν γνωρίστηκα με το δόγμα, οι πρακτικές του ήταν πολύ αυστηρές, ακραίες και ασκητικές. Μας έλεγαν ότι δεν

έπρεπε να φοράς μετάξι αλλά βαμβάκι (ίσως ο λόγος να ήταν ότι το μετάξι γίνεται από τον μεταξοσκώληκα, ένα έντομο). Εγώ φορούσα καθημερινά μεταξωτά ρούχα, αλλά αναγκάστηκα να αγοράσω μια βαμβακερή φορεσιά ειδικά για να τη φοράω στις συγκεντρώσεις των μελών. Αυτό ήταν ένα είδος υποκρισίας, αλλά έπρεπε να το κάνω για να τηρήσω τα προσχήματα.

Επίσης απαγορευόταν να τρώμε κρέας. Έλεγαν ότι αν τρώγαμε κρέας θα μολύνονταν το αίμα μας. Απαγορευόταν να φοράμε δερμάτινα παπούτσια όταν παρακολουθούσαμε τις ειδικές λειτουργίες της ομάδας. Αμφέβαλα για τη λογική αυτής της ιδέας επειδή σκεπτόμουν: “Αν αυτή η εκκλησία απαγορεύει να τρώμε κρέας και να φοράμε δερμάτινα, δεν μπορεί να έχει νόημα για τους ανθρώπους κάθε πολιτισμού, και όμως ισχυρίζεται ότι σκοπός της είναι να σώσει ολόκληρη την ανθρωπότητα”. Έτσι δεν άλλαξα τις συνήθειές μου και εξακολούθησα να τρώω κρέας.

Όταν πήγαινα για προσκύνημα στον κύριο ναό, φορούσα σκόπιμα, ρούχα δυτικού τύπου αντί για την ιαπωνική ενδυμασία. Τότε, ήμουν ίσως ο μόνος άνθρωπος σε ολόκληρο το εκκλησίασμα που φορούσα φορεσιά δυτικού τύπου στη διάρκεια της λειτουργίας. Έγινα γνωστός σαν ο “Φορεσιά δυτικού τύπου Οκάντα”. Όταν με την ομάδα πήγαινα για προσκύνημα με τρένο και τρώγαμε στο εστιατόριο του τρένου, εγώ συνήθως έτρωγα σάντουιτς. Οι άλλοι της ομάδας ξαφνιάζονταν που με έβλεπαν να τρώω “αιρετική δυτική τροφή” και με συμβούλευαν να τρωω “αγνά ιαπωνικά φαγητά”. Εγώ απλά γελούσα και συνέχιζα να τρώω.

Αυτό ήταν όταν πρωτοήρθα σε επαφή με την οργάνωση, αργότερα όμως τα μέλη της άλλαξαν, άρχισαν να τρώνε κρέας και να φοράνε δυτικά ρούχα όπως όλοι οι άλλοι.

Ο τοπικός ιερέας ήταν πολύ δύσκαμπτος και αυστηρός στον τρόπο σκέψης του. Ζούσε στην Τοσίμα, δέκα περίπου μίλια από εκεί που έμενα. Μας επισκεπτόταν συχνά, αλλά ποτέ δεν έπαιρνε το τρένο ή το τραμ. Πάντα περπατούσε αυτή την απόσταση. 'Ο ηλεκτρισμός είναι εφεύρεση της Δύσης. Αν πάρουμε το τρένο θα μολυνθούμε', έλεγε. Και αυτό, παρά το γεγονός ότι χρησιμοποιούσε ηλεκτρικά φώτα στο σπίτι του. Δεν έτρωγε ποτέ μοσχαρίσιο κρέας, ούτε καν αβγά.

Κάποτε συνέβη ένα αστείο επεισόδιο. Καθώς η γυναίκα μου δούλευε στην κουζίνα, σιγομουρμούριζε τη "Νυχτερινή" του Σούμπερτ, που είχε μάθει στο Γυμνάσιο. Ο «Κύριος Δύσκαμπτος» βρισκόνταν στο σαλόνι μας και άκουσε το ψιθύρισμα της γυναίκας μου. Έτρεξε στην κουζίνα και της έκανε ένα μακροσκελές κήρυγμα λέγοντας: 'Ένας πιστός του Θεού δεν πρέπει να κάνει τέτοιες βαρβαρότητες, όπως το να τραγουδάει ένα τραγούδι άθεου'. Δεν μπορούσα να μη γελάσω μέσα μου.»

Αν και ο Οκάντα έβλεπε την αστεία πλευρά αυτών των επεισοδίων, τον ενοχλούσε πολύ αυτό που θεωρούσε αυτοκαταστροφική φύση του ακραίου εθνικισμού. Στα τελευταία του κείμενα τόνιζε ότι οι πολιτιστικές κινήσεις και η θρησκεία, αν ελπίζουν να έχουν αποτελεσματικότητα, πρέπει, να περιλαμβάνουν ολόκληρο τον κόσμο στους ορίζοντές τους. Κινήσεις που εστιάζονται μόνο σε μια χώρα ή μια φυλή ή μια τάξη ανθρώπων δημιουργούν πάντα μια τάση για σύγκρουση με άλλες ομάδες. Πίστευε πως η αρμονία είναι βασική προϋπόθεση για κάθε πολιτιστική ή πνευματική εργασία και θα έπρεπε βασική αρχή να είναι η προσπάθεια εξομάλυνσης κάθε είδους σύγκρουσης. Αν δεν γίνει αυτό, οι άνθρωποι διατρέχουν σοβαρό κίνδυνο να σπαταλήσουν περισσότερο χρόνο και ενέργεια πολεμώντας μεταξύ τους,

παρά προσπαθώντας να λύσουν τα πολλά προβλήματα που μαστιίζουν την ανθρωπότητα.

Στις 15 Σεπτεμβρίου του 1934, ο Οκάντα έστειλε ένα γράμμα στα Κεντρικά Γραφεία της Οομότο Κιό δηλώνοντας την απόφασή του να αποσυρθεί από την Εκκλησία. Με τη φήμη που είχε ο Οκάντα στους κύκλους της Εκκλησίας σαν ανεξέλεγκτος, ικανός για κάθε είδους ανορθόδοξη συμπεριφορά, το γράμμα μπορεί να μην ήταν και μεγάλη έκπληξη. Επειδή όμως ο Οκάντα ήταν ένας από τους αρχηγούς της Εκκλησίας, η παραίτησή του ήταν σίγουρα είδηση. Η Εκκλησία απάντησε δημοσιεύοντας ένα άρθρο στην εφημερίδα της σχετικά με την παραίτηση, και το γράμμα και το άρθρο στην εφημερίδα αποδείχθηκαν πολύ σημαντικά ένα χρόνο μετά.

Σχεδόν ακριβώς τρία χρόνια πριν, στις 18 Σεπτεμβρίου 1931, με την ανατίναξη μιας σιδηροδρομικής γραμμής κοντά στο Μάκντεν της Μαντζουρίας, η Ιαπωνία ξεκίνησε μια εκστρατεία στρατιωτικών κατακτήσεων, και ο κόσμος πήρε τον κατήφορο που οδηγούσε στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Χρησιμοποιώντας το «Επεισόδιο του Μάκντεν» σαν πρόσχημα, ο ιαπωνικός στρατός εξαπέλυσε ακήρυχτο πόλεμο κατά των κινεζικών δυνάμεων στη Μαντζουρία, στη βορειοανατολική περιοχή της Κίνας. Μέσα σε λίγους μήνες, οι Κινέζοι κατατροπώθηκαν και οι Ιάπωνες κατέλαβαν ολόκληρη τη περιοχή. Την 1^η Μαρτίου του 1932, ανακηρύχτηκε η ίδρυση ενός υποτιθέμενου νέου έθνους του Μαντσούκου.

Σε απάντηση στις στρατιωτικές κινήσεις της Ιαπωνίας, η Ομοσπονδία των Εθνών έστειλε στην Κίνα μια αποστολή ανεύρεσης στοιχείων για να εξετάσει την κατάσταση στη βορειοανατολική περιοχή. Η αποστολή ανέφερε ότι το Μαντσούκου ήταν ένα κράτος μαριονέτα της Ιαπωνίας και

το Μάρτιο του 1933 η Ομοσπονδία ψήφισε απόφαση κατηγορώντας και ζητώντας άμεση διακοπή του αποικιακού ελέγχου της Μαντζουρίας. Η απάντηση της Ιαπωνίας ήταν να αποσυρθεί από την Ομοσπονδία.

Πολλοί ιστορικοί θεωρούν ότι η επιχείρηση της Ιαπωνίας στη Μαντζουρία σήμανε την πραγματική αρχή του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, αφού η επιτυχημένη επίθεση κατά της Κίνας και η αδυναμία της Ομοσπονδίας να την ελέγξει έδειξε καθαρά στον Χίτλερ και τον Μουσολίνι ότι οι επιθέσεις εναντίον άλλων περιοχών του κόσμου μπορούσαν να είναι το ίδιο επωφελής.

Εσωτερικά η Ιαπωνία συμπεριφέρονταν όπως κάνουν πολλά έθνη όταν ετοιμάζονται για πόλεμο. Οι στρατιωτικοί και οι αστυνομικοί ασφαλείας επέβαλαν όλο και μεγαλύτερο έλεγχο στις υποθέσεις του λαού, ενώ η Κυβέρνηση μέσα από την εκπαίδευση και την προπαγάνδα επεδίωκε να ενισχύσει τα πατριωτικά συναισθήματα του έθνους. Στην Ιαπωνία η εκπαίδευση και η προπαγάνδα πήραν μια μοναδική τροπή. Εμπότισαν το λαό με την πεποίθηση ότι ο αυτοκράτορας είχε απόλυτη, ακόμη και θεϊκή εξουσία. (Αργότερα αποδείχτηκε ότι ο Αυτοκράτορας Χιροχίτο ήταν κατά της ιδέας αυτής, αλλά δεν είχε συμμάχους και δεν μπορούσε να αντισταθεί στην εθνική τάση μόνος του). Κάθε ιδέα, πράξη ή ομάδα που απειλούσε την θεϊκή εξουσία καταπιγόταν αδυσώπητα.

Όπως ήταν αναπόφευκτο, η Εκκλησία Οομότο Κιό και μαζί της ο Οκάντα, παρασύρθηκαν από το ρεύμα της καταπίεσης που κατάπινε την Ιαπωνία. Παρόλο που το δόγμα ήταν ιδιαίτερα εθνικιστικό, υποστήριξε ιδέες μη συμβατικές και διέδιδε αυτές τις ιδέες γρήγορα και αποτελεσματικά σε ολόκληρη τη χώρα με αποτέλεσμα να γίνει ιδιαίτερα ύποπτο και αντικείμενο εξονυχιστικής έρευνας από τις αρχές.

Στις 8 Δεκεμβρίου του 1935, το αστυνομικό τμήμα του Τόκιο έλαβε ξαφνικά μέτρα κατά της Εκκλησίας Οομότο Κιό. Συνέλαβαν και φυλάκισαν τον αρχηγό της. Στους άλλους αρχηγούς απαγόρευσαν την παραμονή στο Τόκιο και τους υποχρέωσαν να ζουν σε δυσπρόσιτες αγροτικές περιοχές.

Αφού ο Οκάντα είχε μεγάλη δράση στις υποθέσεις του, κινδύνευε και ο ίδιος να φυλακιστεί ή να απελαθεί. Όμως η επιστολή παραίτησής του από την Εκκλησία και το άρθρο που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα ένα χρόνο πριν, ήταν αρκετό για να αποκαταστήσει την αθωότητά του. Κατάφερε να διαφύγει τη σύλληψη, αλλά οι αρχές τον είχαν υπό παρακολούθηση.

Για παράδειγμα, λίγο μετά τα μέτρα κατά της Εκκλησίας, κρατήθηκε έντεκα μέρες από την αστυνομία υπό περιορισμό. Σε αυτό το διάστημα το σπίτι του ερευνήθηκε εξονυχιστικά για ενοχοποιητικά στοιχεία που να αφορούν τον ίδιο, τον αρχηγό της Εκκλησίας ή και τους δύο. Δεν βρέθηκε τίποτα και ο Οκάντα διέφυγε πάλι τη σύλληψη. Η αστυνομία όμως επωφελήθηκε από την ευκαιρία να διατάξει να σταματήσει αμέσως τις θρησκευτικές του δραστηριότητες. Εύκολα καταλαβαίνουμε γιατί. Ένα από τα κεντρικά σημεία της φιλοσοφίας του Οκάντα είναι ότι η ειρήνη και η ευτυχία δεν γνωρίζουν εθνικά σύνορα. Τα δεινά που μαστίζουν την ανθρωπότητα δεν μπορούν να εξαλειφθούν με μάχες. Στην έντονα εθνικιστική και μιλιταριστική ατμόσφαιρα της Ιαπωνίας την εποχή εκείνη, τέτοιες πεποιθήσεις θεωρούνταν εξαιρετικά επικίνδυνες.

Οι αρχές είχαν και άλλο λόγο να βλέπουν τον Οκάντα με ανησυχία. Δεν ήταν μόνο ένα ελεύθερο και ανεξάρτητο πνεύμα στη μέση των εντατικών προετοιμασιών για πόλεμο, αλλά και έπειθε άλλους ανθρώπους να υιοθετήσουν τον δικό του τρόπο σκέψης. Το 1935, μετά που εγκατέλειψε την

Εκκλησία Οομότο Κιό, ίδρυσε την Ντάι Νιππόν Κάι (Ιαπωνική Εκκλησία Κάννον που ονομάστηκε έτσι προς τιμήν της Κάννον, της βουδιστικής θεάς του ελέους). Την εποχή της ιδρύσεώς αυτού του κινήματος αριθμούσε γύρω στα 100 μέλη, τα περισσότερα από τα οποία ήταν παλιά μέλη της Οομότο Κιό που παραιτήθηκαν μαζί με τον Οκάντα. Ένα χρόνο αργότερα η Εκκλησία αυτή αριθμούσε 600 μέλη με έντεκα Κέντρα διασκορπισμένα σε ολόκληρη την Ιαπωνία.

Αλλά η εξάπλωση της Εκκλησίας Κάννον σε πλήρη κλίμακα έπρεπε να περιμένει άλλα δέκα χρόνια, μέχρι το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Στη διάρκεια αυτής της δεκαετίας και ειδικά στα χρόνια του πολέμου, κάθε πολιτιστική και πνευματική κίνηση στην Ιαπωνία καταπιέζονταν. Ο Οκάντα υποχρεώθηκε να ζει μια ήσυχη ζωή με την οικογένειά του, ασχολούμενος με ζωγραφική, καλλιγραφία, ποίηση και αγροτικές εργασίες.

Με το τέλος του πολέμου το 1945 αποκαταστάθηκε η ελευθερία της σκέψης και του λόγου και έτσι μπόρεσε πάλι ο Οκάντα να ασχοληθεί με θρησκευτικές και πολιτιστικές δραστηριότητες. Η Ιαπωνική Εκκλησία Κάννον μετονομάστηκε σε Σεκάι Κιουσέι Κιό και σε ολόκληρη την Ιαπωνία όπως και σε άλλες χώρες άρχισαν να ξεφυτρώνουν Κέντρα Τζορέι.

ΦΥΣΙΚΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ

Τα χρόνια από το 1935 έως το 1945 ήταν γενικά επιτυχημένα χρόνια για τον Οκάντα, όχι σχετικά με την Εκκλησία, αφού οι αρχές του είχαν απαγορεύσει τις δημόσιες θρησκευτικές δραστηριότητες και σίγουρα όχι οικονομικά, αφού δεν είχε σταθερή δουλειά και δεν είχε τρόπο να βρει μεγάλα χρηματικά ποσά.

Η επιτυχία του ήταν στην ποίηση (ο ίδιος και η γυναίκα του έγιναν καταξιωμένοι ποιητές), στη φιλοσοφία (είχε το χρόνο να εκλεπτύνει και να ενισχύσει τις πεποιθήσεις του) και όσο και αν φαίνεται παράξενο, στη γεωργία (οι απόψεις του σχετικά με τις καλλιέργειες τελικά οδήγησαν στη δημιουργία πολλών πειραματικών αγροκτημάτων σε ολόκληρη την Ιαπωνία).

Το ενδιαφέρον του Οκάντα για τη γεωργία προερχόταν από πολύ πρακτικές ιδέες. Για κάποια χρόνια οι σοδειές της Ιαπωνίας ήταν πενιχρές, αποτέλεσμα του αφύσικα κρύου καιρού. Αυτό όχι μόνο έβλαψε τους πολλούς ανθρώπους που εξαρτιόνταν από τις σοδειές για την τροφή τους, αλλά και κατέστρεψε πολλούς φτωχούς αγρότες που η επιβίωσή τους εξαρτιόταν από τη συγκομιδή. Ο Οκάντα ήταν σίγουρος πως η τροποποίηση της γεωργίας ήταν απαραίτητη.

Άνθρωπος που ποτέ δεν έκανε κάτι με μισή καρδιά, ο Οκάντα άρχισε να μελετάει εντατικά γεωργικά θέματα και μάλιστα έστειλε έναν μαθητή του στην Ανώτερα Σχολή Φυτοκομικής του Τόκιο να μάθει τις πιο σύγχρονες γεωργικές τεχνικές. Τον καιρό εκείνο η ιαπωνική γεωργία εξαρτιόταν ακόμη από τα φυσικά απόβλητα για την αύξηση της παραγωγής. Οι γεωργικές τεχνικές που χρησιμοποιούσαν λιπάσματα και χημικά φυτοφάρμακα δεν χρησιμοποιούνταν

ακόμη σε μεγάλη κλίμακα και ήταν γνωστές μόνο στους ειδικούς στα πανεπιστήμια.

Ο Οκάντα λοιπόν, στην αρχή ξεκίνησε να κάνει πειράματα με τη χημική γεωργία, πιστεύοντας μήπως αυτή θα ήταν η απάντηση στο οξύ γεωργικό πρόβλημα της Ιαπωνίας. Πρώτα όμως θέλησε να αποδείξει στον εαυτό του την αξία της προσέγγισης του, πριν τη συστήσει σε άλλους. Τότε η έκταση του αποτελούνταν από μερικά κτίρια σε μια έκταση 2.300 τετραγωνικών μέτρων. Από αυτή την έκταση μετέτρεψε γύρω στα 1.000 μέτρα σε λαχανόκηπο και σε ορυζώνα.

Με τη βοήθεια του μαθητή του που παρακολουθούσε τη Γεωργική Σχολή, ο Οκάντα άρχισε να πειραματίζεται και στη χημική γεωργία χρησιμοποιώντας τις τελευταίες τεχνικές από το εξωτερικό. Όμως οι σοδειές της πρώτης χρονιάς ήταν πενιχρές και πολύ χαμηλότερες από τις προσδοκίες τους. Εξακολούθησε να πειραματίζεται και εξακολούθησε να έχει πενιχρές σοδειές. Τελικά, ήταν πια φανερό ότι η χημική προσέγγιση, όσο δυναμικά και αν την υπερασπίζονταν οι ειδικοί στη γεωργία, απλά δεν ήταν καθόλου ικανοποιητικός τρόπος εργασίας.

Ο Οκάντα, ιδιαίτερα πρακτικά άνθρωπος, ήξερε ότι υπήρχαν κάποιες πιθανές εξηγήσεις για την αποτυχία των πειραμάτων του. Ήταν πιθανό, αυτός και οι μαθητές του να είχαν χρησιμοποιήσει λάθος τα χημικά, όμως πάντα ακολουθούσαν προσεκτικά τις συνιστώμενες διαδικασίες. Ήταν επίσης πιθανό να έλλειπε κάτι από το χώμα γύρω από την έκταση του Κινήματος, αλλά αυτήν ακριβώς την κατάσταση έπρεπε κανονικά να διορθώσουν τα χημικά. Ο Οκάντα σκέφτηκε και απέρριψε μία-μία όλες τις πιθανότητες. Υπήρχε μια μόνο εξήγηση που δεν μπορούσε να απορρίψει. Ότι η χρήση των χημικών ήταν αφύσικη, ότι τα πειράματα που έκανε απλά δεν ήταν σε αρμονία με τη φύση.

Στα τελευταία του κείμενα, ο Οκάντα συνόψιζε αυτή τη βασική ιδέα με περισσότερο πνευματικούς όρους: *«Τι είναι Αλήθεια; Στην αγνή και φυσική κατάσταση, η Φύση είναι Αλήθεια. Ο ήλιος πάντα ανατέλλει στην ανατολή και δύει στη δύση και κάθε άνθρωπος υπάρχει υλικά, αναπνέοντας, τρώγοντας και πίνοντας. Αυτά είναι αυταπόδεικτα γεγονότα, αλλά η ανθρώπινη κοινωνία έχει φτάσει σε τέτοια κατάσταση σύγχυσης που έχασε από τα μάτια της την υπέρτατη απλότητα της Φύσης και χρειάζεται να της θυμίσουν ότι η Αλήθεια είναι απλή. Οι ανθρώπινες ασθένειες, το έγκλημα, οι συγκρούσεις και η φτώχεια προκαλούνται όλα από την απόκλιση του ανθρώπου από την Αλήθεια».*

Ακολουθώντας την αντίθετη τακτική από αυτήν των πρώτων του πειραμάτων, ο Οκάντα άρχισε να καλλιεργεί χωρίς καθόλου χημικά. Οι σοδειές που είχε ήταν σημαντικά πιο άφθονες. Σύντομα, καθώς μάθαινε περισσότερα για τα φυσικά κοπροχρώματα και τα χρησιμοποιούσε περισσότερο, μπόρεσε να παράγει καλές σοδειές τακτικά ως κάποιο βαθμό.

Όταν απόκτησε αρκετή εμπιστοσύνη στα αποτελέσματά του, άρχισε να προωθεί τις ιδέες του τονίζοντας την ανάγκη να υιοθετηθούν φυσικές μέθοδοι καλλιέργειας για την επίλυση του προβλήματος τροφίμων στην Ιαπωνία. Εξήγησε τη ζημιά που προκαλούν στο χώμα τα τεχνητά λιπάσματα τα οποία εξασθενίζουν τη φυσική του δύναμη να ανανεώνεται. *«Αν καλλιεργούμε προϊόντα με αληθινή αγάπη και σεβασμό για τη φυσική δύναμη του χώματος, το χώμα θα λειτουργήσει σε καταπληκτικό βαθμό. Με αυτή τη μέθοδο καλλιέργειας μπορούν να γίνουν μεγάλα βήματα, άλματα, για την επίλυση των δύσκολων προβλημάτων που μαστίζουν τους αγρότες και τους καταναλωτές».*

Μετά τον πόλεμο η ομάδα του Οκάντα μπόρεσε να ενθαρρύνει όσα μέλη της ήταν αγρότες να θέσουν σε

εφαρμογή τη μέθοδό του. Πολλοί από αυτούς δίσταζαν φοβούμενοι μήπως έχουν αρνητικά αποτελέσματα στο εισόδημά τους. Από αυτούς που το δοκίμασαν μερικοί είχαν θαυμάσια αποτελέσματα από την πρώτη τους προσπάθεια, άλλοι όχι. Ο κύριος λόγος της αποτυχίας ήταν ότι το χώμα και οι σπόροι είχαν δεχτεί τεχνητά λιπάσματα για πολλά χρόνια και έτσι είχαν μολυνθεί σε μεγάλο βαθμό. Και ακόμα οι αγρότες έκαναν κάποια τεχνικά λάθη.

Τέλος, του πήρε δέκα χρόνια με δοκιμές και λάθη, που τα συνόδευαν οι κοροϊδίες των απληροφόρητων γεωργών και δημοσιογράφων, μέχρι η Φυσική Γεωργία να αποδείξει την αποτελεσματικότητά της με αύξηση στη συγκομιδή και ανώτερη ποιότητα στις σοδειές.

Ο Οκάντα σίγουρα δεν ήταν ο πρώτος υπέρμαχος της Φυσικής Γεωργίας, ούτε ο τελευταίος. Σήμερα όλο και περισσότεροι άνθρωποι αμφισβητούν την αξία των χημικών για την παραγωγή των ειδών που τρώμε.

Αυτό φαίνεται καθαρά από τη μεγάλη προτίμηση για τις φυσικές τροφές και την πρόοδο των φυσικών γεωργικών δραστηριοτήτων σε ολόκληρο τον κόσμο.

Μια από τις μεγαλύτερες συνεισφορές του Οκάντα, σε ό,τι αφορά τη γεωργία, είναι ότι έκρουσε τον κώδωνα για τους κινδύνους των χημικών προϊόντων στην γεωργία τριάντα χρόνια πριν. Πίστευε ακράδαντα ότι η χημική καλλιέργεια ήταν φαύλος κύκλος. Η χρήση αφύσικων λιπασμάτων καταλήγει στη δημιουργία πιο βλαβερών εντόμων, που στη συνέχεια απαιτούν πιο τοξικά παρασιτοκτόνα και καταλήγει σε έντομα με ακόμη μεγαλύτερη ανθεκτικότητα. Το ίδιο συμβαίνει και με τα χημικά που εισάγονται στο έδαφος. Επιδεινώνουν την κατάσταση του που διορθώνεται με τη χρήση περισσότερων χημικών.

Πού σταματάει αυτό; Ο Οκάντα πίστευε ότι η χρήση χημικών ουσιών θα οδηγούσε τελικά σε ένα σημείο χωρίς επιστροφή, στην επιδείνωση της κατάστασης του χώματος και των προϊόντων του, με τελική κατάληξη τελείως άγονο έδαφος και ολέθριο λιμό.

***Τι ανόητο πράγμα
Ο σημερινός άνθρωπος μολύνει
το πολύτιμο χώμα της γης
που παράγει το θησαυρό
της ζωτικής σημασίας τροφή.***

***Κάνω ό, τι μπορώ
να διδάξω την αλήθεια για να μπορέσω
να βοηθήσω να εξαγνιστεί το χώμα
Το πολύτιμο χώμα
που τόσες φορές μολύνθηκε.***

Το 1953 οι μαθητές του Οκάντα ίδρυσαν την Εταιρεία Φυσικής Καλλιέργειας που κατάφερε να δημιουργήσει πολλά πειραματικά αγροκτήματα σε ολόκληρη την Ιαπωνία. Η επιτυχία αυτών των αγροκτημάτων, να παράγουν και περισσότερα και καλύτερα γεννήματα, πρόσφερε πολλά για να διατηρήσει ζωντανό το όνομα του Οκάντα στους αγροτικούς κύκλους της Ιαπωνίας. Ακόμη και κάποιοι παλιοί επικριτές του έφτασαν να αναγνωρίσουν ότι οι ιδέες του έχουν αξία.

Μια τελευταία σημείωση: Οι απόψεις του Οκάντα για τη Φυσική Καλλιέργεια δεν είναι καθόλου άσχετες με την φιλοσοφία του. Πολλά χρόνια πριν είχε πειστεί, ίσως και χωρίς τότε να ξέρει ακριβώς γιατί, ότι τα φάρμακα μόνα τους δεν μπορούν να θεωρηθούν η οριστική θεραπεία για κάθε

σωματική ασθένεια της ανθρωπότητας. Η φυσική θεραπευτική δύναμη του σώματος παίζει ένα σημαντικό ρόλο στη θεραπεία των ασθενειών και μερικές φορές θα μπορούσε να παίζει ακόμη πιο σημαντικό ρόλο αν δεν υπήρχαν τα φάρμακα.

Το ίδιο συμβαίνει και με κάθε ζωντανό ον στη γενική φιλοσοφία του Μείσου-Σάμα. Η Φύση είναι φαινόμενο που λειτουργεί και συχνά φαίνεται να δουλεύει καλύτερα αν αφηθεί μόνη της. Αυτό βέβαια, δε σημαίνει ότι δε χρειάζεται η επιστήμη ή η σύγχρονη τεχνολογία.

Αυτό που έχει σημασία είναι, ότι η απόλυτη χρήση τεχνιτών στοιχείων για θεραπείες, είτε αυτά είναι φάρμακα για το σώμα ή λιπάσματα για το χώμα, συχνά καταλήγει στο μηδέν. Εκείνο που κερδίζεται από τη μια χάνεται κάπου αλλού. Και πολύ συχνά η απώλεια είναι μεγαλύτερη από το κέρδος.

***Ο βασικός λόγος
που συνεχώς ανθεί η Μεγάλη Φύση
βελτιώνει και επεκτείνει
είναι ότι καθένα και όλα τα μέρη κινούνται
με τέλεια τάξη.***

ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ

Στη διάρκεια του πολέμου, ο Οκάντα ήταν υποχρεωμένος να μην κάνει δημόσια ζωή. Δεν ήταν μόνο που η Εκκλησία του, η Ιαπωνική Εκκλησία Κάννον, διέδιδε ανορθόδοξες ιδέες, ειδικά για όποιον πίστευε στη θεία και απόλυτη εξουσία του αυτοκράτορα. Ο ίδιος ο Οκάντα, για τις αρχές που κυβερνούσαν, ήταν ύποπτος.

Ο Οκάντα ήξερε ότι ηθικά ο πόλεμος με τις Η.Π.Α. ήταν λάθος και ότι η Ιαπωνία δεν είχε καμία πιθανότητα να κερδίσει. Ακόμη προέβλεπε την φτώχη και μεταπολεμική-μιλιταριστική κατάσταση στη χώρα του. Το ότι η άκρως αποτελεσματική αστυνομία γνώριζε τις απόψεις του Οκάντα μπορεί να θεωρηθεί δεδομένο.

Αποτέλεσμα αυτού ήταν να πρέπει ο Οκάντα να είναι ιδιαίτερα προσεκτικός και στη συμπεριφορά και στα λόγια του. Ακόμη και ελάχιστη νύξη αντιπολεμικών συναισθημάτων εκ μέρους του θα σήμαινε άμεση σύλληψη, όχι μονάχα του Οκάντα, αλλά και των άλλων μελών της Εκκλησίας Κάννον. Όμως, εξέφραζε τα αληθινά του συναισθήματα σε κάποιους στενούς οπαδούς του.

Το 1942 καθώς ο πόλεμος εντεινόταν και ο κίνδυνος βομβαρδισμών αυξάνονταν, ο Μείσου-Σάμα, 59 χρονών τότε, αποφάσισε να μετακομίσει στο Χακόνε, 60 περίπου μίλια δυτικά του Τόκιο. Δεν ήταν τόσο η επιθυμία να ξεφύγει από τους αεροπορικούς βομβαρδισμούς που τον έκανε να μετακομίσει. Ήταν μάλλον η επιθυμία του να αποκτήσει ιδιοκτησία για το μελλοντικό Ιερό Έδαφος. Πίστευε σωστά, όπως αποδείχθηκε, ότι με το τέλος του πολέμου η Ιαπωνία θα ξαναγίνονταν μια χώρα όπου θα ενθαρρύνονταν η ελευθερία της σκέψης και του λόγου. Σε μια τέτοια ατμόσφαιρα το Κίνημα του θα μπορούσε να συνεχίσει τη συνεισφορά του

στην κοινωνία, συνεισφορά που τόσο απότομα διέκοψε η αστυνομία, επτά χρόνια πριν.

Όπως έβλεπε τα πράγματα ο Οκάντα, το μελλοντικό Ιερό Έδαφος έπρεπε να εκπληρώνει δύο σκοπούς: πρώτον, έπρεπε να είναι σε μέρος που να μπορεί εύκολα να πηγαίνει ο κόσμος, αφού θα προσέλκυε πολλούς επισκέπτες και δεύτερον, έπρεπε να βρίσκεται σε μια περιοχή μεγάλης φυσικής ομορφιάς για να την απολαμβάνει ο κόσμος, ως πρότυπο ενός Επίγειου Παράδεισου.

Το Χακόνε έχει και τις δύο προϋποθέσεις. Απέχει από το Τόκιο δύο μόνο ώρες με αυτοκίνητο και διαθέτει φανταστικά ωραίο τοπίο. Βρίσκεται στο βουνό, σε υψόμετρο 2.000 πόδια περίπου και θεωρείται ένα από τα εθνικά πάρκα της Ιαπωνίας.

Ο Οκάντα βρήκε το σπίτι που ζητούσε. Ήταν ιδιοκτησία ενός από τους μεγαλύτερους επιχειρηματίες της Ιαπωνίας και ήταν ακριβώς πάνω από το Πάρκο Γκόρα. Εκείνο τον καιρό ο Οκάντα ήταν πολύ φτωχός για να αγοράσει ένα τέτοιο ακίνητο. Αλλά σε πολύ σύντομο διάστημα με τις προσπάθειες των μαθητών του, συγκεντρώθηκε το απαιτούμενο ποσό και το Μάιο του 1944 απόκτησαν το ακίνητο.

Αν και μπορούσε εύκολα να φτάσει κανείς στο Χακόνε, που βρίσκεται σε μια πανέμορφη τοποθεσία, υπήρχε ένα σοβαρό μειονέκτημα που εμπόδισε τη χρήση του σαν Ιερό Έδαφος για ολόκληρο το χρόνο. Βρίσκεται σε ψηλό βουνό και το χειμώνα κάνει τόσο κρύο, που μόνο οι πιο σκληραγωγημένοι επισκέπτες τολμούν να πάνε. Έτσι ο Μείσου-Σάμα είδε ότι χρειαζόνταν ένα κέντρο δραστηριοτήτων που να μπορεί να χρησιμοποιείται το χειμώνα.

Λίγο μετά την αγορά του σπιτιού στο Χακόνε, πουλιόταν η έπαυλη κάποιου εξέχοντος αξιωματούχου της ναυσιπλοΐας που βρισκόταν στο Ατάμι, μια μικρή παράλια πόλη 70

περίπου μίλια νοτιοδυτικά του Τόκιο. Και αυτή ήταν μια ιδανική τοποθεσία. Το Ατάμι γνωστό και αυτό σαν παραθεριστικό κέντρο με θερμές πηγές, περιβάλλεται από καταπράσινες οροσειρές και ανοίγεται σε ένα ήσυχο κόλπο. Βρίσκεται ανάμεσα σε δύο σημαντικά βιομηχανικά και πολιτιστικά κέντρα, το Τόκιο ανατολικά και τα Ναγκόγια, Κιότο, Οσάκα και Κόμπε δυτικά.

Και πάλι, με τη βοήθεια φίλων και υποστηρικτών, ο Οκάντα μπόρεσε να αποκτήσει αυτή την ιδιοκτησία τον Ιούλιο του 1944. Το Σεπτέμβριο μετακόμισε εκεί με την οικογένειά του.

Στις 15 Αυγούστου του 1945, ο πόλεμος σταμάτησε απότομα. Για πρώτη φορά στην ιστορία της, η Ιαπωνία είχε κατακτηθεί από ξένο έθνος. Φυσικά, αυτές τις πρώτες σκοτεινές μέρες της ήττας, η διάθεση του έθνους ήταν ιδιαίτερα απαισιόδοξη. Μερικοί μάλιστα ήταν τόσο απελπισμένοι που μετά τη ραδιοφωνική ανακοίνωση του Αυτοκράτορα Χιροχίτο ότι η Ιαπωνία παραδόθηκε, αυτοκτόνησαν.

Η ανησυχία του ιαπωνικού λαού έφτασε στο αποκορύφωμά της με την είδηση ότι θα έφταναν σύντομα οι Αμερικανικές Στρατιωτικές Δυνάμεις κατοχής με διοικητή τον Στρατηγό Ντάγκλας Μακ Άρθουρ.

Για χρόνια οι άνθρωποι είχαν υποστεί την προπαγανδιστική καμπάνια που παρουσίαζε τους αμερικανούς με τα μελανότερα χρώματα. Για πολλούς, οι ατομικές βόμβες που είχαν πέσει στη Χιροσίμα και το Ναγκασάκι λίγο πιο πριν την ίδια χρονιά, ήταν αρκετή απόδειξη ότι οι Η.Π.Α. ήταν ένα διεφθαρμένο και βίαιο έθνος.

Υπήρχαν όμως και μερικοί ηγέτες που ήξεραν την Αμερική και που έλεγαν στο λαό ότι οι Αμερικάνοι ήταν

πολιτισμένοι και δεν θα έκαναν κακό στους νικημένους. Ο Οκάντα ήταν ένας από αυτούς τους ηγέτες που πίστευαν ότι η Ιαπωνία δεν είχε τίποτα να φοβηθεί. Αυτοί που τον επισκέπτονταν παραξενεύονταν που τον έβλεπαν ευδιάθετο.

Σε ένα από τα κείμενά του, ο Οκάντα εξηγεί τη στάση του αυτή, τις πρώτες μέρες της ήττας.

«Μια μέρα, αμέσως μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, ήρθε να με δει ένας τέως αξιωματικός του στρατού. Με μια έκφραση μεγάλης πικρίας είπε: «Όσο και αν προσπαθώ δεν μπορώ να καταλάβω, γιατί έπρεπε να παραδοθεί σε αυτόν το πόλεμο η Ιαπωνία. Είναι πραγματικά λυπηρό». Ήταν αγανακτισμένος.

Επειδή δεν έδειξα την αντίδραση που περίμενε με ρώτησε αηδιασμένα. «Είστε Ιάπωνας, κύριε;» Αμέσως του απάντησα. «Όχι δεν είμαι». Ήταν τέτοια η κατάπληξή του, που τρέμοντας με ρώτησε: «Τότε, σε ποια χώρα ανήκετε εσείς;» «Εννοώ», είπα «ότι είμαι πολίτης του κόσμου». Ούτε αυτή την απάντηση δεν την περίμενε. Με κοίταξε σαστισμένος. Ύστερα μου ζήτησε να του εξηγήσω με λόγια που να μπορέσει να καταλάβει τι εννοούσα. Πιστεύω ότι ο διαχωρισμός ανάμεσα στις φυλές είναι λάθος, αλλά την προπολεμική περίοδο οι Ιάπωνες είχαν μια έντονη τάση να τις διαχωρίζουν. Μετά από την νίκη της Ιαπωνίας στον Σινο-Ιαπωνικό και τον Ρώσο-Ιαπωνικό πόλεμο, όταν βρέθηκε ξαφνικά ανάμεσα στις μεγάλες δυνάμεις του κόσμου, ο λαός «φούσκωσε» με περηφάνια, τόσο που άρχισε να πιστεύει ότι η χώρα του είχε την εύνοια του Θεού και οι ηγέτες ενθάρρυναν αυτή την ιδέα. Ο εγωισμός οδήγησε τη χώρα στην αλόγιστη πρόκληση του Β' Παγκοσμίου Πολέμου στην περιοχή του Ειρηνικού. Έτσι, οι Ιάπωνες έβλεπαν τους αλλοεθνείς με περιφρόνηση, σαν να ήταν όντα κατώτερα από αυτούς. Εισέβαλαν σε ξένες χώρες και σκότωσαν ανθρώπους εκεί χωρίς πολλές τύψεις. Φυσική συνέπεια αυτού του τρόπου σκέψης ήταν να βιώσει η Ιαπωνία αυτή την άθλια ήττα.

Όσο οι άνθρωποι οποιουδήποτε έθνους, τρέφουν τόσο εγωκεντρικές σκέψεις που δεν νοιάζονται για το τι συμβαίνει σε άλλες χώρες φτάνει αυτοί να ωφελούνται, δεν μπορεί να υπάρξει ειρήνη στον κόσμο. Μπορείτε εύκολα να καταλάβετε αυτή την άποψη μεταφέροντάς την στη δική σας πατρίδα. Ας υποθέσουμε ότι υπάρχει σύγκρουση ανάμεσα σε δύο περιοχές. Θα μπορούσε να διευθετηθεί εύκολα αφού μια τέτοια διαφωνία θα ήταν κάτι σαν οικογενειακή διαμάχη. Την ιδέα αυτή μπορούμε να την επεκτείνουμε και να τη δούμε σε ολόκληρο τον κόσμο.

Ένα περίφημο ποίημα του Αυτοκράτορα Μείτζι (που βασίλευσε από το 1867 έως το 1912) λέει:

***Σε αυτό τον κόσμο,
σίγουρα οι άνθρωποι
είναι όλοι αδέλφια, μία οικογένεια.
Τότε γιατί λυσομανούν τα κύματα
κι οι καταιγίδες σε όλες τις θάλασσες;***

Αν όλοι οι άνθρωποι δέχονταν αυτόν τον τρόπο σκέψης, η παγκόσμια ειρήνη θα πραγματοποιούνταν στη στιγμή. Πραγματικά, αν όλοι οι άνθρωποι ήταν τόσο ανοιχτόμυαλοι, απλά δεν θα μπορούσε να γίνει πόλεμος, γιατί αληθινά, όλοι θα ανήκαμε σε μια οικογένεια.

Υπάρχουν άνθρωποι που σχηματίζουν ομάδες βασισμένες σε κάποιους ισμούς ή ιδέες και θεωρούν εχθρούς όσους είναι έξω από τις ομάδες τους. Υπάρχουν ακόμη άνθρωποι υπέρμαχοι κάποιας εθνικής πολιτικής, εθνικού πνεύματος, στενόμυαλου εθνικισμού και άνθρωποι που πιστεύουν στην ιερότητα της δικής τους πατρίδας. Τέτοιος εγωισμός μπορεί όχι μόνο να οδηγήσει μια χώρα στην καταστροφή, αλλά και να αποτελέσει μεγάλο εμπόδιο για την παγκόσμια ειρήνη. Σε

ανάμνηση της ειρήνης που σύναψαν μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο οι Ιάπωνες, θα έπρεπε τουλάχιστον να αποκτήσουν παγκόσμια συνείδηση. Αυτός θα είναι ο πιο προοδευτικός και προηγμένος τρόπος σκέψης στον κόσμο από τώρα και στο εξής, και τα άτομα με αυτή τη στάση θα είναι αυτά που χρειάζονται περισσότερο.»

Η αγορά που έκανε ο Οκάντα της θερινής και της χειμερινής έδρας στο Χακόνε και το Ατάμι (όλα τα σχέδια τα έκανε τα χρόνια του πολέμου) βασίζονται στην πεποίθηση, ότι με το τέλος του πολέμου η ελευθερία του λόγου και της σκέψης θα ξαναγύριζε στην Ιαπωνία και ότι σε αυτή την ευνοϊκή ατμόσφαιρα η οργάνωσή του θα μπορούσε να συνεισφέρει και να εκπληρώσει τις ανάγκες της κοινωνίας, χωρίς παρενοχλήσεις από τις αρχές. Όπως αποδείχθηκε, είχε δίκαιο μόνο εν μέρει.

Η πνευματική ελευθερία πραγματικά αποκαταστάθηκε τα μεταπολεμικά χρόνια και το Κίνημα του, που μετονομάστηκε σε Σεκάι Κιουσέι Κιό, συνεισέφερε στις ανάγκες της κοινωνίας, τόσο που το 1950 είχε γίνει μια από τις σημαντικότερες πολιτιστικές και πνευματικές οργανώσεις της Ιαπωνίας. Αλλά οι παρενοχλήσεις των αρχών δεν σταμάτησαν, μάλιστα έγιναν ακόμη εντονότερες από ό, τι ήταν στα προπολεμικά χρόνια, αφού στις 8 Μαΐου τα ξημερώματα, 80 αστυνομικοί έκαναν έφοδο στις χειμερινές εγκαταστάσεις στο Ατάμι. Την ίδια μέρα συνέλαβαν και φυλάκισαν τον Μέισου-Σάμα μαζί με αρκετά μέλη της Εκκλησίας του.

Επίσημα η Σεκάι Κιουσέι Κιό κατηγορήθηκε για φοροδιαφυγή, δωροδοκία και συσσώρευση, απόκρυψη χρυσού. (Εκείνο τον καιρό ο χρυσός και το ξένο συνάλλαγμα ήταν κάτω από κρατικό έλεγχο και έτσι η συσσώρευση χρυσού ήταν σοβαρό αδίκημα). Οι κατηγορίες όμως δεν

προέκυψαν από κυβερνητική έρευνα των δραστηριοτήτων της Εκκλησίας, αλλά από υπαινιγμούς που σκόπιμα διέδωσε μια ομάδα ασυνείδητων ατόμων που στόχευαν στην απόσπαση τεράστιου χρηματικού ποσού από το Κίνημα του Μείσου-Σάμα.

Αυτά τα άτομα, για κάποιο διάστημα, προσπαθούσαν να επηρεάσουν την κυβέρνηση, όπως και το Γενικό Αρχηγείο Αμερικανικού Στρατού Κατοχής, ότι η Εκκλησία του Μείσου-Σάμα ήταν εστία διαφθοράς και ανατρεπτικών δραστηριοτήτων. Λογάριαζαν να φέρουν τη Σεκάι Κιουσέι Κιό στο χείλος της οικονομικής καταστροφής και συγχρόνως να αποσπάσουν μεγάλο χρηματικό ποσό από την Εκκλησία, ισχυριζόμενοι ότι τα χρήματα ήταν απαραίτητα για να εμποδίσουν τις αρχές να ερευνήσουν την Εκκλησία και τα μέσα ενημέρωσης να την χτυπήσουν. Με λίγα λόγια τα άτομα αυτά διέδιδαν σκόπιμα φήμες στις αρχές και ύστερα απαιτούσαν χρήματα για να εμποδίσουν να γίνουν ενέργειες με βάση αυτές τις ίδιες φήμες. Δυστυχώς για τον Μείσου-Σάμα και τους συνεργάτες του οι αρχές ενήργησαν.

Σχολιάζοντας την τροπή που πήραν τα γεγονότα, ο Μείσου-Σάμα παρατήρησε: *«Είναι εκπληκτική η επιδεξιότητα με την οποία αυτό το είδος κακοποιών μπορεί να εξαπατήσει τις αρχές, ώστε να λάβουν μέτρα. Παρενοχλούν αθώους ανθρώπους για ίδιο όφελος μόνο, και φαίνεται ότι μπορούν να το κάνουν ατιμώρητα. Συχνά τα θύματά τους δεν έχουν τρόπο να επανορθώσουν τη ζημιά που τους έγινε, με συνέπεια να υποφέρουν αυτοί που κάνουν το σωστό και να κερδίζουν αυτοί που κάνουν κακό, πράγμα που δείχνει ότι κάτι στραβό υπάρχει στην ανθρώπινη νομοθεσία ή στην εκτέλεσή της».*

Η μέρα της σύλληψης του Οκάντα ήταν μεγάλη μέρα για τις ιαπωνικές εφημερίδες και τα περιοδικά που ασχολούνται με σκάνδαλα. Δημοσιεύτηκαν άρθρα βασισμένα περισσότερο

σε φανταστικά παρά σε αληθινά γεγονότα. Έλεγαν ότι η Σεκάι Κιουσέι Κιό ήταν πράγματι ένοχη φοροδιαφυγής και δωροδοκίας και ότι είχε κρυμμένα ψήγματα χρυσού και διαμάντια αξίας εκατομμυρίων δολαρίων.

Φημολογείται ακόμη, ότι αν ο εισαγγελέας κατάφερε να καταδικάσει μια τόσο γνωστή Εκκλησία η επιτυχία θα μπορούσε κάλλιστα να προετοιμάσει το δρόμο για μελλοντική πολιτική προαγωγή του. Δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι ο εισαγγελέας είχε πολιτικά κίνητρα, αξίζει όμως να σημειώσουμε, ότι όχι μόνο προσπάθησε σκληρά και για πολύ καιρό να εξασφαλίσει την καταδίκη αλλά και άλλοι εισαγγελείς από άλλα μέρη της Ιαπωνίας πήραν και αυτοί μέρος στην υπόθεση.

Ο ιαπωνικός τύπος έκανε μεγάλη προβολή της συμμετοχής τους. Στο τέλος ο Οκάντα, οι συνεργάτες του και η ίδια η Εκκλησία αθωώθηκαν. Δεν υπήρχαν αποδείξεις φοροδιαφυγής ή δωροδοκίας ούτε απόθεμα ενός εκατομμυρίου δολαρίων σε ψήγματα χρυσού και διαμαντιών. Στις 12 Ιουλίου του 1950 όλες οι κατηγορίες απορρίφθηκαν.

Όπως πολλά άτομα που είχαν την ατυχία να φυλακιστούν, ο Οκάντα έμαθε ότι οι άνθρωποι που κρατούνται από την αστυνομία είναι σε μεγάλο βαθμό στο έλεος των αρμόδιων αρχών. Λίγο μετά την αποφυλάκισή του εξέδωσε ένα βιβλιαράκι που είχε γράψει στη φυλακή.

«Η υπόθεση στην οποία αναμείχθηκα ενώ ήμουν αθώος ήταν μια πολύτιμη εμπειρία, γιατί πιστεύω ακράδαντα ότι όλοι όσοι έχουν κακοτυχίες πιθανόν από αμέλεια ή άγνοια μπορούν να ωφεληθούν από αυτήν. Εύχομαι επίσης με αυτό το βιβλίο να καταλάβουν οι δικαστικές αρχές ότι υπάρχουν πολλά σημεία στη νομοθεσία που χρειάζονται αναθεώρηση για να μπορέσει η χώρα μας να γίνει δημοκρατική με την πραγματική σημασία της λέξης.

Η ανάκριση στην οποία υποβλήθηκα από αστυνομικούς και ανακριτές για 22 μέρες ήταν πέρα από κάθε φαντασία αντιδημοκρατική, γεγονός το οποίο φαίνεται να μην γνωρίζουν γενικά οι άνθρωποι. Αν επιτραπεί αυτή η κατάσταση να συνεχιστεί, κανείς δεν ξέρει μέχρι ποιο σημείο μπορεί να υποφέρουν και άλλοι αθώοι.

Όσο πλήρες και αν είναι το εθνικό σύνταγμα, αν η εφαρμογή του δεν συμφωνεί με το πραγματικό πνεύμα του, φοβάμαι πως θα γίνει κακή χρήση της ελευθερίας της δημοκρατίας που έχει αποκτήσει ο ιαπωνικός λαός και δεν θα μπορέσει να κρατήσει πολύ. Αν ο λαός δεν συνειδητοποιήσει τώρα αυτό το γεγονός, στο μέλλον θα υποφέρει. Για το λόγο αυτό θα δημοσιοποιήσω ανεπιφύλακτα αυτά που εγώ ο ίδιος βίωσα. Παρόλο που είμαι άσχετος στα νομικά, νομίζω ότι το βασικό πνεύμα του νόμου θα έπρεπε να είναι η πραγματοποίηση της ύψιστης δικαιοσύνης και ευτυχίας για τους περισσότερους».

Ο Μείσου-Σάμα αναφέρει μια ιδιαίτερα εξαντλητική ανάκριση στην οποία τον ρωτούσαν και τον ξαναρωτούσαν το ίδιο πράγμα πάμπολλες φορές.

«Ξαφνικά ένιωσα μια έντονη ζάλη. Ένιωσα σαν να με κατάπινε μια μεγάλη δίνη. Έχασα την όρασή μου, οι αισθήσεις άρχισαν να σβήνουν και ύστερα λιποθύμησα. Συνήλθα μετά από μερικά λεπτά αλλά η ζάλη μου συνεχιζόταν και κατέληξε σε ναυτία, οπότε ο ανακριτής υποχρεώθηκε να σταματήσει την ανάκριση. Σε μια ώρα περίπου μπόρεσα να σταθώ στα πόδια μου και ύστερα, στηριζόμενος σε ένα μπαστούνι κατάφερα να γυρίσω στο κελί μου.

Τη στιγμή που μπήκα στο κελί ένιωσα σαν να βρισκόμουν στον παράδεισο. Το γεγονός μόνο ότι το μικρό σκοτεινό κελί με το μικρό καγκελόφραχτο παράθυρο μου φάνηκε παράδεισος δείχνει πόσο φοβερή ήταν η ανάκριση».

Μετά την απόρριψη όλων των κατηγοριών, στις 12 Ιουλίου του 1950 ο Μείσου-Σάμα βάλθηκε να ενισχύσει και πάλι την Εκκλησία του. Δεν ήταν και πολύ δύσκολο έργο, αφού η ποινική δίωξη δεν της είχε κάνει σοβαρή ζημιά. Όμως, ο ίδιος ο Μείσου-Σάμα βρέθηκε να διπλασιάζει τις προσπάθειές του. Μπροστά του είχε μια μεγάλη δουλειά. Το χτίσιμο ενός μουσείου τέχνης για το κοινό.

ΣΥΛΛΕΚΤΗΣ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ

Η τέχνη, σε οποιαδήποτε μορφή, υπήρξε πάντα κυρίαρχη δύναμη στη ζωή του Μείσου-Σάμα. Σαν φοιτητής ξεκίνησε και υποχρεώθηκε να εγκαταλείψει τη σταδιοδρομία του καλλιτέχνη. Σαν επιχειρηματίας, υπήρξε ιδιαίτερα επιτυχημένος σχεδιαστής κοσμημάτων. Και τα χρόνια μεταξύ 1935 και 1945, όπου το στρατιωτικό καθεστώς τον απομάκρυνε από την δημόσια ζωή, βρήκε παρηγοριά στη ζωγραφική και το σχέδιο.

Από αυτή την άποψη τουλάχιστον, οι μεταπολεμικές προσπάθειες του Μείσου-Σάμα να δημιουργήσει μια μεγάλη καλλιτεχνική συλλογή και να ιδρύσει ένα μουσείο τέχνης για να τη στεγάσει, δείχνει μια αλλαγή στην έμφαση μάλλον παρά στην κατεύθυνση.

Ο Μείσου-Σάμα υπήρξε συλλέκτης έργων τέχνης, σε πολύ μικρή κλίμακα, από τα πρώτα του χρόνια σαν επιχειρηματίας. Αγόραζε όσο είχε την οικονομική ευχέρεια να αγοράσει, για δική του ευχαρίστηση. Το 1949 όμως, άρχισε να αγοράζει αριστουργήματα τέχνης σε πολύ μεγάλη κλίμακα για την ευχαρίστηση του κοινού. Υπολογίζεται ότι μεταξύ 1949 και 1955, συνέλεξε 1.300 αριστουργήματα που κανένα δεν ήταν αμφίβολης ή κατώτερης ποιότητας. Αργότερα, η Επιτροπή Προστασίας Πολιτιστικών Ιδιοκτησιών της Ιαπωνικής Κυβέρνησης του εξέφρασε την ευγνωμοσύνη της, γιατί δεν άφησε να φύγουν από τη χώρα οι πολύτιμοι θησαυροί της Ιαπωνικής Τέχνης στο διάστημα της μεταπολεμικής σύγχυσης.

Η επιτυχία του σαν συλλέκτης έργων τέχνης δεν θα ήταν βέβαια δυνατή χωρίς τη βοήθεια και τη συνεργασία πολλών φίλων και μελών της Εκκλησίας, ούτε και αν δεν υπήρχαν οι

οικονομικές συνθήκες που υπήρχαν στην Ιαπωνία τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια.

Κάτω από την εποπτεία του Αμερικανικού Γενικού Αρχηγείου, η Ιαπωνία πέρασε μια από τις πιο δραστικές νομισματικές μεταρρυθμίσεις που γνώρισε ποτέ οποιαδήποτε χώρα. Ο σπειροειδής πληθωρισμός είχε σαν αποτέλεσμα την επανεκτίμηση του νομίσματος και έκανε αναγκαία την έκδοση νέου γιέν. Για να αποφευχθεί η συγκέντρωση κεφαλαίων στα χέρια μιας εύπορης μειονότητας, επιβλήθηκαν τεράστιοι φόροι στις ιδιοκτησίες, πράγμα που έθιξε τις εύπορες οικογένειες και τις μεγάλες οικονομικές κοινοπραξίες.

Η επανεκτίμηση και οι τεράστιοι φόροι προκάλεσαν πανικό στις προνομιούχες τάξεις. Δημιουργήθηκε μια απεγνωσμένη και άμεση ανάγκη κεφαλαίων για την αποκατάσταση της αξιοπιστίας τους, την πληρωμή των φόρων και τη συγκέντρωση κεφαλαίων για το ξεκίνημα νέων επιχειρήσεων, με αποτέλεσμα να προσφερθούν στην αγορά πολλοί θησαυροί τέχνης, ιδιοκτησία πλουσίων οικογενειών, που μέχρι τότε βρίσκονταν κλειδωμένοι. Ήταν σίγουρα μια καλή ευκαιρία για τους αγοραστές και ο Μείσου-Σάμα ήταν πρόθυμος να αγοράσει.

Καθώς μεγάλωσε η συλλογή του, οι γνώσεις του σε αυτόν τον τομέα όπως και το μάτι του για την αναγνώριση της αξίας στην τέχνη βελτιώθηκαν σημαντικά. Κατά τους εμπόρους τέχνης που τον ήξεραν, εκείνο τον καιρό ο ίδιος και η γυναίκα του ανέπτυξαν μια αίσθηση σχετικά με την καλλιτεχνική αξία κάθε έργου που τους έφερναν. Κάποιος έμπορος έργων τέχνης, στον οποίο ο Μείσου-Σάμα είχε μεγάλη εμπιστοσύνη, σχολίασε αργότερα: *«Απορούσες που έβλεπες πόσο γρήγορα μπορούσαν και οι δύο να εκτιμήσουν ένα έργο τέχνης και να αποφασίσουν για αυτό, ακόμη και σε*

περιπτώσεις που ήταν συχνά δύσκολο για μας τους επαγγελματίες να αποφασίσουμε αν ήταν αξίας».

Η ταχύτητα με την οποία ο Μείσου-Σάμα εκτιμούσε ένα έργο τέχνης ήταν χαρακτηριστική του τρόπου που ενεργούσε για τη δημιουργία της συλλογής του. Για να πούμε την αλήθεια, ήταν ο χαρακτηριστικός τρόπος προσέγγισης οποιασδήποτε εργασίας του. Κατά τη σύζυγό του: «*Επειδή ήταν ο χαρακτηριστικός Έντο, δούλευε γρήγορα και δραστήρια και έτσι για εκείνον ήταν συνηθισμένο να τελειώνει σε ένα χρόνο κάτι που σε άλλους θα έπαιρνε δέκα χρόνια.*» (Έντο είναι το παλιό όνομα του Τόκιο. Λέγεται ότι η ταχύτητα και η δραστηριότητα είναι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των ανθρώπων που γεννιούνται εκεί). Αυτό ήταν ιδιαίτερα αληθινό σε ότι αφορά στη συλλογή του των έργων τέχνης. Συγκέντρωσε πολλά εξαιρετικά κομμάτια σε σχετικά μικρό διάστημα. Όταν οι άνθρωποι μάθαιναν αυτό το μεγάλο του επίτευγμα παραξενεύονταν και ένιωθαν θαυμασμό και σεβασμό για αυτόν. Δεν ήταν πολύ δύσκολο για τους συλλέκτες να αποκτήσουν μια καλή συλλογή έργων τέχνης αν είχαν να διαθέσουν χρήματα και χρόνο, αλλά δεν άκουσα κανέναν άλλο να το κάνει τόσο γρήγορα.

Αυτή η θαυμαστή ικανότητά του ήταν ένα από τα πράγματα που τον έκανε μοναδικό. Παρόλο που δεν ήταν ακόμη η διαστημική εποχή, εκείνος ενεργούσε με διαστημική ταχύτητα. Όποτε του ερχόταν μια ιδέα την υλοποιούσε αμέσως.

Όλοι οι έμποροι τέχνης με τους οποίους συναλλάσσονταν λένε ότι τον συμπαθούσαν και τον σέβονταν. Έβρισκαν πως ήταν πάντα ευγενικός, αναγνώριζε τις γνώσεις και τις ικανότητές τους. Και ακόμη, δεν ήταν άνθρωπος να διαπραγματεύεται με την ελπίδα ότι θα του κάνουν καλύτερες τιμές. Αυτό οφειλόταν από τη μια στο ότι

δεν ήθελε να επωφεληθεί από τους ιδιοκτήτες των έργων τέχνης, ανθρώπους που αντιμετώπιζαν σοβαρά οικονομικά προβλήματα, και από την άλλη, από τα μοναδικά συναισθήματά του για την τέχνη.

Πίστευε ότι η τέχνη είναι κάτι που η αξία της δεν μπορεί να μετρηθεί με χρήματα. Για αυτό δεν μπορεί ποτέ να εκτιμηθεί πραγματικά και καθαρά με όρους αισθητικής και με το πόση ευχαρίστηση προσφέρει στον κόσμο. Η τέχνη έχει να παίξει ένα ξεχωριστό ρόλο στην κοινωνία.

Σε μια Διδασκαλία του με τίτλο «Η Αποστολή της Τέχνης», ο Μείσου-Σάμα γράφει: «Ό, τι υπάρχει έχει ένα σκοπό. Η Τέχνη δεν αποτελεί εξαίρεση. Οι καλλιτέχνες που είναι μέλη της κοινωνίας θα έπρεπε να καταλάβουν το ρόλο τους και να κάνουν ό, τι μπορούν για να εκπληρώσουν την αποστολή τους. Πιστεύω ότι αυτό είναι το καθήκον που έχει ανατεθεί στον καλλιτέχνη και θα πρέπει να το εκπληρώσει. Οι καλλιτέχνες θα έπρεπε να έχουν καλύτερο χαρακτήρα από το μέσο άνθρωπο.

Η ψυχή του καλλιτέχνη με διάφορα μέσα μιλάει στις ψυχές των ανθρώπων. Για να το πούμε πιο απλά, η πνευματική δύναμη που πηγάζει από την ψυχή του καλλιτέχνη αγγίζει τις χορδές της καρδιάς των άλλων. Σχηματίζεται μια δυνατή, αδιάσπαστη σχέση ανάμεσα στην ψυχή του καλλιτέχνη και τις ψυχές του κοινού. Αν ο καλλιτέχνης έχει υψηλό και ευγενή χαρακτήρα, ο χαρακτήρας των ανθρώπων ανυψώνεται ανάλογα. Εδώ βρίσκεται η μεγαλύτερη αξία της τέχνης. Με άλλα λόγια, ο καλλιτέχνης πρέπει να είναι άτομο ικανό να οδηγήσει το κοινό με τον πνευματικό του εαυτό σε ανώτερα επίπεδα».

Όμως η τέχνη, αν μένει κρυμμένη, είναι ανίσχυρη να ανυψώσει το κοινό. Για αυτό ο Μείσου-Σάμα ήταν αποφασισμένος να δώσει στο κοινό ένα μουσείο τέχνης στο

οποίο να εκτίθεται η συλλογή του. Και αφού τα μουσεία είναι τα ίδια μορφές τέχνης, ήταν αποφασισμένος να δώσει στο κοινό κάτι ξεχωριστό.

ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΕΧΝΗΣ ΤΟΥ ΧΑΚΟΝΕ

Τον Οκτώβριο του 1951, άρχισαν οι εργασίες για το όνειρο ζωής του Μείσου-Σάμα, το Μουσείο Τέχνης του Χακόνε. Το ανέλαβε μια οικοδομική εταιρία με εθελοντική βοήθεια και συνεργασία πολλών μελών της Εκκλησίας. Το οικοδόμημα τελείωσε σε λιγότερο από οκτώ μήνες, ένα ασυνήθιστα σύντομο διάστημα.

Το μουσείο βρίσκεται στην περιοχή της θερινής έδρας του Κινήματος. Είναι, όπως είπαμε και πριν, μια περιοχή μεγάλης φυσικής ομορφιάς.

Το κτίριο και το εσωτερικό του σχεδιάστηκαν από τον ίδιο τον Μείσου-Σάμα. Είναι ένα τριώροφο κτίριο από σκυρόδεμα. Η τεχνοτροπία του στο σύνολό της είναι δυτικού τύπου, εκτός από την οροφή που είναι καθαρά κινεζική. Ο Μείσου-Σάμα έδωσε ιδιαίτερη προσοχή στο πράσινο χρώμα της σκεπής για να δένει αρμονικά με το φυσικό του περιβάλλον όπως επίσης και με το οικοδόμημα. Η πανοραμική θέα από την κορυφή περικλείει το γαλήνιο μεγαλείο του δάσους, τα βουνά και τον ωκεανό.

Στον πρώτο και στο δεύτερο όροφο υπάρχουν πέντε αίθουσες στις οποίες εκτίθεται η συλλογή του Μείσου-Σάμα. Στον τρίτο όροφο υπάρχουν δύο δωμάτια με τατάμι (κάτι σαν χαλί από μπαμπού) και όμορφα φουλούμα (συρόμενες πόρτες). Τα δύο αυτά δωμάτια τα σχεδίασε για να χρησιμοποιηθούν από εξέχοντες επισκέπτες.

Όταν σχεδίασε το εσωτερικό του μουσείου, ξέφυγε από την παραδοσιακή ιαπωνική τεχνοτροπία για να δημιουργήσει μια νέα ομορφιά, πιο σύγχρονη από την κλασική. Για παράδειγμα, ένα γιαπωνέζικο δωμάτιο πρέπει να έχει ένα τοκονόμα (ένα υπερυψωμένο χώρο) σε ύψος 15 περίπου

εκατοστών από το έδαφος όπου κρεμιέται ένας πίνακας ή κάποια εικόνα και τοποθετείται μια ανθοδέσμη. Το τοκονόμα πάντα έχει ένα τοκομπασίρα (κίονα). Ο Μείσου-Σάμα αφαίρεσε τον κίονα, μια λεπτομέρεια που όμως δημιούργησε μια τελείως διαφορετική εντύπωση.

Η κυρία Ελίζ Γκρίλι, γνωστή κριτικός τέχνης που γράφει τακτικά στη στήλη τέχνης των Ιαπωνικών Τάιμς, τη μεγαλύτερη αγγλόφωνη εφημερίδα της Ιαπωνίας, σε ένα άρθρο της με τίτλο «Το Μουσείο Τέχνης του Χακόνε», περιγράφει έτσι το μουσείο: *«Εδώ δεν είναι ένα παραμυθένιο παλάτι, αλλά ένα από αυτά τα ευάερα, ηλιόλουστα οικοδομήματα στα οποία οι σύγχρονοι αρχιτέκτονες ξέρουν πως να περικλείσουν χώρο και φως, να προσφέρουν στέγη χωρίς να κόψει τη θέα του θαυμαστού εξωτερικού χώρου. Όλα φαίνονται καθαρά και λαμπερά, συμμετρικά και γεωμετρικά ακριβή. Όλα είναι επιστημονικά και ανήκουν στον εικοστό αιώνα. Όλα εκτός από την πράσινη κεραμοσκεπή με τις κυρτές μαρκίζες της που μιλά για την Κίνα και διηγείται αρχαία παραμύθια».*

Το κτίριο του μουσείου βρίσκεται σε ένα γιαπωνέζικο κήπο που απλώνεται σε δέκα εκτάρια, σε ένα ελαφρά επικλινές έδαφος. Ο Μείσου-Σάμα σχεδίασε και τον κήπο του και επέβλεψε ο ίδιος την τοποθέτηση κάθε πέτρας, κάθε δέντρου και λουλουδιού. Στον κήπο ο συνδυασμός που σχηματίζουν το γρασίδι, οι τεράστιες πέτρες, τα πεύκα, οι πολύχρωμες αζαλέες, τα πέτρινα σκαλοπάτια, τα σκιερά δρομάκια, μια λιμνούλα γεμάτη γιγάντιους κυπρίνους και ένα ρυάκι που κατεβαίνει από το βουνό και στριφογυρίζει ανάμεσα στα βράχια δημιουργεί μια μοναδική αίσθηση, που δεν είναι ούτε δυτική ούτε παραδοσιακά ιαπωνική. Ένα από τα πιο αξιοσημείωτα χαρακτηριστικά αυτού του κήπου είναι

ότι είναι σχεδιασμένος με τέτοιο τρόπο, που τα γύρω βουνά φαίνονται να αποτελούν μέρος του κήπου.

Η κυρία Γκρίλι έγραψε: «Αυτός ο συνδυασμός φυσικής ομορφιάς και σχεδιασμένης τάξης κάνει αυτό το μουσείο μοναδικό, από όσα τουλάχιστον εγώ έχω δει. Και έχω δει μουσεία από τη Στοκχόλμη ως τη Νάπολη και από το Σαν Φρανσίσκο ως τη Βιέννη».

Ο Μείσου-Σάμα, όμως ήξερε πώς ακριβώς έπρεπε να είναι το μουσείο, είχε ακριβείς απόψεις και για το ρόλο του στην κοινωνία.

«Στόχος μας είναι να βοηθήσουμε στη δημιουργία ενός κόσμου όπου η αλήθεια, η αρετή και η ομορφιά να εκδηλώνονται στην τέλεια μορφή τους. Από αυτά τα τρία, για να εκδηλωθεί η ομορφιά έφτιαξα μια καλλιτεχνική δημιουργία, ένα παράδεισο σε μικρογραφία, που συνδυάζει τη φυσική με την τεχνητή ομορφιά σε τέλεια αρμονία.

Η Ιαπωνία είναι πλούσια σε πολλά αντικείμενα καλών τεχνών. Τα περισσότερα από αυτά βρίσκονταν στην κατοχή των προνομιούχων τάξεων, κρυμμένα βαθιά μέσα στα σπίτια τους και δεν παρουσιάζονταν ποτέ στο ευρύ κοινό. Έτσι λίγοι μόνο άνθρωποι μπορούσαν να τα δουν. Ήταν, κατά κάποιο τρόπο, ένα μονοπώλιο της τέχνης.

Πάντα ένιωθα λύπη για αυτό το θέμα και ήλπιζα να σπάσω με κάποιο τρόπο αυτή την κακή συνήθεια και να κάνω κάτι για να είναι προσιτή σε όλους η τέχνη. Να βοηθήσω δηλαδή, ώστε τα έργα τέχνης να εκτίθενται για να μπορεί να τα απολαμβάνει και να τα εκτιμά το κοινό. Πάντα πίστευα ότι αυτός ήταν ο τρόπος να αξιοποιηθεί στο έπακρο η ζωτική δύναμη της τέχνης και έβαλα σκοπό να το κάνω. Ευτυχώς, χάρη στις υπηρεσίες των αφοσιωμένων μελών μας το μουσείο τέχνης ολοκληρώθηκε σε σχετικά σύντομο διάστημα. Έτσι υλοποιήθηκε το όνειρο της ζωής μου.

Είναι αλήθεια ότι υπάρχουν αρκετά ιδιωτικά μουσεία τέχνης σε διάφορα μέρη της Ιαπωνίας. Ο σκοπός, όμως, για τον οποίο δημιουργήθηκαν είναι πολύ διαφορετικός από αυτόν που έχω εγώ στο νου μου. Αυτοί οι πλούσιοι άνθρωποι που συγκέντρωσαν μεγάλο αριθμό έργων τέχνης, άσχετα με την τιμή τους, το έκαναν για να ικανοποιήσουν τις δικές τους επιθυμίες, να διατηρήσουν τον πλούτο τους και να ικανοποιήσουν την επιθυμία τους για προσωπική αναγνώριση. Ύστερα έκαναν τις συλλογές τους αναγνωρισμένα μουσεία τέχνης, ώστε να εξασφαλιστεί η συντήρηση και η ασφάλεια των πολύτιμων αντικειμένων τους. Υπάρχουν κάποιοι κυβερνητικοί κανονισμοί σχετικά με τα αναγνωρισμένα μουσεία που ορίζουν έναν ελάχιστο αριθμό ημερών το χρόνο που πρέπει τα έργα τέχνης να εκτίθενται για το κοινό. Για να συμμορφωθούν με αυτούς τους νόμους και τους κανονισμούς, τα ιδιωτικά μουσεία τέχνης συνήθως ανοίγουν και γίνονται εκθέσεις, για τους τύπους μόνο, ένα μικρό διάστημα την άνοιξη και το φθινόπωρο. Από αυτά ελάχιστο όφελος έχει το κοινό.

Αντίθετα, το δικό μας μουσείο είναι πάντα ανοικτό εκτός από τους τρεις χειμωνιάτικους μήνες, Δεκέμβριο, Ιανουάριο και Φεβρουάριο, όταν κλείνει λόγω του κλίματος στο Χακόνε. Αυτό είναι ιδανικό για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών. Και ακόμη, αφού η είσοδος είναι σχετικά φθηνή πιστεύουμε ότι το μουσείο θα συνεισφέρει στο πολιτιστικό επίπεδο.

Τα μουσεία στην Ιαπωνία συνήθως περιέχουν κυρίως αντικείμενα ιστορικού ή αρχαιολογικού ενδιαφέροντος μάλλον, παρά οτιδήποτε άλλο και αυτά είναι κυρίως βουδιστικής φύσης. Και τα ιδιωτικά μουσεία τέχνης παρουσιάζουν κυρίως κινεζικά ή δυτικά έργα, έτσι πριν δεν υπήρχαν μουσεία ιαπωνικής τέχνης με την πραγματική σημασία της λέξης. Το δικό μας θα είναι μεγάλη συνεισφορά για τη διατήρηση

σημαντικών πολιτισμικών αντικειμένων που διαφορετικά ίσως να είχαν διασκορπιστεί ή χαθεί».

Ο χαρακτηρισμός του μουσείου από τον Μείσου-Σάμα σαν «*Το όνειρο της ζωής μου*» δεν είναι καθόλου υπερβολικός. Ήδη, σύμφωνα με τα λεγόμενα της γυναίκας του, από το 1933 είχε αναγγείλει την πρόθεσή του να χτίσει μελλοντικά ένα μουσείο τέχνης. Προς το τέλος της δεκαετίας του 1940, όταν πολλοί Ιάπωνες αναρωτήθηκαν αν είχαν καθόλου μέλλον, εκείνος επισκέφτονταν μουσεία για να μελετήσει τη δομή τους και τον εσωτερικό τους σχεδιασμό.

Και ακόμη μελετούσε γενικά την τέχνη ακολουθώντας ένα πρόγραμμα που επέβαλλε στον εαυτό του για να μάθει ποια έργα τέχνης ανήκαν σε ένα πρώτης τάξεως μουσείο, διάβαζε βιβλία και για την ιαπωνική και για τη δυτική τέχνη, παρατηρούσε αντικείμενα εξαιρετικής ποιότητας και μιλούσε με τους σημαντικότερους καλλιτέχνες και τεχνοκριτικούς της εποχής του. Αυτό σήμαινε τεράστια προσπάθεια από μέρους του, αν σκεφτεί κανείς ότι η καθημερινή του ζωή περιελάμβανε ένα φορτωμένο πρόγραμμα που κανονικά άρχιζε στις 7.30 το πρωί και τελείωνε στις 2 τα ξημερώματα. Με αυτό τον τρόπο όμως έμαθε, όχι μόνο πώς να γεμίσει ένα μουσείο με αριστουργήματα, αλλά και πώς να ξεχωρίζει τα πραγματικά αριστουργήματα από τα καλύτερα έργα ή τις έντεχνες πλαστογραφίες.

Στις 15 Ιουνίου του 1952 έγινε ο καθαγιασμός του πολυπόθητου Μουσείου Τέχνης στο Χακόνε. Την εβδομάδα που προηγήθηκε των τελετών καθαγιασμού και ενώ οι εργάτες έβαζαν τις τελευταίες πινελιές στο κτίσμα και τον κήπο, ο Μείσου-Σάμα περνούσε ώρες ολόκληρες επιβλέποντας ο ίδιος τις εργασίες.

Αν χρειαζόταν απόδειξη για το τι σήμαινε το μουσείο για τον Μείσου-Σάμα, θα το καταλαβαίναμε από τις τελευταίες μέρες πριν από τα εγκαίνια του μουσείου.

Δούλεψε όλη την ημέρα χωρίς να σταματήσει ούτε για φαγητό. Αφού συμπληρώθηκαν όλες οι προετοιμασίες, πήγε σπίτι αλλά ξαναγύρισε με την γυναίκα του γύρω στις 11μ.μ. και πέρασε δύο ώρες να κοιτάζει τα εκθέματα.

Ένας από τους υπεύθυνους του μουσείου, ο κύριος Ομόρι, τον είδε να φεύγει. *«Καθώς έφευγε από το κτίριο του μουσείου γύριζε και ξαναγύριζε να κοιτάζει πίσω του. Έφυγε με βήμα αργό».*

Ο Μείσου-Σάμα μας λέει:

***Η ομορφιά της τέχνης,
η ουσία της, που αναζωογονεί,
ανανεώνει το πνεύμα,
είναι πραγματικά πολύτιμο αγαθό
σε αυτόν τον υλικό κόσμο.***

Από εκείνη την ημέρα όποτε έρχονταν στο μουσείο διασημότητες ή εξέχοντες επισκέπτες από το εξωτερικό, και ήταν πολλοί αυτοί οι επισκέπτες αφού πολύ γρήγορα το μουσείο έγινε παγκόσμια γνωστό, ο Μείσου-Σάμα τους ξεναγούσε στις αίθουσες εκθέσεων και τους οδηγούσε ο ίδιος στα διάφορα εκθέματα. Στο τέλος της ξενάγησής τους πήγαινε σε ένα από τα ιαπωνικής τεχνοτροπίας δωμάτια του τρίτου ορόφου για συζήτηση, ύστερα στην οροφή-ταράτσα για να απολαύσουν τη θέα και τέλος στον κήπο και στην αίθουσα τσαγιού.

Μέχρι το τέλος της ζωής του, ο Μείσου-Σάμα έμεινε στενά δεμένος με το Μουσείο Τέχνης του Χακόνε. Εξακολουθούσε να συμμετέχει προσωπικά στις υποθέσεις

του, από την αγορά γνωστών έργων τέχνης μέχρι την παραμικρή λεπτομέρεια όπως την επιλογή ενός διαφορετικού παπύρου και βάζου για κάθε διακεκριμένο επισκέπτη.

Παρόλο που ο Μείσου-Σάμα συνήθως δεν ήταν άνθρωπος να υπερηφανεύεται για υλικά αγαθά, είναι φανερό ότι ήταν πολύ υπερήφανος για τον «παράδεισο σε μικρογραφία» που είχε δημιουργήσει στο Χακόνε.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Έχουμε πει πολλά σε αυτές τις σελίδες για τη γενική φιλοσοφία του Μείσου-Σάμα και το γεγονός ότι οι Διδασκαλίες του προσέλκυσαν πολλές χιλιάδες μαθητών στην Ιαπωνία και αλλού. Αλλά ποια είναι η φιλοσοφία του; Τι πεποιθήσεις μπόρεσε να εμπνεύσει όσο ζούσε αλλά και μετά το θάνατό του;

Κάποιες από τις Διδασκαλίες του έχουν ήδη συζητηθεί σε συντομία σε αυτές τις σελίδες, όπως οι απόψεις του για την τέχνη και την ομορφιά, για παράδειγμα, και η πεποίθησή του ότι η οικουμενικότητα είναι η λεωφόρος που οδηγεί στην παγκόσμια ειρήνη. Ο Μείσου-Σάμα όμως, είχε πολύ περισσότερα να μας πει. Τα ακόλουθα αποσπάσματα από τα γραπτά του μπορούν να βοηθήσουν τον αναγνώστη να καταλάβει κάπως καλύτερα τη γενική φιλοσοφία του.

Πριν από αυτό θα πρέπει να διευκρινίσουμε δύο πράγματα: Πρώτο, τα αποσπάσματα που παρουσιάζουμε δεν αντιπροσωπεύουν καθόλου το βάθος και το πλάτος της φιλοσοφίας του Μείσου-Σάμα. Θεωρήστε τα σαν πινακίδες που δείχνουν μια γενική κατεύθυνση. Τα γραπτά του, με τη μορφή δοκιμίων και ποιημάτων, είναι πολύ πιο μεγάλα και αποτελούν ένα συνεκτικό σύνολο.

Δεύτερο, σε όλα αυτά τα αποσπάσματα, ο αναγνώστης θα βρει εδώ και εκεί αναφορές στον Θεό και σε πνευματικά θέματα. Η φιλοσοφία του Μείσου-Σάμα βασίζεται σε μια βαθιά πίστη στον Θεό, έναν Θεό καλοκάγαθο που επιθυμεί την ειρήνη και την ευτυχία της ανθρωπότητας εδώ στη γη. Έτσι η φιλοσοφία του παίρνει αναπόφευκτα πνευματική χροιά. Αλλά η χροιά αυτή δεν είναι ποτέ δογματική ή φανατική. Τις Διδασκαλίες του Μείσου-Σάμα μπορεί να τις

δεχτεί οποιοσδήποτε πιστεύει στον Θεό. Αλλά μπορούν να τα δεχτούν και άνθρωποι που δεν πιστεύουν στον Θεό.

Εδώ λοιπόν δίνουμε κάποιες από τις απόψεις του Μείσου-Σάμα με δικά του λόγια.

Μια εκτενής άποψη

Μερικοί άνθρωποι παραμελούν σημαντικά θέματα επειδή είναι τόσο απορροφημένοι από ασήμαντα. Αυτό εμποδίζει την πρόοδό τους.

Οι στενόμυαλοι άνθρωποι δεν ανοίγουν εύκολα το πνεύμα τους. Είναι συχνά εριστικοί και δημιουργούν γύρω τους μια στενόχωρη ατμόσφαιρα αντί για μια ατμόσφαιρα ελευθερίας και άνεσης. Η ελευθερία του πνεύματος και η άνεση των συναισθημάτων είναι βασικά για την πνευματική ευημερία και την πρόοδο.

Τα μικρά ελαττώματα του ανθρώπου δεν έχουν μεγάλη σημασία. Πιο σημαντικές είναι οι καλές, αξιέπαινες πράξεις του. Ένα άτομο που οι καλές του πράξεις ξεπερνούν τις κακές, είναι μπροστά. Τα μικρά ατομικά προβλήματα εξαφανίζονται μπροστά στο μεγάλο θέμα που είναι να βοηθήσεις την ανύψωση της ανθρωπότητας σε αυτή την κρίσιμη εποχή.

Χαρά - Χρόνος - Τάξη

Η δουλειά που γίνεται με χαρά γίνεται καλά και εύκολα. Όταν αναλαμβάνουμε να κάνουμε κάτι κοπιαστικό χωρίς διάθεση, προχωρούμε ελάχιστα. Εγώ κάνω τη δουλειά μου

σαν παιχνίδι, σαν χόμπι, ποτέ με το ζόρι. Είναι μεγάλο πλεονέκτημα.

Πολλοί νομίζουν ότι δεν πειράζει να καταβάλλουν μεγάλη προσπάθεια σε αυτό που κάνουν. Το θεωρούν φυσικό και μάλιστα νιώθουν υπερήφανοι για αυτό. Και εγώ μερικές φορές το παρακάνω χωρίς να το καταλάβω, μέχρι που αρχίζουν τα πράγματα να πηγαίνουν στραβά. Τότε λεω στον εαυτό μου: «Έχω καταβάλει μεγάλη προσπάθεια», και σταματώ. Κάνω κάτι άλλο. Η πολύ μεγάλη προσπάθεια σπάνια φέρνει καλά αποτελέσματα. Όσο πιο μαλακά και άνετα μπορούμε να εργαστούμε τόσο πιο αποτελεσματικοί είμαστε.

Ένας άλλος σημαντικός παράγοντας που πρέπει να λάβουμε υπόψη είναι ο χρόνος. Δεν πρέπει να κάνουμε τίποτα πρόωρα. Αν δεν είναι η κατάλληλη στιγμή θα πρέπει να έχουμε τη σύνεση να το αντιληφθούμε, γιατί όσο και αν αξίζει ένα έργο, δεν θα γίνει καλά.

Ένας άλλος σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει το αποτέλεσμα των προσπαθειών μας είναι η σειρά (τάξη). Μπορεί να ξεκινήσουμε ένα σχέδιο νομίζοντας ότι έχουμε μελετήσει τα πάντα και ότι το έργο θα προχωρήσει ομαλά. Αντίθετα με τις προσδοκίες, μας βρίσκουμε εμπόδια.

Όταν επανεξετάζουμε το θέμα προσωπικά, βλέπουμε ότι δεν ακολουθήσαμε τη σωστή σειρά. Μόλις ακολουθήσουμε το νόμο της τάξης όλα πάνε ομαλά.

Όταν έχουμε αποκτήσει πνευματική ενόραση, αν τα πράγματα δεν πάνε καλά, αμέσως η αιτία θα εμφανιστεί στον καθρέφτη του νου μας. Αυτό είναι ένα σημαντικό σημείο που συχνά παραβλέπεται. Σε κάθε περίπτωση, η επιτυχία εξαρτάται τόσο από την πνευματική επίγνωση όσο και από τη συγκεκριμένη κατάσταση.

Η άσκηση της ταπεινοφροσύνης

Η άσκηση της ταπεινοφροσύνης τονίζεται στην Ιαπωνία από αρχαιοτάτων χρόνων και είναι πιο σημαντική από όσο συνήθως νομίζουν οι άνθρωποι σε κάθε φάση της ζωής. Είναι ιδιαίτερα σημαντική για όποιον πιστεύει στον Θεό.

Η αρετή της ταπεινοφροσύνης φαίνεται να λείπει από τους ηγέτες κάποιων πνευματικών ομάδων στη διάδοση των διδασκαλιών τους. Υπάρχουν δύο ιαπωνικές παροιμίες: «*Το γεράκι που πιάνει τα περισσότερα κρύβει τα νύχια του*» και «*Όσο πιο ώριμο είναι το ρύζι τόσο πιο χαμηλά γέρνει ο κορμός του*». Και οι δύο αναφέρονται στην αρετή της ταπεινοφροσύνης.

Η υπεροψία, η αλαζονεία, η επίδειξη γνώσεων και η ματαιοδοξία μπορούν να επιφέρουν αντίθετα αποτελέσματα. Η επιθυμία να είναι κανείς σημαντικός είναι μια ανθρώπινη αδυναμία που την έχουν συνήθως οι άνθρωποι όταν αρχίζουν να προκαλούν την προσοχή των άλλων. Όσοι κατείχαν κοινές θέσεις ή ζούσαν μια συνηθισμένη ζωή και όσοι ήταν σε χαμηλά κοινωνικά στρώματα και ξαφνικά γίνονται επιτυχημένοι και θεωρούνται σημαίνοντα πρόσωπα, συνήθως κολακεύονται. Στην αρχή απλά νιώθουν ευτυχία και ευγνωμοσύνη. Αλλά με τον καιρό αρχίζουν να ονειρεύονται και άλλα μεγαλεία.

Το ίδιο το γεγονός δεν πειράζει. Αλλά από αυτό το σημείο και πέρα μπορεί τα πράγματα να αρχίσουν να πηγαίνουν στραβά, γιατί η αλαζονεία τους σίγουρα θα τους δημιουργήσει άσχημα συναισθήματα. Δυστυχώς αυτά τα άτομα συνήθως δεν έχουν επίγνωση του τι συμβαίνει παρά μόνο όταν είναι πια πολύ αργά.

Ο Θεός δεν ευλογεί την αλαζονεία. Η αρετή της μετριοφροσύνης και της ταπεινοφροσύνης είναι ανεκτίμητη,

ειδικά στον σημερινό πολιτισμένο κόσμο. Σε κοινούς χώρους, όπως είναι οι σταθμοί τρένων, συχνά βλέπουμε άτομα να σπρώχνουν ή να τρέχουν να πιάσουν τις καλύτερες θέσεις. Αυτές είναι εκδηλώσεις εγωκεντρισμού και πρέπει να αποφεύγονται με κάθε τρόπο.

Το να βοηθήσουμε στη δημιουργία μιας κοινωνίας ειρηνικής και άνετης για όλο τον κόσμο είναι μια έκφραση αληθινού δημοκρατικού πνεύματος που ισχύει για όλες τις ηλικίες.

Ισορροπημένη συμπεριφορά

Ο Νίτσε, ο φημισμένος Γερμανός φιλόσοφος, είπε ότι ο άνθρωπος είναι γεννημένος με ένστικτα που μπορούν να εξομοιωθούν με τη μοίρα, αφού δεν αφήνουν να χαλιναγωγηθούν από τη θέληση του ανθρώπου.

Παρόλο που αυτό είναι σωστό από μια άποψη, είναι μια ιδέα κάπως επικίνδυνη. Αν δεν δοθεί μια καλύτερη εξήγηση, φαίνεται να σημαίνει ότι οι ανήθικες πράξεις δικαιολογούνται. Μπορεί βέβαια να έχει διανοητικό ενδιαφέρον σαν φιλοσοφική θεωρία, αλλά είναι τελείως απαράδεκτη από πνευματική άποψη.

Κάποιες θρησκείες ανά τους αιώνες δίδαξαν έννοιες εκ διαμέτρου αντίθετες με τις θεωρίες του Νίτσε. Ενθάρρυναν τον αυστηρό ασκητισμό ενώ το ένστικτο θεωρήθηκε αμάρτημα. Η άσκηση της αυταπάρνησης θεωρήθηκε όχι μόνο ιερή, αλλά και ο καλύτερος τρόπος για την ανάπτυξη πνευματικής αυτοπειθαρχίας.

Τόσο η έννοια του Νίτσε για το ένστικτο όσο και ο ασκητισμός είναι ακραίες απόψεις. Το δόγμα της μέσης οδού το δίδαξαν μεγάλοι δάσκαλοι, όπως ο Κομφούκιος και ο Αριστοτέλης. Δυστυχώς ο άνθρωπος τείνει να το αγνοεί, ίσως

γιατί οι πράξεις είναι πιο δύσκολες από τα λόγια. Είναι πιο εύκολο να ακολουθήσεις το ένστικτο ή να απαρνηθείς τον εαυτό σου, παρά να το μελετήσεις και να βρεις την ισορροπία.

Οι τέσσερις εποχές είναι ένα καλό παράδειγμα της μέσης οδού. Σε κανένα δεν αρέσει το πολύ δυνατό κρύο ή η υπερβολική ζέστη και όλοι βρίσκουν τον καιρό της άνοιξης και του φθινοπώρου ευχάριστο.

Τα άκρα υπάρχουν, αλλά στην υλική ζωή πρέπει να αποφεύγονται. Αφού ο άνθρωπος τείνει να γέρνει προς τη μια ή την άλλη πλευρά, συνήθως δεν μπορεί να κρατήσει την ισορροπία του. Μπορούμε να πούμε ότι εδώ βρίσκεται η αιτία της αποτυχίας. Υπάρχουν βέβαια φορές που πρέπει να πάρει μια απόφαση και άλλοτε πάλι δεν πρέπει να πάρει αποφάσεις. Η δύναμη να μπορείς να κρίνεις σωστά αν πρέπει ή όχι να πάρεις αποφάσεις, εξαρτάται από το επίπεδο πνευματικής επίγνωσης.

Το πρόβλημα δημιουργείται όταν το άτομο ταυτίζεται με το ένα άκρο ή το άλλο. Η σύγκρουση ανάμεσα στα δύο άκρα είναι αναπόφευκτη λόγω του περιορισμού που επιβάλλουν στη σκέψη τους τα άτομα. Από τις μικρές διαφορές δημιουργούνται μεγαλύτερες μέχρι που φτάνουμε σε σοβαρές κρίσεις. Απόδειξη αυτού είναι το τωρινό παγκόσμιο χάος.

Απερισκεψία και μετριοφροσύνη

Υπάρχει ένα μέτρο για τη μέτρηση της εξέλιξης που έχει κάνει ένα άτομο. Δεν είναι δύσκολο να το διαπιστώσουμε. Βλέπουμε ότι αποφεύγουμε τις διαφωνίες, γινόμαστε πιο ταπεινοί και πιο στοχαστικοί. Όταν η διάθεση κάποιου γίνει έτσι και αντανakλάται στη στάση του προς τους άλλους, αυτό

είναι σημάδι πως έχει ξυπνήσει η πνευματική συνειδητότητα του ατόμου. Όσοι έχουν ανέβει σε αυτό το επίπεδο θα κερδίσουν την αγάπη και το σεβασμό των άλλων.

Οι αρετές, της συμπόνιας για τους άλλους, της ταπεινοφροσύνης λείπουν πολύ από την κοινωνία μας. Όπου και να κοιτάξουμε βλέπουμε δυσαρέσκεια είτε είναι μίσος ή κριτική ή λάθη που βρίσκουμε στους άλλους. Εκείνο που λείπει πιο πολύ σήμερα από τους ανθρώπους είναι να νοιάζονται για τους άλλους. Το μόνο που φαίνεται να τους ενδιαφέρει είναι το δικό τους όφελος. Τους αρέσει να εκθέτουν τις αδυναμίες των άλλων, λογομαχούν και δεν φαίνονται να νοιάζονται αν οι άλλοι τους συμπαθούν.

Ο φιλελευθερισμός έχει πάει πολύ μακριά, έχει φθάσει στο σημείο της απόλυτης ικανοποίησης του εαυτού τους. Και το χειρότερο, πολλοί αρέσκονται να εκθέτουν τα λάθη και τις αποτυχίες των άλλων, να τους απορρίπτουν και δεν δείχνουν καμία συμπόνια.

Καθώς άτομα σαν και αυτά αυξάνονται, η κοινωνία γίνεται γενικά ψυχρή και απαισιόδοξη. Ίσως αυτό να είναι μια από τις αιτίες που τόσοι άνθρωποι αυτοκτονούν τα τελευταία χρόνια.

Πραγματικά πολιτισμένη κοινωνία είναι αυτή στην οποία οι άνθρωποι ζουν έχοντας σαν αρχές έναν κώδικα κυρίων και φιλανθρωπικά ιδανικά. Όταν θα αυξηθούν αυτά τα άτομα και όλη η κοινωνία θα ακολουθήσει αυτές τις αρχές, τότε ένας αληθινά ευχάριστος κόσμος θα γίνει πραγματικότητα. Έναν τέτοιο κόσμο μπορούμε να τον αποκαλέσουμε πραγματικά ιδανικό και είναι στο χέρι μας να το πετύχουμε.

Ικανοποίηση και δυσαρέσκεια

Δεν χρειάζεται να πω πως πιστεύω ότι όλοι θέλουν να ζήσουν ευτυχισμένα, αλλά η πείρα μας λέει πως τα πράγματα δεν ακολουθούν το δρόμο που θέλουμε. Αυτό είναι μέρος της ζωής και κατά κάποιο τρόπο, κάνει τη ζωή πιο ενδιαφέρουσα. Αν εξετάσουμε πιο προσεκτικά το θέμα, θα δούμε ότι η έλλειψη ικανοποίησης στην καρδιά του ανθρώπου είναι εκείνη που δίνει το κίνητρο για την ανάπτυξη του πολιτισμού. Έτσι, τίποτα στον κόσμο δεν μπορεί να ερμηνευθεί επιτόλαια. Με άλλα λόγια, όσο πιο ανικανοποίητος νιώθει ο άνθρωπος τόση περισσότερη πρόοδος, περισσότερες βελτιώσεις και περισσότερη πολιτισμική εξέλιξη πετυχαίνει.

Αν όμως το αίσθημα του ανικανοποίητου είναι υπερβολικά μεγάλο γεννά προβλήματα. Μπορεί να γίνει αιτία σύγκρουσης που μπορεί ακόμη και να καταστρέψει το άτομο. Συχνά εξελίσσεται σε πολύ επικίνδυνες καταστάσεις, όπως οικογενειακές διαφωνίες, ρήξεις μεταξύ φίλων, λογομαχίες στις επιχειρήσεις, γενική απεισκευσία, μέχρι εγκληματικές πράξεις. Σε κοινωνική βάση μπορεί να προκαλέσει το σχηματισμό ριζοσπαστικών ιδεών, κάποιες από τις οποίες ίσως εξελιχθούν σε καταστροφικές ενέργειες και βία, όπως εξεγέρσεις, που κάποτε καταλήγουν ακόμη και σε εμφύλιο πόλεμο. Έτσι, δεν μπορούμε να δούμε επιτόλαια το αίσθημα του ανικανοποίητου.

Από την άλλη, οι άνθρωποι που είναι πάντα ικανοποιημένοι και θεωρούνται «μαλακοί» ή καλόβολοι από τους άλλους, δεν φαίνονται να είναι ποτέ ανικανοποίητοι στη ζωή τους. Αυτά τα άτομα είναι μάλλον άχρηστα στην κοινωνία, γιατί δεν προσπαθούν να επιτύχουν τίποτα.

Αυτό δείχνει πως ούτε η ικανοποίηση ούτε η έλλειψή της είναι επιθυμητές. Το συμπέρασμα που βγάζουμε είναι ότι δεν πρέπει να γέρνουμε πάρα πολύ προς καμία κατεύθυνση.

Πρέπει να ακολουθούμε τη μέση οδό και να χρησιμοποιούμε και τις δυο πλευρές σε ισορροπημένη αναλογία.

Παρόλο που αυτή η ιδέα είναι απλή, μπορεί να μην είναι τόσο εύκολο να πραγματοποιηθεί όσο να λέγεται. Ίσως έτσι να είναι τα περισσότερα πράγματα στη ζωή στη γη. Για να επιτύχουμε μια ισορροπημένη συμπεριφορά, πρέπει να μάθουμε να είμαστε ευέλικτοι, να προσαρμοζόμαστε σε κάθε κατάσταση με τα αναλλοίωτα χαρακτηριστικά της αγάπης και της ακεραιότητας στην καρδιά μας. Όταν καταφέρουμε να διατηρήσουμε μόνιμα αυτά τα πράγματα θα κερδίσουμε επιτυχία, αναγνώριση και διαρκή ευτυχία.

Αδιέξοδο

Πολλοί άνθρωποι λένε συχνά ότι έχουν φτάσει σε αδιέξοδο στις εργασίες τους, πράγμα που τους αναστατώνει. Είναι γιατί δεν καταλαβαίνουν την πραγματική σημασία των καταστάσεων. Συχνά έχουν μεγαλύτερη πρόοδο και μεγαλύτερο άνοιγμα εξαιτίας των υποτιθέμενων εμποδίων που βρίσκουν μπροστά τους. Αυτά μπορούμε να τα συγκρίνουμε με την ανάγκη του ανθρώπου να ξεκουράζεται πότε-πότε, όταν τρέχει. Με άλλα λόγια, δεν είναι πράγματι αδιέξοδα, αλλά καμπές.

Μπορούμε επίσης να τα παρομοιάσουμε με τους κόμπους του καλαμιού. Το καλάμι είναι γερό, επειδή έχει αυτούς τους κόμπους που δημιουργούνται καθώς το καλάμι μεγαλώνει. Αν μεγαλώνει χωρίς κόμπους δεν θα ήταν

καθόλου γερό. Έτσι, όσο λιγότερους κόμπους έχει τόσο πιο αδύναμο είναι και όσο περισσότερους κόμπους τόσο πιο γερό το καλάμι.

Η φύση είναι μεγάλος δάσκαλος σε αυτό και σε όλα τα άλλα. Όταν την παρατηρήσουμε προσεκτικά και μελετήσουμε τους τρόπους της, θα μπορέσουμε να αντιληφθούμε την πραγματική σημασία όλων σχεδόν των ανθρωπίνων υποθέσεων.

Όσα είπαμε αναφέρονται στα αδιέξοδα που παρουσιάζονται στη φυσική πορεία των γεγονότων. Δυστυχώς όμως, υπάρχουν αρκετοί άνθρωποι που προκαλούν μόνοι τους αδιέξοδα με δικά τους λάθη. Αυτό είναι αποτέλεσμα της έλλειψης σύνεσης των ατόμων, ανικανότητας να προβλέψουν, να δουν ποια θα είναι τα αποτελέσματα των πράξεών τους. Αυτοί οι άνθρωποι δεν καταφέρνουν να εξετάσουν όλους τους παράγοντες που συνεπάγονται. Είναι οι άνθρωποι που οδηγούνται σε πραγματικό αδιέξοδο και δεν ξέρουν τι να κάνουν.

Όποτε αντιμετωπίζετε ένα φαινομενικά αδιέξοδο στις υποθέσεις σας, ξαναθυμηθείτε αυτή την ιδέα και σκεφτείτε προσεκτικά τι κάνατε. Αν μετά από βαθιά σκέψη δείτε ότι έχετε κάνει λάθη, θα μπορέσετε να γυρίσετε στη σωστή κατεύθυνση.

Η πρόοδος του πολιτισμού

Υπάρχει μια βασική προϋπόθεση για τη δημιουργία ενός ιδανικού κόσμου. Είναι η εξάλειψη του κακού που είναι βαθιά ριζωμένο στο νου των περισσότερων ανθρώπων. Η λογική του, απορρίπτει το κακό και το αποφεύγει όσο γίνεται, προτάσσοντας ηθικές αρχές και κανόνες ηθικής. Και ακόμη,

τόσο η θρησκεία όσο και η παιδεία φροντίζουν να ενθαρρύνεται το καλό και να απορρίπτεται το κακό.

Η κοινή λογική λέει στον άνθρωπο ότι το κακό είναι εχθρός σε όλες τις όψεις της ζωής. Οι γονείς συμβουλεύουν τα παιδιά τους, οι εργοδότες νουθετούν τους υπαλλήλους τους και ο νόμος απειλεί με τιμωρίες. Και όμως, όσο και αν φαίνεται παράξενο, παρόλες αυτές τις προσπάθειες, υπάρχουν παντού άνθρωποι που υποφέρουν από διάφορες μορφές κακού.

Από τα αρχαία χρόνια, έχουμε αναρίθμητα παραδείγματα καλών ανθρώπων που καταδιώκονται από κακούς, αλλά ούτε μια περίπτωση κακού ανθρώπου που να παρενοχλείται από καλό. Πάντα οι καλοί κατατρέχονται από τους κακούς. Η δημοκρατία είναι φυσικό αποτέλεσμα των κοινωνικών αγώνων εναντίον αυτών των διωγμών.

Όπως μας δείχνει η ιστορία, οι δυνατοί εγωιστικά αποστερούν τους άλλους από την ελευθερία τους και έχουν ξεδιάντροπα πράξει φόνους, λεηλασίες και βασανιστήρια. Οι αδύναμοι αναγκάζονται να καταφεύγουν σε κάθε είδους αμυντικό μέσο. Έχτισαν φράχτες και τείχη, έφτιαξαν όπλα και ανέπτυξαν μέσα για τη διευκόλυνση των μεταφορών. Δημιούργησαν, ατομικά και συλλογικά, όλα τα αμυντικά μέσα που μπόρεσαν, βοηθώντας έτσι την εξέλιξη του πολιτισμού.

Καθώς η ανθρώπινη διάνοια και γνώση επεκτείνονταν με τους αιώνες, δημιουργήθηκαν τα συλλογικά συμβόλαια. Για να τεθεί κάτω από έλεγχο το κακό, θεσπίστηκαν κανόνες και σωφρονιστικοί κανονισμοί. Από αυτούς αναπτύχθηκαν οι σημερινοί υλικοί νόμοι.

Αλλά το να σβήσεις το κακό στον άνθρωπο δεν είναι εύκολη δουλειά. Όλα τα παραπάνω μέτρα αποδείχθηκαν ακατάλληλα. Με την ανάπτυξη της ανθρώπινης διάνοιας, οι

μέθοδοι που χρησιμοποιούσαν για να εκτελέσουν τις κακές τους πράξεις έγιναν πιο έξυπνες και πιο ύπουλες. Έτσι η σύγκρουση ανάμεσα στο καλό και το κακό συνεχίζεται μέχρι τώρα. Η πάλη αυτή βοήθησε την προώθηση της ανθρώπινης γνώσης και συνεισέφερε στην ανάπτυξη του πολιτισμού. Όμως, οι τεράστιες θυσίες που συνεπάγονταν ήταν άπειρες. Με σκοπό την ανακούφιση της ανθρωπότητας από τα βάσανα, εμφανίστηκαν κατά καιρούς οι μεγάλοι θρησκευτικοί ηγέτες. Για να δώσουν στον κόσμο ελπίδα για το μέλλον, προφήτευαν την τελική αποκατάσταση ενός παραδείσου στη γη. Τόνισαν το νόμο της αιτίας και του αποτελέσματος και έκαναν τις μεγαλύτερες προσπάθειες να πείσουν όσους κάνουν το κακό, να μετανοήσουν. Στη διάρκεια των διδασκαλιών τους, οι περισσότεροι θρησκευτικοί ηγέτες υπέφεραν φοβερές κακουχίες και υπέστησαν τυρανικές διώξεις. Δεν είναι δυνατό να διαβάσουμε τις αφηγήσεις των έργων τους χωρίς να συγκινηθούμε βαθιά.

Οι πραγματικά μεγάλοι θρησκευτικοί ηγέτες πέτυχαν σημαντικά αποτελέσματα. Αλλά δεν κατάφεραν να ελέγξουν ή να αλλάξουν δραστικά τη γενική κατάσταση του κόσμου.

Στο διάστημα αυτών των ιδίων περιόδων, κάποια άτομα, που είχαν εγωιστικές μάλλον παρά θρησκευτικές πεποιθήσεις, έκαναν επιστημονικές, υλικές προσπάθειες να εμποδίσουν ή να διορθώσουν τις καταστροφές που πηγάζουν από το κακό. Το αποτέλεσμα ήταν να κάνει μεγάλη πρόοδο η επιστήμη και να πετύχει περισσότερα θετικά αποτελέσματα από όσα ελπίζουμε. Εμφανίστηκαν, όμως, απρόσμενα εμπόδια γιατί το κακό έκανε χρήση της προηγμένης επιστήμης.

Ο πόλεμος είναι παράδειγμα αυτού. Η εξέλιξη των όπλων αυξήθηκε σε κλίμακα μέχρι που τελικά γέννησε την ατομική βόμβα. Η βόμβα αποδείχτηκε η κρυσταλλοποίηση

ανείπωτης φρίκης, της οποίας τα θανατηφόρα αποτελέσματα κανείς δεν μπόρεσε να προβλέψει.

Όταν το κοινό πρωτάκουσε για τη βόμβα, φυσικά ένιωσε φρίκη. Την αντίδραση όμως αυτή σύντομα την ακολούθησε ανακούφιση, αφού ένα τόσο τρομερό όπλο σίγουρα θα σταματούσε τον πόλεμο για πάντα.

Όμως η ανακούφιση δεν κράτησε πολύ, γιατί το κακό επωφελήθηκε από αυτή τη δύναμη και τη χρησιμοποίησε για τους δικούς του σκοπούς. Οι φόβοι και οι ανησυχίες της ανθρωπότητας μεγάλωσαν αφού η πιθανότητα ενός ολικού ατομικού πολέμου αυξάνεται καθημερινά. Το παράξενο είναι ότι ενώ το κακό είναι εκείνο που άρχισε τον πόλεμο, η συνειδητοποίηση αυτού του ίδιου του κακού που αρχίζει να ξυπνάει μέσα στον άνθρωπο είναι εκείνη που θα το σταματήσει. Όπως τα νήματα πλέκονται για να σχηματίσουν σχοινί, έτσι διαπλέκονται στενά σε ολόκληρη την ιστορία του πολιτισμού ο πόλεμος και η ειρήνη. Την ίδια αλήθεια τη βρίσκουμε και στην κατάσταση της κοινωνίας και στη μοίρα του ίδιου του ανθρώπου. Είναι φανερό ότι η σύγκρουση ανάμεσα στο καλό και το κακό είναι ένα από τα βασικότερα βήματα στην πρόοδο.

Το να είσαι ευχάριστος

Δεν υπάρχει σχεδόν καμία λέξη που να ακούγεται πιο ωραία από τη λέξη «ευχάριστος». Αν το καλοσκεφτούμε, θα δούμε ότι αν θέλουμε να τα πηγαίνουμε καλά στον κόσμο είναι πολύ σημαντικό να είμαστε ευχάριστοι στους άλλους. Το να είμαστε ευχάριστοι έχει μεγάλη επίδραση στην κοινωνία που ζούμε, για να μη μιλήσουμε για τη δική μας ατομική τύχη.

Αν κάποιος έρθει σε επαφή με κάποιον άλλον που έχει ευχάριστη προσωπικότητα, αρχίζει και ο ίδιος να νιώθει ευχάριστος και αυτό μπορεί να συμβαίνει σε μια συνεχή σειρά μέχρι που να δημιουργηθεί μια πολύ ευχάριστη ατμόσφαιρα. Σαν αποτέλεσμα μπορεί όλα τα αξιοθρήνητα προβλήματα και ιδιαίτερα οι συγκρούσεις και το έγκλημα, να αρχίσουν να λιγοστεύουν. Φυσικά, αυτό σημαίνει ότι έτσι μπορεί να πραγματοποιηθεί ένας επίγειος παράδεισος. Για να επιτευχθεί αυτό δεν χρειάζεται να ξοδέψουμε ούτε δεκάρα. Δεν χρειάζεται να ταλαιπωρηθούμε. Μπορούμε να το εφαρμόσουμε τώρα κιόλας.

Αυτό μπορεί να φαίνεται πολύ απλό, το γεγονός όμως είναι ότι δεν λειτουργεί τόσο εύκολα όσο νομίζουμε. Η απλή εξωτερική εμφάνιση, μια προσποίηση, δε θα λειτουργήσει. Πρέπει να είναι κάτι που πηγάζει από ειλικρινή εσωτερική αγάπη. Έτσι εξαρτάται από την πνευματική και διανοητική κατάσταση του ατόμου. Με άλλα λόγια, η πνευματική αγάπη για τους άλλους είναι βασικής σημασίας.

Ο σωστός χρόνος

Όταν μελετάμε την ανθρωπότητα, βρίσκουμε πολλές αποτυχίες σε κάθε πλευρά της κοινωνίας. Αν η αποτυχία ενός ανθρώπου θα ζημίωνε μόνο αυτόν, εκείνος θα δεχόταν της συνέπειες και το θέμα θα τελείωνε εκεί. Όμως δεν τελειώνει εκεί. Η αποτυχία ενός ανθρώπου μπορεί να κάνει την οικογένειά του άπορη, ακόμα και άστεγη και μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα σε συγγενείς και γνωστούς. Είναι ένα είδος κοινωνικού κακού. Παρόλο που πιθανότατα ο άνθρωπος άρχισε με καλές προθέσεις, δεν μπορούμε να παραβλέψουμε με ελαφρότητα την αποτυχία του εξαιτίας των

προβλημάτων που δημιουργεί και τις συνέπειες που απλώνονται σε μεγάλη ακτίνα.

Επειδή έτσι έχουν τα πράγματα, είναι ανάγκη να εξετάσουμε τα αίτια της αποτυχίας. Ο λόγος που βρίσκεται πίσω από αυτά είναι κάτι που συχνά οι άνθρωποι δεν λαμβάνουν υπόψη τους. Πριν αρχίσει κάποιος μια εργασία κάνει σχέδια και προετοιμάζεται με κάθε τρόπο που μπορεί να σκεφθεί. Όταν βουλιάξει, διαπιστώνει ότι τα πράγματα δεν πήγαν όπως τα είχε σχεδιάσει, παρουσιάστηκαν απρόβλεπτα εμπόδια και απρόσμενες δυσκολίες και δεν ξέρει τι να κάνει. Όποιος αποτυγχάνει βαδίζει σε αυτό το ίδιο μονοπάτι. Ο λόγος είναι ότι το άτομο δεν έλαβε υπόψη του το χρόνο. Σε όλες τις ανθρώπινες υποθέσεις δεν υπάρχει τίποτα πιο απόλυτο από το χρόνο.

Υπάρχει μια παλίρροια σε όλα, ακόμη και σε θέματα όπως η καλλιέργεια λουλουδιών, φρούτων και όλων των αγροτικών προϊόντων. Παρόλο που οι άλλες συνθήκες είναι ευνοϊκές, είναι αδύνατο να έχουμε καλά αποτελέσματα αν ο χρόνος δεν είναι ο σωστός. Αν ένας βολβός φυτευτεί το φθινόπωρο, τα λουλούδια βγαίνουν την άνοιξη. Αν σπείρουμε ένα σπόρο την άνοιξη, τα λουλούδια ανθούν το καλοκαίρι μέχρι και το φθινόπωρο. Υπάρχει και χρόνος που ωριμάζουν τα φρούτα. Αν τα κόψουμε πολύ νωρίς δεν μπορούμε να τα φάμε γιατί μόνο όταν ωριμάσουν είναι καλά. Υπάρχει και ο σωστός χρόνος για τη σπορά των αγροτικών προϊόντων, ανάλογα με το κλίμα και τον καιρό.

Η Φύση δείχνει στον άνθρωπο τη σημασία του χρόνου, γιατί κάθε φάση που αλλάζει είναι η αλήθεια στην πράξη. Αν ο άνθρωπος έχει τη Φύση σαν πρότυπό του στην προσέγγιση οποιασδήποτε εργασίας, θα έχει στη διάθεση του τις καλύτερες συνθήκες για απόλυτη επιτυχία.

Η Φυσική Γεωργία και άλλες δραστηριότητες της Εκκλησίας μας βασίζονται στην παρατήρηση της Φύσης. Όταν την ακολουθούμε με ακρίβεια, δεν υπάρχουν αποτυχίες και έχουμε πάντα τα επιθυμητά καλά αποτελέσματα. Όποτε, λοιπόν, προγραμματίζω, ποτέ δεν βιάζομαι να αρχίσω. Μελετώ όλες τις πλευρές αντικειμενικά και εξετάζω προσεκτικά και πολλές φορές ολόκληρο το σχέδιο. Αφού βεβαιωθώ ότι το σχέδιο είναι σωστό από κάθε άποψη, χρήσιμο για την ανθρωπότητα και με διαρκή οφέλη, ετοιμάζομαι και περιμένω τον κατάλληλο χρόνο.

Οι περισσότεροι άνθρωποι είναι ανυπόμονοι και δεν μπορούν να περιμένουν την κατάλληλη στιγμή. Αρχίζουν πρόωρα και έτσι σύντομα παρουσιάζονται διαφορές ανάμεσα στο σχέδιο και την πράξη, και το έργο δεν προχωράει όπως περίμεναν. Τότε γίνονται ακόμη πιο ανυπόμονοι, οι διαφορές μεγαλώνουν και τελικά αποτυχαίνουν.

Οι εκφράσεις «*Μη χάνετε μια ευκαιρία*» και «*Αρπάξτε την ευκαιρία*» πραγματικά λένε την αλήθεια πάνω σε αυτό. Πώς μπορούμε να αναγνωρίσουμε το σωστό χρόνο; Όταν έχουν γίνει όλες οι απαραίτητες προετοιμασίες παρουσιάζονται συνθήκες που κάνουν το σχέδιο να μπει σε πράξη αναπόφευκτα. Όταν το έργο ξεκινήσει κάτω από αυτές τις συνθήκες, όλα λειτουργούν ομαλά και φυσικά. Δεν χρειάζεται καμία δύναμη. Με άλλα λόγια, το μόνο που χρειάζεται για την επιτυχία είναι να είσαι προσεκτικός στην προετοιμασία και άμεσος στην πράξη.

Ένας κόσμος ομορφιάς

Μια ζωή αλήθειας και αρετής χωρίς ομορφιά είναι ατελής. Οι τροφές μας, τα σπίτια μας, τα οικιακά μας είδη στο

σύνολο τους θα πρέπει να είναι όσο γίνεται πιο όμορφα και πιο άνετα. Η ομορφιά είναι απαραίτητη για την ψυχή. Επειδή φέρνει χαρά και μια αίσθηση ολότητας σε όσους την γεύονται, μπορούμε να την αποκαλέσουμε αρετή. Όσο πιο υψηλός είναι ο πολιτισμός, τόσο πιο συνειδητός στην αξία και την ανάγκη της ομορφιάς πρέπει να είναι.

Μπορούμε να πούμε ότι η πολιτιστική πρόοδος είναι, κατά κάποιον τρόπο, συνώνυμη με την εκτίμηση της ομορφιάς. Σε κάθε σπιτικό πρέπει να επικρατεί ομορφιά, τάξη και καθαριότητα. Όχι μόνο οι οικογένειες που ζουν εκεί, αλλά και οι επισκέπτες τους θα νιώθουν τονωμένοι και αυτόματα θα νιώθουν σεβασμό για τους οικοδεσπότες τους. Το εξωτερικό του σπιτιού, αν διατηρείται σε καλή κατάσταση, είναι καθαρό και όμορφο, όχι απαραίτητα ακριβό, θα δίνει χαρά στους περαστικούς.

Είναι βασικό να καλλιεργήσουμε όλοι μια μεγαλύτερη αίσθηση αισθητικής αξίας. Έτσι δεν θα ωφελούνται μόνο τα άτομα αλλά και τα έθνη σαν σύνολο. Το να γίνει η ομορφιά και οι εκφράσεις της στις διάφορες φάσεις της ζωής ο κύριος σκοπός του ατόμου, είναι συνεισφορά ανυπολόγιστης αξίας για τη βελτίωση της ανθρωπότητας, που σίγουρα θα χρησιμεύσει για την προώθηση της πραγματοποίησης ενός ιδανικού κόσμου. Το ωραίο περιβάλλον δημιουργεί όμορφες σκέψεις που βοηθούν να ανέβει σε υψηλότερο επίπεδο ο νους του ανθρώπου. Αυτό με τη σειρά του, μειώνει το έγκλημα και τα άλλα κακά της κοινωνίας.

Εγώ αγαπώ τις όμορφες όψεις της ζωής από τα νιάτα μου. Ακόμη και τότε που ζούσα σε δύσκολες καταστάσεις, έφτιαχνα μικρά παρτέρια με λουλούδια, σχεδιάζα ή ζωγράφιζα, επισκεπτόμουν μουσεία και εκθέσεις τέχνης όσο πιο συχνά μπορούσα και απολάμβανα την ομορφιά της Φύσης, ιδιαίτερα την άνοιξη και το φθινόπωρο.

Αν θέλουμε οι σκέψεις μας να στοχεύουν σε υψηλά ιδανικά, καλά θα κάνουμε να διατηρούμε την επίγνωση της ομορφιάς.

ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ

Όπως πολλά άτομα συνηθισμένα να ζουν σε γρήγορο ρυθμό, ο Μείσου-Σάμα δεν ένιωσε ούτε την ανάγκη ούτε την επιθυμία να ακολουθήσει ένα πιο αργό ρυθμό τα τελευταία χρόνια της ζωής του. Συνέχισε να εποπτεύει τις υποθέσεις της Εκκλησίας, παίρνοντας καθημερινές αναφορές για τις δραστηριότητές της και εξακολούθησε να έχει στενή σχέση με το Μουσείο. Σε μια ηλικία που οι περισσότεροι άνθρωποι αποσύρονται και ζουν ήσυχα, εκείνος δούλευε είκοσι ώρες την ημέρα.

Κατά την κόρη του, την Ιτσούκι, ο Μείσου-Σάμα ήταν ένας άνθρωπος που «δεν σπατάλησε ούτε στιγμή».

Προγραμματίζε με λεπτομέρειες τις δραστηριότητες του σύμφωνα με το χρόνο και τις αξιοποιούσε με τον καλύτερο τρόπο. Ποτέ δεν επέτρεπε στον εαυτό του άσκοπες συζητήσεις με αυτούς που συναντούσε, αλλά πάντα τους άκουγε πρόθυμα και σοβαρά.

Πίστευε ότι ήταν απόλυτη ανάγκη να παρακολουθεί τα παγκόσμια θέματα. Συζητώντας με άλλους ανθρώπους και χρησιμοποιώντας τα σύγχρονα μέσα επικοινωνίας, όπως τηλεόραση και ραδιόφωνο ενημερώνονταν καθημερινά. Το πρόγραμμά του ήταν οργανωμένο ειδικά για να προσαρμόζεται στα προγράμματα των ραδιοφωνικών εκπομπών. Προγραμματίζε το χρόνο του ώστε να ακούσει τις ειδήσεις ενώ έκανε το λουτρό του, ενώ ξυριζόταν, έτρωγε, κλπ, σε στιγμές που δεν θα τον διέκοπταν.

Όποτε πήγαινε περίπατο τον ακολουθούσε ένας συνοδός που κουβαλούσε ένα φορητό ραδιόφωνο. Καθώς επέβλεπε το χτίσιμο της αίθουσας τσαγιού στη γωνία του κήπου του Χεκιούν-σο, την κατοικία του στο Ατάμι, άκουγε και

ραδιόφωνο. Οι μαραγκοί ήξεραν από τον ήχο του ραδιοφώνου, ότι ο Μείσου-Σάμα ερχόταν και άρχιζαν τότε να δουλεύουν πιο εντατικά και πιο ζωηρά. Το ραδιόφωνο του ήταν το καμπανάκι της γάτας του μύθου του Αισώπου.

Το βράδυ έβαζε να του διαβάζουν τις εφημερίδες, ενώ μελετούσε βιβλία τέχνης ή έγραφε γράμματα ή καλλιγραφούσε. Ήταν το τέλειο παράδειγμα του ανθρώπου που έκανε πολλά πράγματα συγχρόνως.

Τον Απρίλιο του 1954, ο Μείσου-Σάμα άρχισε να εξαγνίζεται σωματικά και έμεινε στο κρεβάτι. Παρά τον εξαγνισμό του, παρέμεινε δραστήριος. Λάμβανε αναφορές και καθοδηγούσε τις δραστηριότητες της Εκκλησίας από το κρεβάτι. Και ακόμη έκανε ό, τι μπορούσε για να εμφανίζεται σε διάφορες τελετές και εορτασμούς.

Στις αρχές του 1954, αγόρασε την τσαγιέρα με τις γλιτσίνιες, ένα κεραμικό έργο του διάσημου καλλιτέχνη Νινσεί Νονομούρα, εθνικό θησαυρό της Ιαπωνίας. Ο Μείσου-Σάμα αναγκάστηκε να πουλήσει την παλιά έδρα της Εκκλησίας στο Τόκιο για να βοηθήσει την αγορά, γιατί πίστευε πως το έργο ήταν κάτι που άξιζε να προστεθεί στη συλλογή του μουσείου του.

Ήταν η τελευταία μεγάλη συναλλαγή του Μείσου-Σάμα για λογαριασμό του Μουσείου. Λίγο μετά την αγορά της τσαγιέρας με τις γλιτσίνιες, η κατάστασή του χειροτέρεψε και έφυγε για τον Πνευματικό Κόσμο ειρηνικά στις 3:30μ.μ. στις 10 Φεβρουαρίου του 1955. Η επικήδειος λειτουργία έγινε στις 17 Φεβρουαρίου, στις 9π.μ. στη χειμερινή έδρα της Εκκλησίας στο Ατάμι. Δέκα περίπου χιλιάδες άτομα παρευρέθηκαν μεταξύ των οποίων και ο Υπουργός Παιδείας και Γεωργίας, ένα μέλος του Εθνικού Νομοθετικού σώματος, ο Δήμαρχος του Ατάμι και ο πρόεδρος μιας μεγάλης εφημερίδας.

Στις 11π.μ. η νεκρική πομπή, που την αποτελούσαν το αυτοκίνητο - νεκροφόρα του Μείσου-Σάμα και γύρω στα 40 αυτοκίνητα, έφυγε για το Χακόνε και το νεόχτιστο μαυσωλείο. Χιλιάδες άνθρωποι στέκονταν στους δρόμους, καθώς η πομπή περνούσε μέσα από τις μικρές πόλεις μεταξύ Ατάμι και Χακόνε. Η πομπή έφτασε στο μαυσωλείο στις 2μμ. και η σωρός αυτού του σύγχρονου Μεσσία της σύγχρονης ιστορίας της ανθρωπότητας τοποθετήθηκε εκεί για αιώνια ανάμνηση, ως παράδειγμα ενός απλού ανθρώπου που κατάφερε να φτάσει στη θέωση...